حصن المسلم

من أذكار الكتاب و السنة

الفقير إلى الله تعالى

سعيد بن علي بن وهف القحطاني

Tərcüməçi: Əlixan Musayev

Redaktorlar: M. Qarayev
A. Rəcəbov
R. Soltanov
A. Salehli
F. Allahverdiyev
X. Rəfili

Bu kitabdakı hədislərin hamısı, şeyx əl-Albaninin kitablarında nəql edilmiş həmin hədislərlə müqayisə edilib təhqiq olunmuşdur.

Bu kitab Azərbaycan Respublikası
Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin
razılığı ilə çap edilmişdir.
(DK-1020/d 13.11.2002)

www.burhan.az

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə!
Müqəddimə

Şübhəsiz ki, həmd Allaha məxsusdur! Biz Ona həmd edir, Onu köməyə çağırır, Ondan bağışlanma və bizi doğru yola yönəltməyi diləyir, nəfslərimizin şərindən və pis əməllərimizdən qorunmaq üçün yalnız Ona pənah aparırıq. Allah kimə hidayət verərsə o, doğru yolda olar, kimi azdırarsa onu doğru yola yönəldən tapılmaz. Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa ibadətə haqqı olan məbud yoxdur, təkdir, şəriki yoxdur və şahidlik edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və elçisidir. Ona, onun ailəsinə, onun əshabələrinə və Qiyamət gününədək gözəl tərzdə onların ardınca gedənlərə Allahın salavatı və çoxlu salamı olsun!

Bu, mənim "Quran və Sünnədən götürülmüş zikrlər, dualar və ovsunla müalicə" kitabımdan ixtisar etdiyim müxtəsər variantdır. Səfərdə daşınması asan olsun deyə onun "zikrlər" bölməsini saxlayıb qalan hissəsini ixtisar etdim.

Mən bu kitabda ancaq zikrlərin mətnini yazmış və hər zikrin mənbəsini göstərmək üçün orijinalda olan bir və ya iki mənbəni qeyd etməklə kifayətlənmişəm. Hədisi rəvayət edən əshabənin kim olduğunu öyrənmək və ya daha

çox mənbəni bilmək istəyən kəs orijinala müraciət etsin. Qüdrət və qüvvət sahibi olan Allaha – Onun gözəl adları və uca sifətləri ilə yalvarıram ki, bunu Kəramətli Üzü xatirinə olan xalis əməllərdən etsin, həyatımda və ölümümdən sonra onunla mənə, habelə onu oxuyan, çap edən və yayılmasına can atan hər kəsə fayda versin. Şübhəsiz ki, pak və müqəddəs Allah bunlara hamidir və buna qadirdir. Peyğəmbərimiz Muhəmmədə, onun ailəsinə, onun əshabələrinə və Qiyamət gününədək gözəl tərzdə onların ardınca gedənlərə Allahın salavatı və salamı olsun!

Müəllif.
Hicri 1409-cu il, Səfər ayı.

Zikrin fəziləti

Uca Allah buyurur:

﴿ فَٱذۡكُرُونِيٓ أَذۡكُرۡكُمۡ وَٱشۡكُرُواْ لِي وَلَا تَكۡفُرُونِ ﴾

«Məni yad edin ki, Mən də sizi yad edim! Mənə şükür edin, Mənə küfr etməyin».[1]

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱذۡكُرُواْ ٱللَّهَ ذِكۡرٗا كَثِيرٗا ﴾

«Ey iman gətirənlər! Allahı çox-çox zikr edin».[2]

﴿ وَٱلذَّٰكِرِينَ ٱللَّهَ كَثِيرٗا وَٱلذَّٰكِرَٰتِ أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُم مَّغۡفِرَةٗ وَأَجۡرًا عَظِيمٗا ﴾

«...Allahı çox zikr edən kişilər və qadınlar üçün Allah bağışlanma və böyük mükafat hazırlamışdır».[3]

[1] əl-Bəqərə, 152.
[2] əl-Əhzab, 41.
[3] əl-Əhzab, 35.

﴿ وَٱذۡكُر رَّبَّكَ فِي نَفۡسِكَ تَضَرُّعٗا وَخِيفَةٗ وَدُونَ ٱلۡجَهۡرِ مِنَ ٱلۡقَوۡلِ بِٱلۡغُدُوِّ وَٱلۡأٓصَالِ وَلَا تَكُن مِّنَ ٱلۡغَٰفِلِينَ ﴾

«Səhər-axşam ürəyində yalvararaq və qorxaraq, səsi qaldırmadan Rəbbini yad et və qafillərdən olma!»[1]

Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Rəbbini yad edənlə Rəbbini yad etməyənin misalı diri ilə ölünün misalına bənzəyir».[2]

Başqa bir rəvayətdə ﷺ demişdir: «Sizə əməllərinizin ən xeyirlisini, Sahibiniz yanında ən təmiz olanını, dərəcələriniz içində ən yüksəyini, sizin üçün qızıl-gümüş xərcləməkdən daha xeyirlisini, düşməninizlə qarşılaşıb onların boyunlarını vurmağınızdan, onların da sizin boyunlarınızı vurma-

[1] əl-Ə'raf, 205.

[2] «Fəthul-Bari», 11/208; Muslim isə bu hədisi belə rəvayət etmişdir: «Allah yad edilən evlə Allah yad edilməyən evin misalı diri ilə ölünün misalına bənzəyir». 1/539.

sından daha xeyirlisini bildirimmi?» (Əshabələr) dedilər: «Bəli!» O dedi: «Uca Allahı zikr etməkdir».[1]

Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Uca Allah buyurur: «Mən qulumun barəmdəki zənni yanındayam. Məni yad etdikcə onunlayam. O Məni öz-özlüyündə yad etsə, Mən də onu Öz-Özlüyümdə yad edərəm. O Məni camaatın yanında yad etsə, Mən onu onlardan daha xeyirli camaatın (mələklərin) yanında yad edərəm. O Mənə bir qarış yaxınlaşsa, Mən ona bir ərəş yaxınlaşaram. O Mənə bir ərəş yaxınlaşsa, Mən ona bir qulac yaxınlaşaram. O Mənə doğru yeriyərək gəlsə, Mən ona doğru yüyürərək gələrəm».[2]

---

[1] ət-Tirmizi, 5/459; İbn Macə, 2/1245. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/316; «Səhihu-t-Tirmizi», 3/139.

[2] əl-Buxari, 8/171; Muslim, 4/2061. Bu, əl-Buxarinin mətnidir.

Abdullah ibn Busr رضي الله عنه rəvayət edir ki, bir kişi (Peyğəmbərə ﷺ) dedi: «Ey Allahın elçisi! İslam ayinlərinin çoxluğu mənə ağır gəlir. Mənə elə bir şey öyrət ki, ondan bərk-bərk yapışım». O dedi: «Çalış ki, dilin daim Allahı zikr etməklə islaq qalsın».[1]

Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Kim Allahın Kitabından bir hərf oxusa, bununla ona bir savab yazılır. Bu savab isə on savab mislindədir. Mən demirəm «əlif, ləm, mim» bir hərfdir. Əksinə, əlif bir hərf, ləm bir hərf, mim bir hərfdir».[2]

Uqbə ibn Amir رضي الله عنه demişdir: «Biz Süffədə[3] olarkən Peyğəmbər ﷺ gəlib

[1] ət-Tirmizi, 5/458; İbn Macə, 2/1246. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/139; «Səhih ibn Macə», 2/317.

[2] ət-Tirmizi, 5/175; Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/9 və «Səhihul-Camiu-s-Səğir», 5/340.

[3] [Süffə – Peyğəmbər ﷺ məscidində, ev-eşiyi olmayan əshabələr üçün ayrılmış bir yerdir.]

dedi: «Hansınız hər səhər Büthan yaxud əl-Əqiq vadisinə gedib günah işləmədən və qohumluq əlaqələrini kəsmədən oradan hörgüclü iki maya dəvə gətirmək istəyir». Biz dedik: «Ey Allahın elçisi! Biz bunu istəyirik». O dedi: «Sizlərdən biri səhər məscidə gedib qüdrət və qüvvət sahibi olan Allahın Kitabından iki ayə öyrənərsə yaxud (onları) oxuyarsa, bu onun üçün iki dəvədən daha xeyirli olar. Üç (ayə) onun üçün üç (dəvədən), dörd (ayə) onun üçün dörd (dəvədən) daha xeyirli olar. (Öyrənilən və oxunulan) ayələrin sayı nə qədərdirsə, o qədər də dəvələrdən daha xeyirlidir».[1]

Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Kim oturduğu (hər hansı) bir yerdə Allahı yad etməsə, (Axirətdə) Allah onu peşman-

[1] Muslim, 1/553.

çılığa məruz qoyar. Kim uzandığı (hər hansı) bir yataqda Allahı yad etməsə, (Axirətdə) Allah onu peşmançılığa məruz qoyar».[1]

Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Hər hansı bir məclisdə oturub, orada Allahı yad etməyən və öz peyğəmbərinə salavat gətirməyən bir camaat (Qiyamət günü) mütləq peşmançılığa məruz qalar. Sonra Allah istəsə onlara əzab verər, istəsə onları bağışlayar».[2]

Peyğəmbər ﷺ demişdir: «O camaat ki, məclisdən Allahı zikr etməmiş qalxırlar, onlar uzunqulaq leşi üzərindən qalxmış kimidirlər. Buna görə onlar peşman olacaqlar».[3]

---

[1] Əbu Davud, 4/264 və başqaları. Bax: «Səhihul-Cami», 5/342.

[2] ət-Tirmizi. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/140.

[3] Əbu Davud, 4/264; Əhməd, 2/389; Bax: «Səhihul-Cami», 5/176.

(1) Yuxudan oyanarkən edilən zikrlər

١ – ((الْحَمْدُ للهِ الَّذِي أَحْـــيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ))

1. [Əlhəmdulilləhil-ləzi əhyanə bə'də mə əmatənə və ileyhin-nuşur.]

1. «Bizi öldürdükdən sonra diriltdən Allaha həmd olsun. (Ölüb dirildikdən sonra isə) qayıdış Onadır».[1]

٢ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَـــرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، سُبْحَانَ اللهِ، وَالْحَمْدُ للهِ، وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، وَاللهُ أَكْبَرُ، وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، رَبِّ اغْفِرْ لِي))

2. [Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir, subhanal-

---

[1] Fəthul-Bari, 11/113; Muslim, 4/2083.

lahi, vəlhəmdulilləhi, və lə ilahə illallahu, vəllahu əkbər, və lə həulə və lə quvvətə illə billəhil-aliyyil-azim, rabbiğfir li]

2. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir. Allah pak və müqəddəsdir. Həmd Allahadır. Allahdan başqa məbud yoxdur. Allah ən Böyükdür. Qüdrət və güc yalnız Uca və Böyük Allahdadır! Ey Rəbbim məni bağışla!»[1]

٣ – ((الْحَمْدُ للهِ الَّذِي عَافَانِي فِي جَسَدِي، وَرَدَّ عَلَيَّ رُوحِي، وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ))

[1] «Kim gecə oyanarkən bunları desə, bağışlanar, dua etsə ona cavab verilər. Qalxıb dəstəmaz alsa, sonra namaz qılsa, namazı qəbul olunar». «Fəthul-Bari», 3/39 və başqaları. Bu, ibn Macənin mətnidir. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/335.

3. [Əlhəmdulilləhil-ləzi afəni fi cəsədi, və raddə aleyyə ruhi, və əzinə li bizikrihi]

3. «Bədənimə salamatlıq verən, ruhumu mənə qaytaran və mənə Onu yad etməyə izin verən Allaha həmd olsun!»[1]

٤ – ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ
ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ لَءَايَٰتٍ لِّأُوْلِي ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿١٩٠﴾ ٱلَّذِينَ يَذْكُرُونَ ٱللَّهَ
قِيَٰمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَٰذَا بَٰطِلًا سُبْحَٰنَكَ فَقِنَا
عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿١٩١﴾ رَبَّنَآ إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ ٱلنَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُۥ وَمَا
لِلظَّٰلِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَّبَّنَآ إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي
لِلْإِيمَٰنِ أَنْ ءَامِنُوا۟ بِرَبِّكُمْ فَـَٔامَنَّا ۚ رَبَّنَا فَٱغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّـَٔاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ ٱلْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَءَاتِنَا

[1] ət-Tirmizi, 5/473. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/144.

مَا وَعَدتَّنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخۡزِنَا يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ إِنَّكَ لَا تُخۡلِفُ
ٱلۡمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾ فَٱسۡتَجَابَ لَهُمۡ رَبُّهُمۡ أَنِّي لَآ أُضِيعُ عَمَلَ عَٰمِلٖ
مِّنكُم مِّن ذَكَرٍ أَوۡ أُنثَىٰۖ بَعۡضُكُم مِّنۢ بَعۡضٖۖ فَٱلَّذِينَ هَاجَرُواْ
وَأُخۡرِجُواْ مِن دِيَٰرِهِمۡ وَأُوذُواْ فِي سَبِيلِي وَقَٰتَلُواْ وَقُتِلُواْ
لَأُكَفِّرَنَّ عَنۡهُمۡ سَيِّـَٔاتِهِمۡ وَلَأُدۡخِلَنَّهُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن
تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ ثَوَابٗا مِّنۡ عِندِ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ عِندَهُۥ حُسۡنُ ٱلثَّوَابِ
﴿١٩٥﴾ لَا يَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فِي ٱلۡبِلَٰدِ ﴿١٩٦﴾ مَتَٰعٞ
قَلِيلٞ ثُمَّ مَأۡوَىٰهُمۡ جَهَنَّمُۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ﴿١٩٧﴾ لَٰكِنِ ٱلَّذِينَ
ٱتَّقَوۡاْ رَبَّهُمۡ لَهُمۡ جَنَّٰتٞ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ
فِيهَا نُزُلٗا مِّنۡ عِندِ ٱللَّهِۗ وَمَا عِندَ ٱللَّهِ خَيۡرٞ لِّلۡأَبۡرَارِ ﴿١٩٨﴾ وَإِنَّ
مِنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ لَمَن يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيۡكُمۡ وَمَآ
أُنزِلَ إِلَيۡهِمۡ خَٰشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشۡتَرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ ثَمَنٗا
قَلِيلًاۚ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ أَجۡرُهُمۡ عِندَ رَبِّهِمۡۗ إِنَّ ٱللَّهَ

سَرِيعُ ٱلۡحِسَابِ ﴿١٩٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱصۡبِرُواْ
وَصَابِرُواْ وَرَابِطُواْ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

4. «Həqiqətən, göylərin və yerin yaradılmasında, gecə ilə gündüzün bir-birini əvəz etməsində ağıl sahibləri üçün dəlillər vardır. O kəslər ki, ayaq üstə olanda da, oturanda da, uzananda da Allahı yad edir, göylərin və yerin yaradılması haqqında düşünürlər (və deyirlər): «Ey Rəbbimiz! Sən bunları əbəs yerə yaratmamısan. Sən pak və müqəddəssən. Bizi Odun əzabından qoru! Ey Rəbbimiz! Sən Oda daxil etdiyin kəsi əlbəttə, rüsvay edərsən. Zalımların köməkçiləri olmaz. Ey Rəbbimiz! Həqiqətən, biz: «Rəbbinizə iman gətirin!» – deyə imana çağıran bir kimsənin çağırışını eşidib iman gətirdik. Ey Rəbbimiz! Günahlarımızı bizə bağışla, təqsirlərimizdən keç və canımızı

itaətkarlarla (möminlərlə) bir yerdə al! Ey Rəbbimiz! Öz elçilərinin vasitəsi ilə bizə vəd etdiklərini ver və qiyamət günü bizi rüsvay etmə! Şübhəsiz ki, Sən vədə xilaf çıxmırsan!» Onların Rəbbi onlara cavab verdi: «Mən, sizlərdən – istər kişi, istərsə də qadın olsun – heç bir iş görənin əməyini puç etmərəm. Siz bir-birinizdənsiniz (dində kişi və qadın eynidir). Hicrət edənlərin, öz yurdlarından çıxarılanların, Mənim yolumda əziyyətə düçar olanların, vuruşanların və öldürülənlərin əlbəttə təqsirlərindən keçəcək və onları (ağacları) altından çaylar axan cənnətlərə daxil edəcəyəm. (Bu, onlar üçün) Allahdan bir mükafatdır. Gözəl mükafat yalnız Allah yanındadır». Qoy kafirlərin diyarbədiyar gəzib-dolaşması səni aldatmasın! Bu, az (yaxud keçici) bir zövqdür. Sonra isə onların

məskəni Cəhənnəmdir. Ora nə pis yataqdır! Lakin öz Rəbbindən qorxanlar üçün [ağacları] altından çaylar axan cənnətlər vardır ki, onlar orada əbədi qalacaqlar. (Bu, onlar üçün) Allahdan bir ziyafətdir. Allah yanında olan (nemətlər) itaətkarlar (möminlər) üçün daha xeyirlidir. Həqiqətən, Kitab əhlindən elələri də vardır ki, Allaha müti olaraq həm Allaha, həm sizə nazil edilənə, həm də özlərinə nazil edilənə inanır, Allahın ayələrini ucuz qiymətə satmırlar. Onların öz Rəbbi yanında mükafatları vardır. Şübhəsiz ki, Allah tez haqq-hesab çəkəndir. Ey iman gətirənlər! Səbir edin, dözümlü olun, (sərhəd boyu) növbə ilə keşik çəkin və Allahdan qorxun ki, bəlkə nicat tapasınız!» (Ali-İmran, 190-200).[1]

[1] «Fəthul-Bari», 8/237; Muslim, 1/530.

(2) Paltar geyinərkən edilən dua

٥ – ((الْحَمْدُ لله الَّذِي كَسَانِي هَذَا (الثَّوْبَ) وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلاَ قُوَّةٍ))

5. [Əlhəmdulilləhil-ləzi kəsani həzə (əs-səubə) və razəqanihi min ğayri haulin minni və lə quvvətin]

5. «Bunu (bu paltarı) mənə geyindirən və özüm heç bir qüdrət və güc sərf etmədən onu mənə bəxş edən Allaha həmd olsun!»[1]

(3) Təzə paltar geyinərkən edilən dua

٦ – ((اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ، أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شِرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ))

---

[1] Bunu, ən-Nəsai müstəsna olmaqla, «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «İrvaul-Ğəlil», 7/47. [«Səhih ət-Tərğib vət-Tərhib», 2/222.]

6. [Allahummə, ləkəl-həmdu əntə kəsəutənihi, əs'əlukə min xayrihi və xayri mə sunia ləhu və əuzu bikə min şərrihi və şərri mə sunia ləhu]

6. «Allahım, Həmd Sənədir! Bunu mənə Sən geyindirdin. Onun xeyrini və onun istifadəsinin xeyrini Səndən diləyirik! Onun şərindən və onun istifadəsinin şərindən Sənə sığınırıq!»[1]

(4) Təzə paltar geyinən üçün edilən dua

٧ – ((تُبْلِي وَيُخْلِفُ اللهُ تَعَالَى))

7. [Tubli və yuxlifullahu təalə]

7. «(Bunu) köhnəldəsən, Uca Allah da yenisini versin!»[2]

[1] Əbu Davud, ət-Tirmizi və əl-Bəğəvi. Bax: «Müxtəsər Şəmaili-t-Tirmizi», cəh. 47. [Hədis səhidir: «Mişkat əl-Məsabih», 2/486.]

[2] Əbu Davud, 4/41. Bax: «Səhih Əbu Davud», 2/760.

٨ – ((اِلْبِسْ جَدِيدًا، وَعِشْ حَمِيدًا، وَمُتْ شَهِيدًا))

8. [İlbis cədidən, və iş həmidən, və mut şəhidən]

8. «Təzə geyinəsən, həmd edərək yaşayasan və şəhid olaraq öləsən!»[1]

(5) Paltarı soyunarkən nə deyilir

٩ – ((بِسْمِ اللهِ))

9. [Bismilləh]

9. «Allahın adı ilə!»[2]

(6) Ayaqyoluna girərkən edilən dua

١٠ – (([بِسْمِ اللهِ] اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ))

[1] İbn Macə, 2/1178 və əl-Bəğəvi, 12/41. Bax: «Səhih İin Macə», 2/275.

[2] ət-Tirmizi, 2/505 və başqaları. Bax: «İrvaul-Ğəlil», №49 və «Səhihul-Cami», 3/203.

10. [<u>Bismilləh</u>] [Allahummə inni əuzu bikə minəl-xubsi vəl-xəbais]

10. «(<u>Allahın adı ilə</u>!) Allahım, pislikdən və pis əməllərdən (erkək və dişi cinlərdən) Sənə sığınıram!»[1]

(7) Ayaqyolundan çıxarkən edilən dua

١١ – ((غُفْرَانَكَ))

11. [Ğufranəkə]

11. «(Allahım!) Məni bağışla!»[2]

(8) Dəstəmazdan əvvəl edilən zikr

١٢ – ((بِسْمِ اللهِ))

---

[1] əl-Buxari, 1/45; Muslim, 1/283. Əvvəldəki “Bismilləh!” Səid ibn Mənsurun əlavəsidir. Bax: «Fəthul-Bari», 1/244.

[2] Bunu, ən-Nəsai müstəsna olmaqla, «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. ən-Nəsai isə «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», əsərində rəvayət etmişdir. Bax: «Zadul-Məad», 2/387. [Hədis səhihdir; «İrvaul-Ğəlil», 1/91.]

12. [Bismilləh]
12. «Allahın adı ilə!»[1]

(9) Dəstəmazdan sonra edilən zikr

١٣ – ((أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَــبْدُهُ وَرَسُولُهُ..))

13. [Əşhədu ən lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu və əşhədu ənnə Muhəmmədən abduhu və Rasuluhu]

13. «Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur və şahidlik edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və elçisidir!»[2]

١٤ – ((اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ))

14. [Allahumməc'alni minət-təvvabinə vəc'alni minəl-mutətahhirin]

---

[1] Əbu Davud, ibn Macə və Əhməd. [Hədis həsəndir.] Bax: «İrvaul-Ğəlil», 1/122.

[2] Muslim, 1/209.

14. «Allahım! Məni tövbə edənlərdən et! Və məni təmizlənənlərdən et!»[1]

١٥ – ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))

15. [Subhanəkəllahummə və bihəmdikə, əşhədu ən lə ilahə illə ənt, əstəğfirukə və ətubu ileyk]

15. «Allahım, Sən pak və müqəddəssən! Sənə həmd olsun. Şahidlik edirəm ki, Səndən başqa məbud yoxdur. Səndən bağışlanma diləyir, Sənə tövbə edirəm».[2]

(10) Evdən çıxarkən edilən zikr

١٦ – ((بِسْمِ اللهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللهِ، وَلاَحَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ))

[1] ət-Tirmizi, 1/78. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/18.

[2] ən-Nəsai «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», səh. 173. Bax: «İrvaul-Ğəlil», 1/135 və 2/94. [Hədis səhihdir.]

16. [Bismilləh, təvəkkəltu aləllahi və lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

16. «Allahın adı ilə! Allaha təvəkkül etdim. Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»[1]

١٧ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَّ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ))

17. [Allahummə inni əuzu bikə ən ədıllə, əu udallə, əu əzillə, əu uzəllə, əu əzlimə, əu uzləmə, əu əchələ, əu yuchələ aleyyə]

17. «Allahım! Doğru yoldan azmaqdan və ya azdırılmaqdan, çaşmaqdan və ya çaşdırılmaqdan, zülm etməkdən və ya zülmə məruz qalmaqdan, cahil olmaqdan və ya mənə qarşı cahillik edilməsindən Sənə sığınıram».[2]

---

[1] Əbu Davud, 4/325 və ət-Tirmizi, 5/490. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/151.

[2] "Sünən" əsərlərinin müəllifləri. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/152 və «Səhih ibn Macə», 2/336.

(11) Evə girərkən edilən zikr

١٨ – ((بِسْمِ اللهِ وَلَجْنَا، وَبِسْمِ اللهِ خَرَجْنَا، وَعَلَى رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا))

18. [Bismilləhi vələcnə və bismilləhi xaracnə və alə Rabbinə təvəkkəlnə]

18. «Allahın adı ilə girdik, Allahın adı ilə çıxdıq və Rəbbimizə təvəkkül etdik!»[1] (Bu zikri etdikdən) sonra ailəsinə salam versin.

(12) Məscidə gedərkən edilən dua

١٩ – ((اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَمِنْ فَوْقِي

---

[1] Əbu Davud, 4/325; İbn Baz, hədisin isnadını "həsən" hesab etmişdir. «Tuhfətul-Əxyar» səh. 28. [Şeyx əl-Albani isə bu hədisi zəif hesab etmişdir. Bax: «əl-Kəlimut-Teyyib», 1/91.] "Səhih Muslim" də isə: «Evinə girən adam həm evə daxil olarkən, həm də yemək yeyərkən Allahı zikr etsə, şeytanlar deyərlər: Sizin nə gecələməyə yeriniz, nə də şam yeməyiniz var!» №2018.

نُورًا، وَمِنْ تَحْتِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ شِمَالِي نُورًا، وَمِنْ أَمَامِي نُورًا، وَمِنْ خَلْفِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا، وَأَعْظِمْ لِي نُورًا، وَعَظِّمْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْنِي نُورًا، اللَّهُمَّ أَعْطِنِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي عَصَبِي نُورًا، وَفِي لَحْمِي نُورًا، وَفِي دَمِي نُورًا، وَفِي شَعْرِي نُورًا، وَفِي بَشَرِي نُورًا،)) [اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا فِي قَبْرِي.. وَ نُورًا فِي عِظَامِي] [وَزِدْنِي نُورًا، وَزِدْنِي نُورًا، وَزِدْنِي نُورًا،] [وَهَبْ لِي نُورًا عَلَى نُورٍ]

19. [Allahumməc'al fi qalbi nuran və fi lisəni nuran və fi səm'i nuran və fi basari nuran və min fovqi nuran və min təhti nuran və an yəmini nuran və an şimali nuran və min əmami nuran və min xəlfi nuran, vəc'al fi nəfsi nuran və a'zim li nuran və azzım li nuran, vəc'al li nuran, vəc'alni nuran. Allahummə ə'tını nuran, vəc'al fi asəbi nuran və fi ləhmi nuran və fi dəmi nuran və fi şə'ri nuran və fi bəşəri nu-

ran] [«Allahumməc'al li nuran fi qabri.. və nuran fi ızami»] [«və zidni nuran, və zidni nuran, və zidni nuran»] [«və həb li nuran alə nurin»]

19. «Allahım! Qəlbimə və dilimə nur saç! Qulağıma və gözümə nur saç! Başımın üstündən və ayağımın altından nur saç! Sağımdan və solumdan nur saç! Önümə və arxama nur saç! Nəfsimi nurlandır! Mənim üçün böyük bir nur və uca bir nur saç! Mənim üçün nur et və məni nurlu et! Allahım mənə nur bəxş et! Sinirimi nurlu et! Ətimi və qanımı nurlu et! Saçımı və dərimi nurlu et!»[1] [«Allahım! Qəbrimə nur saç! Sümüyümü nurlandır!»] [2] [«Nurumu artır, nurumu artır, nuru-

[1] «Fəthul-Bari», 11/116, № 6316. Bu onun mətnidir. Muslim, 1/526, 529, 530, №763.

[2] ət-Tirmizi, 5/483, №3419. [Zəifdir; «Səhih və Daif əl-Camius-Səğir», 8/66.]

mu artır!»] [1] [«Mənə nur üzərindən nur bəxş et!»] [2]

(13) Məscidə girərkən edilən dua

٢٠ – ((أَعُوذُ بِاللهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ [بِسْمِ اللهِ، وَالصَّلَاةُ] [وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللهِ] اَللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ))

20. [Əuzu billəhil-azim və bivəchihil-kərim və sultanihil-qadim minəş-şeytanir-racim [Bismilləh, vəs-səlatu] [vəs-səlamu alə Rasulilləh] Allahum-məftəh li əbvabə rahmətikə]

---

[1] əl-Buxari, «Ədəbul-Mufrad», №695, səh.258; əl-Albani bu hədisin isnadını "səhih" hesab etmişdir, «Səhih Ədəbul-Mufrad», №536.

[2] İbn Həcər bunu «Fəthul-Bari», 11/118 əsərində gətirmiş və ibn Əbu Asimin «Dua» əsərində olduğunu qeyd etmişdir. O demişdir: «Müxtəlif rəvayətlərlə iyirmi beş xislət varid olmuşdur».

20. «Daşqalaq olunmuş [Allahın rəhmətindən qovulmuş, lənətə gəlmiş] şeytandan Böyük Allaha, Onun kəramətli Üzünə və əzəli hökmünə pənah aparıram.[1] [Allahın adı ilə! Salavat][2] [və salam olsun Allahın elçisinə!][3] [Allahım! Öz mərhəmət qapılarını mənim üçün aç!]»[4]

(14) Məsciddən çıxarkən edilən dua

٢١ – ((بِسْمِ اللهِ وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ، اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))

---

[1] Əbu Davud. Bax: «Səhihul-Cami», № 4591.

[2] İbn əs-Sunni rəvayət edib, №88. əl-Albani onu "həsən" hədis hesab etmişdir.

[3] Əbu Davud, 1/126. Bax: «Səhihul-Cami», 1/528.

[4] Muslim, 1/494. Fatimənin ﵂ rəvayətində: «Allahım! Mənə günahlarımı bağışla və Öz mərhəmət qapılarını mənim üçün aç!» İbn Macə. əl-Albani bu hədisi "səhih" hesab etmişdir. Bax: «Səhih ibn Macə», 1/128-129.

21. [Bismilləh, vəs-səlatu vəs-səlamu alə Rasulilləh. Allahummə inni əs'əlukə min fadlikə. Allahummə'sımni minəş-şeytanir-racim]

21. «Allahın adı ilə! Salavat və salam olsun Allahın elçisinə! Allahım! Sənin lütfündən diləyirəm. Allahım! Məni daşqalaq olunmuş [rəhmətindən qovulmuş, lənətə gəlmiş] şeytandan qoru!»[1]

(15) Azan zikrləri

22. (Azan eşidildikdə) müəzzinin dedikləri təkrar olunmalıdır. Yalnız:

((حَيَّ علَى الصَّلاَةِ حَيَّ عَلَى الْفَلاَحِ))

[Hayyə aləs-saləh! Hayyə aləl-fələh]

---

[1] Bundan öncəki hədisin mənbələrinə bax. Buradakı: «Allahım! Məni daşqalaq olunmuş [rəhmətindən qovulmuş, lənətə gəlmiş] şeytandan qoru!» əlavəsi ibn Macənindir. Bax: «Səhih ibn Macə», 1/129.

«Namaza tələsin!», «Nicat tapmağa tələsin!» ifadələrinin hər biri:

((لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ))

[Lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

«Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!» ifadəsi ilə əvəz edilməlidir.[1]

٢٣ – ((وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللهِ رَبًّا، وَ بِمُحَمَّدٍ رَسُولاً، وَبِالإِسْلاَمِ دِينًا))

23. [Və ənə əşhədu ən lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu və əşhədu ənnə Muhəmmədən abduhu və rasuluhu. Raditu billəhi Rabbən, və bi Muhəmmədin rasulən, və bil-isləmi dinən]

23. «Mən də şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa məbud yoxdur, O

[1] əl-Buxari, 1/152; Muslim, 1/288.

təkdir, Onun şəriki yoxdur və şahidlik edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və elçisidir. Allahın Rəbb, Muhəmmədin elçi və İslamın din olduğundan razıyam!»[1] (Bu, müəzzinin şəhadət gətirməyinin ardınca deyilir.[2])

24. Azanı eşidib müəzzinin dediklərini axıra qədər təkrar edən şəxs söylədiklərini bitirdikdən sonra Peyğəmbərə ﷺ salavat gətirməlidir.[3]

25. Sonra da bu duanı oxumalıdır:

٢٥ – ((اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلاَةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ [إِنَّكَ لاَ تُخْلِفُ الْمِيعَادَ]))

25. [Allahummə Rabbə həzihid-də'vətit-təmmə vəs-səlatil qaimə əti

---

[1] Muslim, 1/290.
[2] İbn Xuzeymə, 1/220.
[3] Muslim, 1/288.

Muhəmmədən əl-vasılətə vəl-fadılətə, vəb'ashu məqamən məhmudənilləzi va'adtəhu] [İnnəkə lə tuxliful-miad]

«Bu tam dəvətin və qılınacaq namazın Rəbbi olan Allahım! Muhəmmədə vasitəçilik haqqı və fəzilət ver. Onu vəd etdiyin təriflənən məqama çatdır. [Həqiqətən, Sən vədə xilaf çıxmırsan!]»[1]

26. Azan və iqamə arasında özü üçün dua edir. Çünki bu vaxt edilən dua cavabsız qalmır.[2]

---

[1] əl-Buxari, 1/152. Mötərizədəki sözlər əl-Beyhəqinin əlavəsidir və bu əlavənin isnadı "ceyyid"dir. Bax: Əbdüləziz ibn Baz, «Tuhfətul-Əxyar», səh. 38. [Lakin əl-Albani bu əlavəni "şazz" – zəif hesab etmişdir. Bax: «İrvaul-Ğəlil», 1/261.]

[2] ət-Tirmizi, Əbu Davud və Əhməd. Bax: «İrvaul-Ğəlil», 1/262.

(16) [Namaza başlayarkən birinci təkbirdən[1] sonra edilən] açılış duası

٢٧ – ((اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِق وَالْمَغْرِب، اللَّهُمَّ نَقِّني مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ))

27. [Allahummə bəid bəyni və bəynə xatayayə kəmə bə'adtə bəynəl-məşriqi vəl-məğribi, Allahummə nəqqini min xatayayə kəmə yunəqqas-səubul-əbyədu minəd-dənəsi. Allahummə-ğsilni min xatayayə bis-səlci vəl-məi vəl-bəradi]

27. «Allahım! Məğriblə məşriqin arasını uzaqlaşdırdığın kimi məni də günahlarımdan uzaqlaşdır! Allahım! Ağ paltar kirdən təmizləndiyi kimi mə-

[1] ["Allahu Əkbər" demək.]

ni də günahlarımdan təmizlə! Allahım! Mənim günahlarımı qar, su və dolu ilə yu!»[1]

٢٨ – ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ))

28. [Subhanəkə Allahummə **v**ə bihəmdikə **v**ə təbarəkəs-mukə və təalə cəddukə və lə ilahə ğayrukə]

28. «Allahım! Sən pak və müqəddəssən. Sənə həmd olsun. Sənin adın mübarək, əzəmətin ucadır. Səndən başqa məbud yoxdur!»[2]

٢٩ – ((وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلاَتِي، وَنُسُكِي، وَمَحْيَايَ، وَمَمَاتِي لِلهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لاَ

[1] əl-Buxari, 1/181; Muslim, 1/419.

[2] "Sünən" əsərlərinin müəllifləri. Bax: «Səhihut-Tirmizi», 1/77 və «Səhih ibn Macə», 1/135.

شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذَنْبِي، فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا، إِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ. وَاهْدِنِي لأَحْسَنِ الأَخْلاَقِ، لاَ يَهْدِي لأَحْسَنِهَا إِلاَّ أَنْتَ، وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا، لاَ يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلاَّ أَنْتَ. لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ كُلُّهُ بِيَدَيْكَ، وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ، أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))

29. [Vəccəhtu vəchiyə lilləzi fətaras-səməvati vəl-arda hənifən və mə ənə minəl-muşrikin, innə saləti və nusuki və məhyəyə və məməti lilləhi Rabbil-aləmin, lə şərikə ləhu və bizəlikə umirtu və ənə minəl-muslimin. Allahummə əntəl-məliku lə ilahə illə ənt. Əntə Rabbi və ənə abdukə zaləmtu nəfsi va'təraftu bizənbi, fəğfir li zunubi cəmian, innəhu lə yəğfiriz-zunu-

bə illə ənt, vəhdini liəhsənil-əxlaqi lə yəhdi liəhsənihə illə ənt, vəsrif anni seyyiəhə lə yəsrifu anni seyyiəhə illə ənt. Ləbbeykə və sə'deykə, vəl-xayru kulluhu biyədəykə, vəş-şərru leysə ileykə, ənə bikə və ileykə, təbarəktə və təaleyt, əstəğfirukə və ətubu ileyk]

29. «Üzümü hənif [ixlasla Allaha ibadət edənlərdən] olaraq göyləri və yeri yaradana çevirdim. Mən müşriklərdən deyiləm. Şübhəsiz ki, mənim namazım da, qurbanım da, həyatım da, ölümüm də aləmlərin Rəbbi Allah üçündür. Onun heç bir şəriki yoxdur. Mənə belə buyurulmuşdur və mən müsəlmanlardanam. Allahım! Hökmdar Sənsən. Səndən başqa məbud yoxdur. Sən mənim Rəbbimsən, mən isə Sənin qulun. Özümə zülm etdim və günahımı etiraf etdim. Mənim bütün günahlarımı bağışla! Şübhəsiz ki, gü-

nahları ancaq Sən bağışlaya bilərsən. Mənə ən gözəl əxlaq nəsib et! Onun ən gözəlini ancaq Sən bəxş edə bilərsən. Onun pisindən məni uzaq et! Məni onun pisindən ancaq Sən uzaqlaşdıra bilərsən. Buyur, əmrinə müntəzirəm! Xeyir bütünlüklə Sənin iki Əlindədir. Şər isə Sənə aid deyildir. Mən Səninləyəm, Sənə də dönəcəyəm. Mübarək və Ucasan! Səndən bağışlanma diləyir və Sənə tövbə edirəm».[1]

٣٠ – ((اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ، وَمِيكَائِيلَ، وَإِسْرَافِيلَ، فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ. اهْدِنِي لِمَا اخْتُلِفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ، إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ))

---

[1] Muslim, 1/534.

30. [Allahummə Rabbə Cibrailə və Mikailə və İsrafilə fatiras-səməvati vəl-ard, Alimǝl-ğaybi vəş-şəhadəti əntə təhkumu bəynə ibadikə fimə kənu fihi yəxtəlifun. İhdini liməxtulifə fihi minəl-həqqi bi iznikə innəkə təhdi mən təşau ilə sıratin mustəqim]

30. «Cəbrailin, Mikailin və İsrafilin Rəbbi, göyləri və yeri yaradan, qeybdə və aşkarda olanı Bilən Allahım! İxtilafda olduqları şeylər barəsində bəndələrin arasında Sən hökm verirsən. Baş vermiş ixtilafda məni Öz izninlə haqqa yönəlt! Həqiqətən, Sən istədiyini doğru yola yönəldirsən».[1]

٣١ – ((اللّٰهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، اللّٰهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، اللّٰهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ كَثِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ كَثِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ كَثِيرًا، وَسُبْحَانَ اللّٰهِ بُكْرَةً وَأَصِيلاً وَسُبْحَانَ اللّٰهِ بُكْرَةً

[1] Muslim, 1/534.

وَأَصِيلاً، وَسُبْحَانَ اللهِ بُكْرَةً وَأَصِيلاً، أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ: مِنْ نَفْخِهِ وَنَفْثِهِ وَهَمْزِهِ))

31. [Allahu əkbəru kəbiran, Allahu əkbəru kəbiran, Allahu əkbəru kəbiran, vəl-həmdulilləhi kəsiran, vəl-həmdulilləhi kəsiran, vəl-həmdulilləhi kəsiran, və subhanəllahi bukratən və əsilən və subhanəllahi bukratən və əsilən və subhanəllahi bukratən və əsilən. Əuzu billəhi minəş-şeytani, min nəfxihi və nəfsihi və həmzihi]

31. «Allah böyüklükdə ən Böyükdür, Allah böyüklükdə ən Böyükdür, Allah böyüklükdə ən Böyükdür! Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun, Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun, Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun! Səhər-axşam Allaha təriflər olsun! Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun! Səhər-axşam Allaha təriflər ol-

sun! Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun! Səhər-axşam Allaha təriflər olsun! Şeytandan – onun lovğalığından, sehrindən və vəsvəsəsindən Allaha sığınıram!»[1]

٣٢ – ((اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ] [وَلَكَ الْحَمْدُ] [أَنْتَ الْحَقُّ، وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَقَوْلُكَ الْحَقُّ، وَلِقَاؤُكَ الْحَقُّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ (صلى الله عليه وسلم) حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ] [اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ

[1] Əbu Davud, 1/203; İbn Macə 1/265; Əhməd 4/85; Muslim 1/420.

حَاكَمْتُ، فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ] [أَنْتَ الْمُقَدِّمُ، وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ] [أَنْتَ إِلَهِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ]))

32. [Allahummə ləkəl-həmdu əntə nurus-səməvati vəl-ardı və mən fihinnə, və ləkəl-həmdu əntə qayyimus-səməvati vəl-ardı və mən fihinnə (və ləkəl-həmdu əntə Rabbus-səməvati vəl-ardı və mən fihinnə), (və ləkəl-həmdu ləkə mulkus-səməvati vəl-ardı və mən fihinnə), (və ləkəl-həmdu əntə məlikus-səməvati vəl-ard), (və ləkəl-həmdu) (əntəl-həqq, və va'dukəl-həqq, və qaulukəl-həqq, və liqaukəl-həqq, vəl-Cənnətu həqqun, vən-Naru haqqun, vən-nəbiyyunə həqqun, və Muhəmmədun səllallahu aleyhi və səlləm həqqun, vəs-saatu həqqun), (Allahummə ləkə əsləmtu və aleykə təvəkkəltu, və

bikəaməntu, və ileykə ənəbtu, və bikə xasəmtu, və ileykə hakəmtu, fəğfir li mə qaddəmtu və mə əxxartu və mə əsrərtu və mə ə'ləntu), (əntəl-muqad-dimu və əntəl-muəxxiru lə ilahə illə ənt), (əntə iləhi lə ilahə illə ənt)]

32. «Allahım! Həmd Sənədir.[1] Sən göylərin, yerin və onlarda olanların nurusan. Həmd Sənədir. Sən göylərin, yerin və onlarda olanların Hamisisən. [Həmd Sənədir. Sən göylərin, yerin və onlarda olanların Rəbbisən.] [Həmd Sənədir. Göylərin, yerin və onlarda olanların səltənəti Sənə məxsusdur.] [Həmd Sənədir. Sən göylərin və yerin Hökmdarısan.] [Həmd Sənədir.] [Sən Haqsan. Verdiyin vəd haqdır. Dediyin söz haqdır. Sənə qovuşmaq haqdır. Cənnət haqdır. Cəhənnəm haqdır. Peyğəmbərlər

[1] Peyğəmbər ﷺ gecə qalxıb namaz qılarkən bu duanı oxuyardı.

haqdır. Muhəmməd ﷺ haqdır. Qiyamət haqdır.] [Allahım! Sənə təslim oldum, Sənə təvəkkül etdim, Sənə iman gətirdim, tövbə edib Sənə döndüm, Sənin uğrunda mübarizə apardım və Sənin hökmünə üz tutdum. Əvvəl etdiyim, sonra edəcəyim, gizlin saxladığım və üzə çıxardığım (pis) əməllərimi bağışla!] [Əvvələ çəkən də Sənsən, təxirə salan da Sənsən. Səndən başqa məbud yoxdur. Sən mənim məbudumsan, Səndən başqa məbud yoxdur.]»[1]

(17) Rükuda[2] edilən dua

٣٣ – ((سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ))

33. [Subhanə rabbiyəl-azim]

---

[1] «Fəthul-Bari», 3/3; 11/116; 13/371, 423, 465; Muslim, buna bənzərini ixtisarla rəvayət etmişdir 1/532.

[2] [Namazda əlləri dizlərə dayayıb əyilmə vəziyyəti.]

33. «Böyük Rəbbim pak və müqəddəsdir!» (üç dəfə)[1]

٣٤ - ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي))

34. [Subhanəkə Allahummə Rabbənə və bihamdikə, Allahummə-ğfirli]

34. «Allahım! Sən pak və müqəddəssən. Ey Rəbbimiz! Sənə həmd olsun. Allahım, məni bağışla!»[2]

٣٥ - ((سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلاَئِكَةِ وَالرُّوحِ))

35. [Subbuhun, quddusun, Rabbul-məlaikəti vər-ruh]

35. «Pakdır, müqəddəsdir, mələklərin və Ruhun Rəbbidir!»[1]

---

1 "Sünən" əsərlərinin müəllifləri və Əhməd. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/83.

2 əl-Buxari, 1/99; Muslim, 1/350.

٣٦ – ((اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي، وَ بَصَرِي، وَمُخِّي، وَعَظْمِي، وَعَصَبِي، وَمَا اسْتَقَلَّ بِهِ قَدَمِي))

36. [Allahummə ləkə rakə'tu və bikə aməntu və ləkə əsləmtu xaşəa ləkə səm'i və bəsari və muxxi və azmi və asabi və məstəqallə bihi qadəmi]

36. «Allahım! Sənə rüku etdim, Sənə iman gətirdim, Sənə təslim oldum! Qulağım, gözüm, beynim, sümüyüm, sinirim və ayaqlarımın üstündə dayanan (bədənim) Sənə tabe oldu!»[2]

٣٧ – ((سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ))

37. [Subhanə zil-cəbəruti, vəl-mələkuti, vəl-kibriyai, vəl-azaməti]

---

[1] Muslim, 1/353 və Əbu Davud, 1/230.

[2] Muslim, 1/534. İbn Macə istisna olmaqla "Sünən" əsərlərinin müəllifləri.

37. «Qüdrət, səltənət, böyüklük və əzəmət Sahibi pak və müqəddəsdir!»[1]

(18) Rükudan qalxarkən edilən dua

٣٨ – ((سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ))

38. [Səmi Allahu limən həmidəh]
38. «Allah Ona həmd edəni eşitdi!»[2]

٣٩ – ((رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ))

39. [Rabbənə və ləkəl-həmd, həmdən, kəsiran, tayyibən, mübarəkən fih]
39. «Ey Rəbbimiz! Sənə həmd olsun; (özü də) çoxlu, xoş, mübarək bir həmd!»[3]
[Rabbənə və ləkəl-həmd! dedikdən sonra bunu da əlavə etmək olar:]

---

[1] Əbu Davud, 1/230; ən-Nəsai və Əhməd. İsnadı "həsən"dir. [Bax: «Səhih Əbu Davud», 1/166.]
[2] «Fəthul-Bari», 2/282.
[3] «Fəthul-Bari», 2/284.

٤٠ – ((... مِلْءَ السَّمَوَاتِ وَمِلْءَ الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ. أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ. اللَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ))

40. [...mil′əs-səməvati və mil′əl-ardı və mə bəynəhumə, və mil′ə mə şi′tə min şeyin bə′d. Əhləs-sənai vəl-məcdi, əhaqqu mə qaləl-abdu, və kullunə ləkə abdun. Allahumə lə mani'a limə a'təytə və lə mu'tiyə limə mənə'tə və lə yənfəu zəl-cəddi minkəl-cədd]

40. «Göylər dolusu, yer dolusu, onların arasında olanlar və bundan sonra dilədiyin şeylər dolusu (Sənə həmd olsun). Ey tərif və şərəf sahibi! Bəndənin – hamımız Sənin qulunuq – söylədiyi ən doğru söz budur: Allahım! Sənin verdiyinə mane olacaq, mane ol-

duğunu da verəcək (bir kəs) yoxdur. Heç bir hörmət sahibinə Sənin yanında hörməti fayda verməz».[1]

(19) Səcdədə edilən dua

٤١ – ((سُبْحَانَ رَبِّيَ ٱلْأَعْلَى))

41. [Subhanə Rabbiyəl-Ə'la]

41. «Ən Uca Rəbbim pak və müqəddəsdir!» (üç dəfə)[2]

٤٢ – ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي))

42. [Subhanəkə Allahummə Rabbənə və bihamdikə, Allahummə-ğfir li]

42. «Allahım! Sən pak və müqəddəssən. Ey Rəbbimiz! Sənə həmd olsun. Allahım, məni bağışla!»[1]

---

[1] Muslim, 1/346.

[2] "Sünən" əsərlərinin müəllifləri və Əhməd. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/83.

٤٣ – ((سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلاَئِكَةِ وَالرُّوحِ))

43. [Subbuhun, quddusun, Rabbul-məlaikəti vər-ruh]

43. «Pakdır, müqəddəsdir, mələklərin və Ruhun Rəbbidir!»[2]

٤٤ – ((اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَجَدَ وَجْهِيَ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَصَوَّرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ))

44. [Allahummə ləkə səcədtu və bikə aməntu və ləkə əsləmtu, səcədə vəchiyə lilləzi xaləqahu, və savvərahu, və şəqqa səm'ahu və bəsarahu, təbarəkəllahu əhsənul-xaliqin]

44. «Allahım! Sənə səcdə etdim, Sənə iman gətirdim, Sənə təslim oldum! Üzüm onu yaradana, ona surət verə-

[1] əl-Buxari, 1/99; Muslim, 1/350.
[2] Muslim, 1/533.

nə, onda göz və qulaq açana səcdə etdi. Yaradanların ən gözəli olan Allah nə qədər xeyirxahdır!»[1]

٤٥ – ((سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ))

45. [Subhanə zil-cəbəruti, vəl-mələkuti, vəl-kibriyai, vəl-azəməti]

45. «Qüdrət, səltənət, böyüklük və əzəmət sahibi pak və müqəddəsdir!»[2]

٤٦ – ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ، دِقَّهُ وَجِلَّهُ، وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ، وَعَلاَنِيَتَهُ وَسِرَّهُ))

46. [Allahummə-ğfir li zənbi kulləhu, diqqəhu və cilləhu, və əvvələhu və axirahu və alaniyətəhu və sirrahu]

---

[1] Muslim, 1/534 və digərləri.

[2] Əbu Davud, 1/230; ən-Nəsai və Əhməd. əl-Albani bu hədisi "səhih" hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», 1/166.

46. «Allahım! Günahlarımın hamısını – kiçiyini və böyüyünü, birincisini və axırıncısını, aşkarını və gizlisini mənə bağışla!»[1]

٤٧ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لاَ أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ))

47. [Allahummə inni əuzu birıdakə min səxatikə və bimu'afatikə min uqubətikə və əuzu bikə minkə, lə uhsi sənaən aleykə əntə kəmə əsneytə alə nəfsikə]

47. «Allahım! Sənin qəzəbindən razılığına, cəzandan əfvinə sığınıram. Səndən Sənə pənah aparıram. Mən Səni (layiqincə) tərif edə bilmərəm. Sən Özün Özünü tərif etdiyin kimisən!»[2]

[1] Muslim, 1/350.
[2] Muslim, 1/532.

(20) İki səcdə arasında oturduqda edilən dua

٤٨ – ((رَبِّ اغْفِرْ لِي، رَبِّ اغْفِرْ لِي))

48. [Rabbi-ğfir li, Rabbi-ğfir li]

48. «Rəbbim, məni bağışla! Rəbbim, məni bağışla!»[1]

٤٩ – ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَاجْبُرْنِي، وَعَافِنِي، وَارْزُقْنِي، وَارْفَعْنِي))

49. [Allahummə-ğfir li, vərhəmni, vəhdini, vəcburni, və afini, vərzuqni, vərfə'ni]

49. «Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni doğru yola yönəlt, mənə lütf et, mənə salamatlıq ver, mənə ruzi yetir və məni ucalt!»[2]

---

[1] Əbu Davud, 1/231. Bax: «Səhih İbn Macə», 1/148.

[2] Bunu, ən-Nəsai müstəsna olmaqla, «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/90, «Səhih İbn Macə», 1/148.

(21) Tilavət səcdəsində[1] edilən dua

٥٠ – ((سَجَدَ وَجْهِيَ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ ﴿ فَتَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴾))

50. [Səcədə vəchiyə lilləzi xaləqahu, və şəqqa səm'ahu, və bəsarahu bihəulihi və quvvətihi (fətəbarəkəllahu əhsənul-xaliqin)]

50. «Üzüm onu yaradana, Öz qüdrət və gücü ilə onda göz və qulaq açana səcdə etdi. Yaradanların ən gözəli olan Allah nə qədər xeyirxahdır!»[2]

٥١ – ((اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَضَعْ عَنِّي بِهَا وِزْرًا، وَ اجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْرًا، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ))

---

[1] [Quran oxunarkən səcdə olunması əmr edilmiş ayəni oxuduqdan sonra səcdə etmək.]

[2] ət-Tirmizi 2/474; Əhməd 6/30; Hakim onu "səhih" hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, 1/220. Əlavə də onundur.

51. [Allahumməktub li bihə indəkə əcran, və da' anni bikə vizran, vəca'lhə li indəkə zuxran, və təqabbəlhə minni kəmə təqabbəltəhə min abdikə Davud]

51. «Allahım! Bunun sayəsində mənə Öz yanında mükafat yaz, onun səbəbilə məndən yükü götür [günahımı sil], onu mənim üçün Öz yanında saxla və onu bəndən Davuddan qəbul etdiyin kimi məndən də qəbul et!»[1]

(22) Təşəhhüd

٥٢ – ((التَّحِيَّاتُ لله، وَالصَّلَوَاتُ، وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ. أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ))

---

[1] ət-Tirmizi, 2/473; Hakim onu "səhih" hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, 1/219. [«Səhih ət-Tirmizi», 3/151.]

52. [Ət-təhiyyətu lilləhi, vəs-saləvatu, vət-tayyibətu, əs-səlamu aleykə əyyuhən-nəbiyyu və rahmətullahi və bərakətuhu, əs-səlamu aleynə və alə ibadilləhis-Salihin. Əşhədu ən lə ilahə illəllah və əşhədu ənnə Muhəmmədən abduhu və rasuluhu]

52. «Salamlar, dualar və gözəl şeylər Allaha aiddir. Ey Peyğəmbər, sənə salam olsun, Allahın mərhəməti və Onun bərəkəti (olsun)! Bizə və Allahın əməlisaleh qullarına salam olsun! Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa məbud yoxdur və şahidlik edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və elçisidir».[1]

(23) Təşəhhüddən sonra Peyğəmbərə ﷺ oxunan salavat

٥٣ – ((اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

[1] «Fəthul-Bari», 1/13; Muslim, 1/301.

اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيْدٌ مَجِيْدٌ))

53. [Allahummə salli alə Muhəmmədin və alə ali Muhəmməd, kəmə salleytə alə İbrahimə və alə ali İbrahim, innəkə həmidun məcid. Allahummə barik alə Muhəmmədin və alə ali Muhəmməd, kəmə barəktə alə İbrahimə və alə ali İbrahim, innəkə həmidun məcid]

53. «Allahım! İbrahimə və İbrahimin ailəsinə xeyir-dua verdiyin kimi, Muhəmmədə və Muhəmmədin ailəsinə də xeyir-dua ver! Şübhəsiz ki, Sən Tərifəlayiqsən, Şan-şöhrətlisən! Allahım! İbrahimə və İbrahimin ailəsinə bərəkət verdiyin kimi, Muhəmmədə və Muhəmmədin ailəsinə də bərəkət ver! Şübhəsiz ki, Sən Tərifəlayiqsən, Şan-şöhrətlisən!»[1]

---

[1] «Fəthul-Bari», 6/408. [«Səhih əl-Buxari», 3/1233.]

٥٤ – ((اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ))

54. [Allahummə salli alə Muhəmmədin və alə əzvacihi və zurriyyətihi, kəmə salleytə alə ali İbrahim. Və barik alə Muhəmmədin və alə əzvacihi və zurriyyətihi, kəmə barəktə alə ali İbrahim. İnnəkə həmidun məcid]

54. «Allahım! İbrahimin ailəsinə xeyir-dua verdiyin kimi, Muhəmmədə, onun zövcələrinə və nəslinə də xeyir-dua ver! İbrahimin ailəsinə bərəkət verdiyin kimi, Muhəmmədə, onun zövcələrinə və nəslinə də bərəkət ver! Şübhəsiz ki, Sən Tərifəlayiqsən, Şan-şöhrətlisən!»[1]

[1] «Fəthul-Bari», 6/407; Muslim, 1/306. Mətn Muslimindir.

(24) Axırıncı təşəhhüddən sonra, salamdan qabaq edilən dua

٥٥ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ))

55. [Allahummə inni əuzu bikə min əzabil-qabri, və min əzabi Cəhənnəmə, və min fitnətil-məhyə vəl-məmati, və min şərri fitnətil-məsihid-dəccal]

55. «Allahım! Qəbir əzabından, Cəhənnəm əzabından, həyatın və ölümün fitnəsindən, dəccal məsihin fitnəsinin şərindən Sənə pənah aparıram!»[1]

٥٦ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ

[1] əl-Buxari, 2/102; Muslim, 1/412. Mətn Muslimindir.

فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ))

56. [Allahummə inni əuzu bikə min əzabil-qabri, və əuzu bikə min fitnətil-məsihid-dəccal, və əuzu bikə min fitnətil-məhyə vəl-məmati. Allahummə inni əuzu bikə minəl-mə'səmi vəl-məğrami]

56. «Allahım! Qəbir əzabından Sənə sığınıram. Dəccal məsihin fitnəsindən Sənə sığınıram. Həyatın və ölümün fitnəsindən Sənə sığınıram. Allahım! Günahdan və cərimədən (borcdan) Sənə sığınıram».[1]

٥٧ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ، فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ))

[1] əl-Buxari, 1/202; Muslim, 1/412.

57. [Allahummə inni zaləmtu nəfsi zulmən kəsiran, və lə yəğfiruz-zunubə illə ənt, fəğfir li məğfiratən min indikə vərhəmni, innəkə əntəl-ğafururrahim]

57. «Allahım! Mən özümə çoxlu zülm etdim. Günahları yalnız Sən bağışlayırsan. Özün günahımdan keçməklə məni bağışla və mənə rəhm et. Həqiqətən, Sən Bağışlayansan, Rəhmlisən!»[1]

٥٨ – ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ، وَمَا أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. أَنْتَ الْمُقَدِّمُ ، وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ))

58. [Allahummə-ğfir li mə qaddəmtu, və mə əxxartu, və mə əsrartu, və mə ə'ləntu, və mə əsraftu, və mə əntə

[1] əl-Buxari, 8/168; Muslim, 4/2078.

ə'ləmu bihi minni. Əntəl-muqaddimu, və əntəl-muəxxiru, lə iləhə illə ənt]

58. «Allahım! Əvvəl etdiyim və sonra edəcəyim, gizlin saxladığım və üzə çıxardığım, xəta etdiyim və məndən daha yaxşı bildiyin (pis) əməllərimi bağışla! Əvvələ çəkən də Sənsən, təxirə salan da Sənsən. Səndən başqa məbud yoxdur».[1]

٥٩ – ((اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ))

59. [Allahummə əinni alə zikrikə, və şukrikə, və husni ibadətikə]

59. «Allahım! Səni zikr etmək, Sənə şükür etmək və Sənə gözəl tərzdə ibadət etmək üçün mənə yardım et!»[2]

---

[1] Muslim, 1/534.

[2] Əbu Davud, 2/86; Ən-Nəsai, 3/53. əl-Albani bu hədisi "səhih" hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», 1/284.

٦٠ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ))

60. [Allahummə inni əuzu bikə minəl-buxli, və əuzu bikə minəl-cubni, və əuzu bikə min ən uraddə ilə ərzəlil-umri, və əuzu bikə min fitnətid-dunya və əzabil-qabr]

60. «Allahım! Xəsislikdən Sənə sığınıram. Qorxaqlıqdan Sənə sığınıram. Qocalığın ən düşkün çağına çatmaqdan Sənə sığınıram. Dünyanın fitnəsindən və qəbir əzabından Sənə sığınıram!»[1]

٦١ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ))

[1] «Fəthul-Bari», 6/35. [«Səhih əl-Buxari», 2341.]

61. [Allahummə inni əs'əlukəl-cənnətə və əuzu bikə minən-nar]

61. «Allahım! Səndən Cənnəti diləyirəm və Cəhənnəmdən Sənə sığınıram!»[1]

٦٢ – ((اللَّهُمَّ بِعِلْمِكَ الْغَيْبَ وَقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَحْيِنِي مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَشْيَتَكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحَقِّ فِي الرِّضَا وَالْغَضَبِ، وَأَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِي الْغِنَى وَالْفَقْرِ، وَأَسْأَلُكَ نَعِيمًا لاَ يَنْفَدُ، وَأَسْأَلُكَ قُرَّةَ عَيْنٍ لاَ تَنْقَطِعُ، وَأَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَاءِ، وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَأَسْأَلُكَ لَذَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ وَالشَّوْقَ إِلَى لِقَائِكَ فِي غَيْرِ ضَرَّاءَ مُضِرَّةٍ وَلاَ فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ، اللَّهُمَّ زَيِّنَّا بِزِينَةِ الْإِيمَانِ وَاجْعَلْنَا هُدَاةً مُهْتَدِينَ))

62. [Allahummə bi ilmikəl-ğaybə və qudratikə aləl-xalqi əhyini mə alimtəl-

[1] Əbu Davud. Bax: «Səhih İbn Macə», 2/328.

həyatə xayran li, və təvaffəni izə alim-təl-vəfatə xayran li, Allahummə inni əs'əlukə xaşyətəkə fil-ğaybi vəş-şəhadəti, və əs'əlukə kəlimətəl-həqqi fir-rıda val-ğadabi, və əs'əlukəl-qasdə fil-ğinə val-fəqri, və əs'əlukə nəimən lə yənfədu, və əs'əlukə qurratə aynin lə tənqatiu, və əs'əlukər-rıda ba'dəl-qadai, və əs'əlukə bərdəl-ayşi ba'dəl-məuti, və əs'əlukə ləzzətən-nəzari ilə vachikə vəş-şəuqa ilə liqaikə fi ğayri darraə mudırratin və lə fitnətin mudillətin, Allahummə zəyyinnə bi zinətil-iməni vac'alnə hudatən muhtədin]

62. «Allahım! Qeybi bilməyinlə və yaratma qüdrətinlə yaşamağın mənim üçün xeyirli olduğunu bildiyin qədər məni yaşat, ölümün mənim üçün daha xeyirli olduğunu bildikdə isə məni öldür. Allahım! Gizlində də, aşkarda da Səndən [layiqincə] qorxmağı diləyirəm.

Səndən, razılıq və qəzəb anında haqq söz [söyləməyimi] diləyirəm. Zənginlikdə də, kasıblıqda da Səndən mötədillik diləyirəm. Səndən tükənməz nemət və ardı kəsilməyən bir göz aydınlığı [sevinc] diləyirəm. Səndən, [başıma gələn] qəzadan sonra [ondan] razı qalmağımı və ölümdən sonra [olan] gözəl həyatı diləyirəm. Sənin Üzünə baxmağın ləzzətini, zərər verən xəstəliyə və azğınlığa aparan fitnəyə uğramadıqca Səninlə qarşılaşmaq həsrətini Səndən diləyirəm. Allahım! Bizi imanın gözəlliyi ilə gözəlləşdir və bizi doğru yolda olan başçılardan et!»[1]

٦٣ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللهُ بِأَنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ))

[1] ən-Nəsai, 4/54-55; Əhməd, 4/364. əl-Albani bu hədisi "səhih" hesab etmişdir. «Səhih ən-Nəsai», 1/281.

63. [Allahummə inni əs'ələukə yə Allahu bi ənnəkəl-vahidul-əhədus-saməd əlləzi ləm yəlid və ləm yuləd və ləm yəkun ləhu kufuvən əhəd, ən təğfirə li zunubi, innəkə əntəl-ğafurur-rahim]

63. «Allahım, Sənə yalvarıram! Ey Allah, Sən Təksən, (heç kəsə və heç nəyə) Möhtac deyilsən, doğmayan, doğulmayan və heç bir tayı-bərabəri olmayansan. Günahlarımı mənə bağışla! Şübhəsiz ki, Sən Bağışlayansan, Rəhmlisən».[1]

٦٤ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ وَحْدَكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ، الْمَنَّانُ، يَا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ، يَا ذَا الْجَلاَلِ وَالإِكْرَامِ، يَا حَيُّ، يَا قَيُّومُ، إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ))

[1] ən-Nəsai, 3/52. Bu onun mətnidir; Əhməd, 4/338. əl-Albani bu hədisi "səhih" hesab etmişdir. «Səhih ən-Nəsai», 1/280.

64. [Allahummə inni əs'əlukə bi ənnə ləkəl-həmd, lə ilahə illə əntə vəhdəkə lə şərikə ləkə, əl-mənnanu, yə bədi'as-səməvati val-ard, yə zəl-cələli val-ikram, yə həyyu, yə qayyum, inni əs'əlukəl-cənnətə və əuzu bikə minən-nər]

64. «Allahım, Sənə yalvarıram! Həmd Sənədir. Səndən başqa məbud yoxdur, Təksən, heç bir şərikin yoxdur. Lütfkarsan! Ey göyləri və yeri Yaradan! Ey əzəmət və ehtiram sahibi! Ey Yaşayan, ey Qəyyum! Səndən Cənnəti diləyirəm və Cəhənnəmdən Sənə sığınıram!»[1]

٦٥ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ اْلأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ))

---

[1] "Sünən" əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/329.

65. [Allahummə inni əs'ələlukə bi ənni əşhədu ənnəkə əntəllahu lə ilahə illə əntəl-əhədus-saməd əlləzi ləm yəlid və ləm yuləd və ləm yəkun ləhu kufuvən əhəd]

65. «Allahım, Sənə yalvarıram! Mən şahidlik edirəm ki, Sən Allahsan, Səndən başqa məbud yoxdur. Doğmayan, doğulmayan və heç bir tayı-bərabəri olmayan Təksən, Möhtac deyilsən!»[1]

(25) Salam verib namazı bitirdikdən sonra edilən zikrlər

٦٦ – ((أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ (ثلاثا) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلاَمُ، وَمِنْكَ السَّلاَمُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلاَلِ وَالْإِكْرَامِ))

[1] Əbu Davud, 2/62; ət-Tirmizi, 5/515; İbn Macə, 2/1267; Əhməd, 5/360. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/329 və «Səhihu-t-Tirmizi», 3/163.

66. [Əstəğfirullah (üç dəfə)! Allahummə Əntəs-səlam və minkəs-səlam təbəraktə ya zəl-cəlali vəl-ikram]

66. «Allahdan bağışlanma diləyirəm!» (üç dəfə). «Allahım! Salam Sənsən və əmin-amanlıq Səndəndir. Ey əzəmət və ehtiram sahibi! Sən xeyirxahsan».[1]

٦٧ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ))

67. [Lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu. Ləhul-mulku və ləhulhəmdu və huvə alə kulli şeyin qadir. Allahummə, lə maniə limə ə'taytə və lə mu'tiyə limə mənə'tə və lə yənfəu zəl-cəddi minkəl-cəddu]

---

[1] Muslim, 1/414.

67. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir! Allahım! Sənin verdiyinə mane olacaq, mane olduğunu da verəcək (bir kəs) yoxdur. Heç bir hörmət sahibinə Sənin yanında hörməti fayda verməz».[1]

٦٨ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، وَلاَ نَعْبُدُ إِلاَّ إِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ))

68. [Lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu. Ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir. Lə həulə və lə quvvətə illə billəh. Lə ilahə

[1] əl-Buxari, 1/255; Muslim, 1/414.

illəllahu, və lə nə'budu illə iyyah. Ləhun-ni'mətu və ləhul-fədlu və ləhus-sənaul-həsənu. Lə ilahə illəllahu muxlisinə ləhud-dinə və ləu kərihəl-kafirun]

68. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir! Qüdrət və güc yalnız Allahdadır! Allahdan başqa məbud yoxdur. Biz yalnız Ona ibadət edirik. Nemət Onundur, lütf Onundur və gözəl tərif Onadır. Allahdan başqa məbud yoxdur. Kafirlərə xoş gəlməsə də, biz dini yalnız Ona məxsus edirik!»[1]

٦٩ – ((سُبْحَانَ اللهِ، وَالْحَمْدُ للهِ، وَاللهُ أَكْبَرُ (ثلاثا وثلاثين) لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

---

[1] Muslim, 1/415.

69. [Subhanallahi, vəlhəmdulilləhi, vəllahu əkbər (otuz üç dəfə)! Lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu. Ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir]

69. «Allah pak və müqəddəsdir. Həmd Allahadır. Allah Böyükdür!» (otuz üç dəfə). «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!»[1]

70. Hər (vacib) namazdan sonra: «De: «O Allah Təkdir!», «De: «Sığınıram sübhün Rəbbinə!», «De: «Sığınıram insanların Rəbbinə!» (əl-İxlas, əl-Fələq və ən-Nas surələrini bir dəfə) oxumaq.[2]

[1] Muslim, 1/418. "Bunu hər namazdan sonra deyənin günahları dəniz köpüyü qədər olsa belə bağışlanır".

[2] Əbu Davud, 2/86; ən-Nəsai, 3/68. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/8. Bu üç surəyə şərdən qoruyan surələr deyilir. «Fəthul-Bari», 9/62.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

﴿قُلۡ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ ١ ٱللَّهُ ٱلصَّمَدُ ٢ لَمۡ يَلِدۡ
وَلَمۡ يُولَدۡ ٣ وَلَمۡ يَكُن لَّهُۥ كُفُوًا أَحَدُۢ ٤﴾

[Bismilləhir-Rəhmanir-Rəhim. Qul huvəllahu əhəd. Allahus-Saməd. Ləm yəlid vələm yuləd, vələm yəkul-ləhu kufuvən əhəd.]

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «O Allah Təkdir! Allah [heç kəsə, heç nəyə] Möhtac deyildir [əksinə, hər bir məxluq Ona möhtacdır]. O, nə doğub, nə də doğulubdur. Və Onun heç bir tayı-bərabəri də yoxdur!»

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

﴿قُلۡ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلۡفَلَقِ ١ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ ٢
وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ٣ وَمِن شَرِّ ٱلنَّفَّٰثَٰتِ
فِي ٱلۡعُقَدِ ٤ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ٥﴾

[Bismilləhir-Rəhmanir-Rəhim. Qul əuzu birabbil-fələq. Min şərri mə xələq. Və min şərri ğasiqin izə vəqab. Və min şərrin-nəffəsəti fil uqad. Və min şərri həsidin izə həsəd.]

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınıram sübhün Rəbbinə! Yaratdıqlarının şərindən, çökməkdə olan zülmətin [gecənin] şərindən, düyünlərə yüngülvari tüpürən [cadugər] qadınların şərindən və paxıllıq edərkən paxılın şərindən!»

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
﴿قُلۡ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ ١ مَلِكِ ٱلنَّاسِ ٢
إِلَٰهِ ٱلنَّاسِ ٣ مِن شَرِّ ٱلۡوَسۡوَاسِ ٱلۡخَنَّاسِ ٤
ٱلَّذِي يُوَسۡوِسُ فِي صُدُورِ ٱلنَّاسِ ٥ مِنَ ٱلۡجِنَّةِ
وَٱلنَّاسِ ٦﴾

[Bismilləhir-Rəhmanir-Rəhim. Qul əuzu birabbinnəs. Məlikinnəs. İlahinnəs. Min şərril-vəsvasil-xannəs. Əlləzi yuvəsvisu fi sudurinnəs. Minəl-cinnəti vənnəs.]

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınıram insanların Rəbbinə, insanların Hökmdarına, insanların Tanrısına! Vəsvəsə verənin, [Allahın adı çəkiləndə isə] geri çəkilənin [şeytanın] şərindən. Hansı ki, insanların kökslərinə vəsvəsə salır, cinlərdən də [olur], insanlardan da!»

71. Hər (vacib) namazdan sonra Kursi ayəsini (əl-Bəqərə, 255) oxumaq.[1]

٧١ – ﴿ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡحَيُّ ٱلۡقَيُّومُۚ لَا تَأۡخُذُهُۥ سِنَةٞ وَلَا نَوۡمٞۚ لَّهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ مَن ذَا ٱلَّذِي يَشۡفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦۚ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيۡءٖ مِّنۡ عِلۡمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَۚ وَسِعَ كُرۡسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَۖ وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفۡظُهُمَاۚ وَهُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡعَظِيمُ ٢٥٥ ﴾

[Allahu lə ilahə illə huvəl-həyyul-qəyyum. Lə tə'xuzuhu sinətun vələ novm. Ləhu mə fis-səmavati və mə fil-ard. Mən zəlləzi yəşfə'u indəhu illə bi iznihi, yə'ləmu mə beynə əydihim və

[1] «Kim (vacib) namazdan sonra bunu oxusa, onun Cənnətə daxil olmasına ölümdən başqa heç nə mane ola bilməz». ən-Nəsai «Aməlul-Yəumi vəl-Leyl», 100. əl-Albani bu hədisi "səhih" hesab etmişdir. Bax: «Səhihul-Cami», 5/339; «Silsilətul-Əhadisi-s-Səhihə» 2/697 №972.

mə xəlfəhum. Və lə yuhiytunə bişeyin min ilmihi illə bimə şəə. Vəsiə kursiy-yuhus-səmavati vəl-ard. Və lə yəuduhu hifzuhumə, və huvəl-aliyyul-azim.]

«Allah! Ondan başqa [ibadətə layiq olan] tanrı yoxdur, [əbədi] Yaşayandır, Qəyyumdur [kainatı yaradan və onu idarə edəndir, bəndələrinin işlərini yoluna qoyan və onları qoruyandır]. Onu nə mürgü tutar, nə də yuxu. Göylərdə və yerdə nə varsa, Onundur. Onun izni olmadan Onun yanında kim havadarlıq edər? O, onların [yaranmışların] önlərində və arxalarında olanı [nə olub, nə olur və nə olacağını] bilir. Onlar Onun elmindən Onun istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər. Onun Kürsüsü göyləri və yeri əhatə edir. Bunları qoruyub saxlamaq Ona ağır gəlmir. O, Ucadır, Böyükdür!»

٧٢ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

72. [Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu, yuhyi və yumitu və huvə alə kulli şeyin qadir]

72. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! Dirildir və öldürür. O hər şeyə Qadirdir!» Bu zikri məğrib və sübh namazlarından sonra on dəfə oxumaq Sünnədir.[1]

٧٣ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلاً مُتَقَبَّلاً))

73. [Allahummə, inni əs'əlukə ilmən nafiən və rizqan tayyibən və amələn mutəqabbələn]

[1] ət-Tirmizi, 5/515; Əhməd, 4/227; Bax: «Zadul-Məad», 1/300.

73. «Allahım! Səndən faydalı elm, təmiz ruzi və məqbul əməl diləyirəm!» Bu dua sübh namazının salamından sonra oxunur.[1]

(26) İstixarə[2] namazının duası

74. Cabir ibn Abdullah ﵁ rəvayət edir ki, Peyğəmbər ﷺ Qurandakı surələri bizə öyrətdiyi kimi istixarə duasını da bizə öyrədib deyərdi: «Sizdən biriniz bir işə başlamaq istədikdə fərz namazlarından əlavə iki rükət namaz qılsın və desin:

٧٤ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلاَ أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلاَ أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ. اللَّهُمَّ إِنْ

[1] İbn Macə və başqaları. Bax: «Səhih ibn Macə», 1/152 və «Məcməu-z-Zəvaid», 10/111 .

[2] [Bir işə başlamaq istədikdə Allahdan uğur diləmək.]

كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي، وَمَعَاشِي، وَعَاقِبَةِ أَمْرِي – أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ – فَاقْدُرْهُ لِي، وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ. وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي، وَمَعَاشِي، وَعَاقِبَةِ أَمْرِي – أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ – فَاصْرِفْهُ عَنِّي، وَاصْرِفْنِي عَنْهُ، وَاقْدُرْ لِيَ الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ))

74. [Allahummə inni əstəxirukə bi ilmikə, və əstəqdirukə bi qudratikə, və əs'əlukə min fadlikəl-azım, fəinnəkə təqdiru və lə əqdir, və tə'ləmu və lə a'ləm, və əntə alləmul-ğuyub. Allahummə in kuntə tə'ləmu ənnə həzəl-əmra xayrun li fi dini və məaşi və aqibəti əmri, acilihi və əcilihi – fəqdurhu li və yəssirhu li, summə bərik li fihi. Və in kuntə tə'ləmu ənnə həzəl-əmra şərrun li fi dini və məaşi və aqibəti əmri, acilihi və əcilihi – fasrifhu anni, vəsrifni anhu, vəqdur liyəl-xayra heysu kənə, summə ardıni bihi]

«Allahım! Səndən Öz elminlə mənə kömək etməyi və Öz qüdrətinlə mənə qüdrət verməyi diləyirəm. Səndən, Sənin böyük lütfünü diləyirəm. Sənin (hər şeyə) qüdrətin çatır, mənimsə qüdrətim çatmır, Sən (hər şeyi) bilirsən, mən isə bilmirəm. Qeybləri bilən Sənsən. Allahım! Bu işin (işin adını çəkir) mənim dinim, yaşayışım və aqibətim üçün – yaxud deyir: dünyam və axirətim üçün – xeyirli olduğunu bilirsənsə onu mənə nəsib et, asanlaşdır, sonra da onu mənim üçün bərəkətli et. Bu işin mənim dinim, yaşayışım və aqibətim üçün – yaxud deyir: dünyam və axirətim üçün – zərərli olduğunu bilirsənsə, onu məndən, məni də ondan uzaq et! Harada olsa, mənə xeyir nəsib et, sonra məni ondan razı sal!»[1]

---

[1] əl-Buxari, 7/162.

Yaradandan uğur diləyən, mömin insanlarla məsləhətləşən və öz işində ehtiyatla davranan kəs peşman olmaz. Pak və müqəddəs Allah buyurmuşdur:

﴿وَشَاوِرْهُمْ فِي ٱلْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ﴾

«...[ehtiyacın olan] işdə onlarla məsləhətləş. Qəti qərara gəldikdə isə Allaha təvəkkül et!».[1]

(27) Səhər və axşam zikrləri[2]

((الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى مَنْ لاَ نَبِيَّ بَعْدَهُ))

---

[1] «Ali-İmran», 159.

[2] Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Mənim üçün sübh namazından günçıxana qədər Allahı zikr edən camaatla oturmaq İsmail övladından dörd qulu azad etməkdən daha sevimlidir. (Həmçinin) əsr namazından günbatana qədər Allahı zikr edən camaatla oturmaq mənim üçün dörd qul azad etməkdən daha sevimlidir». Əbu Davud, 3667. Bu hədisi əl-Albani «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», 2/698.

[Əlhəmdulilləhi vəhdəhu vəs-salatu vəs-səlamu alə mən lə nəbiyyə bə'dəhu]

«Bir olan Allaha həmd olsun! Özündən sonra Peyğəmbər olmayan kimsəyə (Muhəmmədə) salavat və salam olsun!»

75. [Əuzu billəhi minəş-şeytanir-racim] deyib Kursi ayəsini bir dəfə oxumaq.[1]

٧٥ – ﴿ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡحَيُّ ٱلۡقَيُّومُۚ لَا تَأۡخُذُهُۥ سِنَةٞ وَلَا نَوۡمٞۚ لَّهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ مَن ذَا ٱلَّذِي يَشۡفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦۚ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡۖ وَلَا يُحِيطُونَ

[1] əl-Bəqərə, 255. Kim bunu səhər desə, axşamadək, kim də axşam desə, səhərədək cindən qorunmuş olar. əl-Hakim, 1/562. əl-Albani bunu "səhih" hesab etmişdir. «Səhihut Tərğib vət-Tərhib», 1/273. O, ən-Nəsainin və ət-Təbəraninin də bu hədisi rəvayət etdiyini söyləmiş və demişdir: «ət-Təbəraninin isnadı "ceyyid"dir».

بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَ ۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ ۖ وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفْظُهُمَا ۚ وَهُوَ ٱلْعَلِيُّ ٱلْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

[Allahu lə ilahə illə huvəl-həyyul-qəyyum. Lə tə'xuzuhu sinətun vələ novm. Ləhu mə fis-səmavati və mə fil-ard. Mən zəlləzi yəşfə'u indəhu illə bi iznihi, yə'ləmu mə beynə əydihim və mə xəlfəhum. Və lə yuhiytunə bişeyin min ilmihi illə bimə şəə. Vəsiə kursiy-yuhus-səmavati vəl-ard. Və lə yəudu-hu hifzuhumə, və huvəl-aliyyul-azim.]

«Allah! Ondan başqa [ibadətə layiq olan] tanrı yoxdur, [əbədi] Yaşayandır, Qəyyumdur [kainatı yaradan və onu idarə edəndir, bəndələrinin işlərini yoluna qoyan və onları qoruyandır]. Onu nə mürgü tutar, nə də yuxu. Göylərdə və yerdə nə varsa, Onundur. Onun izni olmadan Onun

yanında kim havadarlıq edər? O, onların [yaranmışların] önlərində və arxalarında olanı [nə olub, nə olur və nə olacağını] bilir. Onlar Onun elmindən Onun istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər. Onun Kürsüsü göyləri və yeri əhatə edir. Bunları qoruyub saxlamaq Ona ağır gəlmir. O, Ucadır, Böyükdür!»

76. əl-İxlas, əl-Fələq və ən-Nas surələrini üç dəfə oxumaq.[1]

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

﴿قُلۡ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ ١ ٱللَّهُ ٱلصَّمَدُ ٢ لَمۡ يَلِدۡ
وَلَمۡ يُولَدۡ ٣ وَلَمۡ يَكُن لَّهُۥ كُفُوًا أَحَدُۢ ٤﴾

---

[1] Kim bunları səhər və axşam üç dəfə oxusa, hər şeydən (hər bir şərdən qorunmaq üçün) kifayət edər! Əbu Davud, 4/322; ət-Tirmizi, 5/567. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/182.

[Bismilləhir-Rəhmanir-Rəhim. Qul huvəllahu əhəd. Allahus-Saməd. Ləm yəlid vələm yuləd, vələm yəkul-ləhu kufuvən əhəd.]

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «O Allah Təkdir! Allah [heç kəsə, heç nəyə] Möhtac deyildir [əksinə, hər bir məxluq Ona möhtacdır]. O, nə doğub, nə də doğulubdur. Və Onun heç bir tayı-bərabəri də yoxdur!»

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلْفَلَقِ ﴿١﴾ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾
وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِن شَرِّ ٱلنَّفَّٰثَٰتِ
فِى ٱلْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾﴾

[Bismilləhir-Rəhmanir-Rəhim. Qul əuzu birabbil-fələq. Min şərri mə xələq. Və min şərri ğasiqin izə vəqab. Və

min şərrin-nəffəsəti fil uqad. Və min şərri həsidin izə həsəd.]

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınıram sübhün Rəbbinə! Yaratdıqlarının şərindən, çökməkdə olan zülmətin [gecənin] şərindən, düyünlərə yüngülvari tüpürən [cadugər] qadınların şərindən və paxıllıq edərkən paxılın şərindən!»

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ ٱلنَّاسِ ﴿٢﴾
إِلَٰهِ ٱلنَّاسِ ﴿٣﴾ مِن شَرِّ ٱلْوَسْوَاسِ ٱلْخَنَّاسِ ﴿٤﴾
ٱلَّذِى يُوَسْوِسُ فِى صُدُورِ ٱلنَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ ٱلْجِنَّةِ
وَٱلنَّاسِ ﴿٦﴾﴾

[Bismilləhir-Rəhmanir-Rəhim. Qul əuzu birabbinnəs. Məlikinnəs. İlahin-

nəs. Min şərril-vəsvasil-xannəs. Əlləzi yuvəsvisu fi sudurinnəs. Minəl-cinnəti vənnəs.]

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınıram insanların Rəbbinə, insanların Hökmdarına, insanların Tanrısına! Vəsvəsə verənin, [Allahın adı çəkiləndə isə] geri çəkilənin [şeytanın] şərindən. Hansı ki, insanların köksləri̇nə vəsvəsə salır, cinlərdən də [olur], insanlardan da!»

٧٧ – ((أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَ الْمُلْكُ لله، وَالْحَمْدُ لله، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ، وَسُوءِ الْكِبَرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ))

77. [Əsbəhnə və əsbəhəl-mulku lilləh, vəlhəmdulilləh. Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir. Rabbi əs'əlukə xayra mə fi həzəl-yəumi və xayra mə bə'dəhu, və əuzu bikə min şərri mə fi həzəl-yəumi və şərri mə bə'dəhu. Rabbi əuzu bikə minəl-kəsəli və suil-kibəri. Rabbi əuzu bikə min əzabin fin-nari və əzabin filqabr]

77. «Səhərə çıxdıq, hökm də Allahın olaraq səhərə çıxdı. Allaha həmd olsun! Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir! Ey Rəbbim! Səndən bu günün xeyrini və bundan sonrakı xeyri diləyirəm. Bu günün şərindən və bundan sonrakı şərdən Sənə sığınıram. Ey Rəbbim! Tənbəllikdən və pis qocalıq-

dan Sənə sığınıram. Ey Rəbbim! Cəhənnəmdəki əzabdan və qəbirdəki əzabdan Sənə sığınıram!»[1]

Axşam isə belə deyilməlidir:

[Əmsəynə və əmsəl-mulku lilləh, vəlhəmdulilləh. Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir. Rabbi əs'əlukə xayra mə fi həzihil-leylə və xayra mə bə'dəhə, və əuzu bikə min şərri mə fi həzihil-leylə və şərri mə bə'dəhə. Rabbi əuzu bikə minəl-kəsəli və suil-kibəri. Rabbi əuzu bikə min əzabin fin-nari və əzabin fil-qabr]

«Axşama çıxdıq, hökm də Allahın olaraq axşama çıxdı. Allaha həmd olsun! Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk

[1] Muslim, 4/2088.

Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir! Ey Rəbbim! Səndən bu gecənin xeyrini və bundan sonrakı xeyri diləyirəm. Bu gecənin şərindən və bundan sonrakı şərdən Sənə sığınıram. Ey Rəbbim! Tənbəllikdən və pis qocalıqdan Sənə sığınıram. Ey Rəbbim! Cəhənnəmdəki əzabdan və qəbirdəki əzabdan Sənə sığınıram!»

٧٨ – ((اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ))

78. [Allahummə, bikə əsbəhnə, və bikə əmsəynə, və bikə nəhyə, və bikə nəmutu, və ileykən-nuşur]

78. «Allahım! Sənin sayəndə səhərə çıxdıq, Sənin sayəndə axşama çıxdıq, Sənin sayəndə yaşayırıq, Sənin sayəndə ölürük! Qayıdış Sənədir!»[1]

---

[1] ət-Tirmizi, 5/466. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/142

Axşam isə belə deyilməlidir:

[Allahummə, bikə əmsəynə, və bikə əsbəhnə, və bikə nəhyə, və bikə nəmutu, və ileykəl-məsir.]

«Allahım! Sənin sayəndə axşama çıxdıq, Sənin sayəndə səhərə çıxdıq, Sənin sayəndə yaşayırıq, Sənin sayəndə ölürük! Dönüş Sənədir!»

٧٩ – ((اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي، فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ))

79. [Allahummə, əntə rabbi lə ilahə illə ənt, xaləqtəni və ənə abdukə, və ənə alə ahdikə və və'dikə məs-tətə'tu, əuzu bikə min şərri mə sanə'tu. Əbu'u ləkə bini'mətikə aleyyə, və əbu'u bizənbi. Fəğfir li fəinnəhu lə yəğfiruz-zunubə illə ənt]

79. «Allahım! Sən mənim Rəbbimsən. Səndən başqa məbud yoxdur. Məni sən yaratdın və mən sənin qulunam. Gücüm çatan qədər Sənə verdiyim əhdə və vədə sadiqəm. Etdiklərimin şərindən Sənə sığınıram. Mənə verdiyin neməti etiraf edirəm və günahımı boynuma alıram. Məni bağışla! Şübhəsiz ki, günahları yalnız Sən bağışlayırsan!»[1]

٨٠ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أُشْهِدُكَ وَأُشْهِدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَمَلاَئِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ، أَنَّكَ أَنْتَ اللهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ وَحْدَكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ))

80. [Allahummə, inni əsbəhtu uşhidukə və uşhidu həmələtə arşikə və

[1] Kim bunları yəqinliklə axşam desə, sonra da o gecə ölüm ona gəlsə, Cənnətə daxil olar. Səhər də həmçinin. əl-Buxari, 7/150.

məlaikətəkə və cəmia xalqikə ənnəkə əntəllahu lə ilahə illə əntə vəhdəkə lə şərikə ləkə və ənnə Muhəmmədən abdukə və rasulukə]

80. «Allahım! Sənin Özündən başqa məbud olmayan, Tək və şəriksiz Allah olduğuna, Muhəmmədin Sənin qulun və rəsulun olduğuna Səni, Ərşini daşıyanları, mələklərini və bütün yaratdıqlarını şahid tutaraq səhərə çıxdım!» (Dörd dəfə)

Axşam isə belə deyilməlidir:

[Allahummə, inni əmsəytu uşhidukə və uşhidu həmələtə arşikə və məlaikətəkə və cəmia xalqikə ənnəkə əntəllahu lə ilahə illə əntə vəhdəkə lə şərikə ləkə və ənnə Muhəmmədən abdukə və rasulukə]

«Allahım! Sənin Özündən başqa məbud olmayan, Tək və şəriksiz Allah olduğuna, Muhəmmədin Sənin qulun və rəsulun olduğuna Səni, Ərşini da-

şıyanları, mələklərini və bütün yaratdıqlarını şahid tutaraq axşama çıxdım!» (Dörd dəfə)[1]

٨١ – ((اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ))

81. [Allahummə, mə əsbəhə bi min ni'mətin əu biəhədin min xalqikə fə minkə vəhdəkə lə şərikə ləkə fələkəl-həmdu və ləkəş-şukru]

81. «Allahım! Bu səhər mənə və ya yaratdıqlarından hər hansı birinə verdiyin nemət Səndəndir. Sən Təksən,

[1] Kim bunları səhər və ya axşam dörd dəfə desə, Allah onu Oddan xilas edər. Əbu Davud, 4/317; əl-Buxari, «Ədəbul-Mufrad», 1201; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», №9; İbn əs-Sunni, №70. Əllamə Abdulaziz ibn Abdullah ibn Baz Əbu Davudun və ən-Nəsainin isnadını "həsən" hesab etmişdir. Bax: «Tuhətul-Əxyar», səh.23. [əl-Albani bu hədisi "zəif" hesab etmişdir. Bax: «Silsilətul-Əhadisid-Daifə», 1041.]

şərikin yoxdur. Həmd Sənədir, şükür Sənədir!»[1]

Axşam isə belə deyilməlidir:

[Allahummə, mə əmsə bi min ni'mətin əu biəhədin min xalqikə fə minkə vəhdəkə lə şərikə ləkə fələkəl-həmdu və ləkəş-şukru]

«Allahım! Bu axşam mənə və ya yaratdıqlarından hər hansı birinə verdiyin nemət Səndəndir. Sən Təksən, şərikin yoxdur. Həmd Sənədir, şükür Sənədir!»

٨٢ – ((اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ. اللَّهُمَّ

---

[1] Kim bunu səhərə çıxanda desə, gündüzün şükrünü, axşama çıxanda desə, gecənin şükrünü ödəmiş olar. Əbu Davud, 4/318; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», №7, səh.137; İbn əs-Sunni, №41, səh. 23; İbn Hibban, «Məvarid», №2361; İbn Baz bu hədisin isnadını "həsən" hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətul-Əxyar», səh. 24. [əl-Albani bu hədisi "zəif" hesab etmişdir; «Daifut-Tərğib vət-Tərhib», 1/98.]

إِنِّي أَعُوذُ بكَ مِنَ الْكُفْرِ، وَالْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ))

82. [Allahummə, afini fi bədəni. Allahummə, afini fi səm'i. Allahummə, afini fi bəsari. Lə ilahə illə ənt. Allahummə, inni əuzu bikə minəl-kufri vəl-fəqri, və əuzu bikə min əzabil-qabri, lə ilahə illə ənt]

82. «Allahım! Bədənimi salamat et! Allahım! Qulağımı salamat et! Allahım! Gözümü salamat et! Səndən başqa məbud yoxdur. Allahım! Küfrdən və yoxsulluqdan Sənə sığınıram. Qəbir əzabından Sənə sığınıram. Səndən başqa məbud yoxdur!» (üç dəfə)[1]

[1] Əbu Davud 4/324; Əhməd 5/42; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», №22, səh.146; İbn əs-Sunni №69, səh.35; əl-Buxari «Ədəbul-Mufrad», 701 İbn Baz bu hədisin isnadını "həsən" hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətul-Əxyar» səh.26. [əl-Albani bu hədisi "həsən" hesab etmişdir. Bax: «Təmamul-Minnə» cəh. 232]

٨٣ – ((حَسْبِيَ اللّٰهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ))

83. [Həsbiyəllahu lə ilahə illə huvə aleyhi təvəkkəltu və huvə rabbul-arşil-azim]

83. «Allah mənə yetər! Ondan başqa məbud yoxdur. Ona təvəkkül etdim. O, böyük Ərşin Rəbbidir!» (yeddi dəfə)[1]

٨٤ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ: فِي دِينِي،

[1] Kim bunu səhər və axşam yeddi dəfə deyərsə, Allah ona başına gələcək dünya və Axirət işlərində kifayət edər. Bu hədisi İbn əs-Sunni «məuquf» olaraq rəvayət etmiş № 71; Əbu Davud isə «mərfu» olaraq rəvayət etmişdir 4/321. Şueyb əl-Arnavut və Abdulqadir əl-Arnavut bu hədisin isnadını «səhih» hesab etmişlər. Bax: Şueyb əl-Arnavut və Abdulqadir əl-Arnavutun təhqiq etdiyi «Zadul-Məad», əsərinə 2/376. [əl-Albani bu hədisi "zəif" hesab etmişdir. Bax: «Silsilətul-Əhadisus-Səhihə», 5286]

وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي، وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي، وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي))

84. [Allahummə, inni əs'əlukəl-afvə vəl-afiyətə fid-dunya vəl-axira. Allahummə, inni əs'əlukəl-afvə vəl-afiyətə fi dini və dunyayə və əhli və mali. Allahumməstur aurati və amin rauati. Allahumməhfəzni min bəyni yədeyyə və min xalfi və an yəmini və an şimali və min fəuqi və əuzu biazəmətikə ən uğtalə min təhti]

84. «Allahım! Dünyada və Axirətdə Səndən əfv və salamatlıq diləyirəm! Allahım! Dinim, dünyam, ailəm və malım üçün Səndən əfv və salamatlıq diləyirəm! Allahım! Eyiblərimi ört və qorxularımdan məni xatircəm et! Allahım! Məni önümdən, arxamdan, sa-

ğımdan, solumdan və başımın üstündən qoru. Ayağımın altının qazılmasından Sənin əzəmətinə sığınıram!»[1]

٨٥ – ((اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ، وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أَجُرَّهُ إِلَى مُسْلِمٍ))

85. [Allahummə, alimәl-ğaybi vəşşəhadəti, fatirəs-səmavati vəl-ard. Rabbə kulli şeyin və məlikəhu. Əşhədu ən lə ilahə illə ənt. Əuzu bikə min şərri nəfsi və min şərriş-şeytani və şirkihi, və ən əqtərifə alə nəfsi suən əu əcurrəhu ilə muslimin]

85. «Göyləri və yeri yaradan, qeybdə və aşkarda olanı Bilən Allahım! Hər şeyin Rəbbi və Hökmdarı! Şahid-

[1] Əbu Davud və İbn Macə; Bax: «Səhih İbn Macə», 2/332.

lik edirəm ki, Səndən başqa məbud yoxdur. Nəfsimin şərindən, şeytanın şərindən və şirkindən, özümə pislik etməkdən yaxud onu bir müsəlmana yetirməkdən Sənə sığınıram!»[1]

٨٦ – ((بِسْمِ اللهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ))

86. [Bismilləhil-ləzi lə yədurru məa ismihi şeyun fil-ardı və lə fis-səmai və huvəs-səmiul-alim]

86. «Allahın Adı ilə! Hansı ki, adı çəkildikdə yerdə və göydə heç bir şey zərər verə bilməz. O, Eşidəndir, Biləndir!» (üç dəfə)[2]

---

[1] ət-Tirmizi və Əbu Davud. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/142.

[2] Kim bunu səhər üç dəfə və axşam da üç dəfə deyərsə, ona heç bir şey zərər toxundura bilməz. Əbu Davud 4/323; ət-Tirmizi 5/465; İbn Macə və Əhməd. Bax: «Səhih İbn Macə» 2/332. Bu hədisin isnadını İbn Baz «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətul-Əxyar» səh. 39.

٨٧ – ((رَضِيتُ بِاللهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ (صلى الله عليه وسلم) نَبِيًّا))

87. [Raditu billəhi rabbən, və bil-islami dinən, və bi Muhəmmədin (səllallahu aleyhi və səlləm) nəbiyyən]

87. «Allahın Rəbb, İslamın din və Muhəmmədin ﷺ peyğəmbər olduğundan razıyam!» (üç dəfə)[1]

٨٨ – ((يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلاَ تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ))

88. [Ya həyyu, ya qayyum! Birahmətikə əstəğisu, əslih li şə'ni kulləhu və lə təkilni ilə nəfsi tarfətə aynin]

[1] Kim bunu səhər üç dəfə, axşam da üç dəfə deyərsə Qiyamət günü onun razı salınması Allah üzərində haqq olar. Əhməd, 4/337; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», №4. İbn əs-Sunni, №68. Əbu Davud 4/418; ət-Tirmizi, 5/465. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/141. Bu hədisi Abdulaziz İbn Baz «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətil-əxyar» səh. 39.

88. «Ey [əbədi] Yaşayan, ey Qəyyum [kainatı yaradan və onu idarə edən, bəndələrinin işlərini yoluna qoyan və onları qoruyan]! Mərhəmətinlə kömək diləyirəm. Mənim bütün işlərimi yoluna qoy! Məni bir göz qırpımı belə başlı-başına buraxma!»[1]

٨٩ – ((أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ لله رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ : فَتْحَهُ، وَنَصْرَهُ، وَنُورَهُ، وَبَرَكَتَهُ، وَهُدَاهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ))

89. [Əsbəhnə və əsbəhəl-mulku lilləhi Rabbil aləmin. Allahummə, inni əs'olukə xayra həzəl-yəumi: fəthəhu və nəsrahu və nurahu və bərakatəhu

[1] əl-Hakim. O, bu hədisi "səhih" hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir. 1/545. Bax: «Səhihut-Tərğib vət-Tərhib», 1/273.

və hudəhu və əuzu bikə min şərri mə fihi və şərri mə bə'dəhu]

89. «Səhərə çıxdıq, hökm də aləmlərin Rəbbi Allahın olaraq səhərə çıxdı. Allahım! Səndən bu günün xeyrini – qələbəsini, zəfərini, nurunu, bərəkətini və hidayətini diləyirəm. Ondakı şərdən və ondan sonrakı şərdən Sənə sığınıram!»[1]

Axşam isə belə deyilməlidir:

[Əmsəynə və əmsəl-mulku lilləhi Rabbil aləmin. Allahummə, inni əs'ələkə xayra həzihil-leyləti: fəthəhə və nəsrahə və nurahə və bərakatəhə və hudəhə və əuzu bikə min şərri mə fihə və şərri mə bə'dəhə]

[1] Əbu Davud, 4/322. Şueyb əl-Arnavut və Abdulqadir əl-Arnavut bu hədisin isnadını «həsən» hesab etmişlər. Bax: Şueyb əl-Arnavut və Abdulqadir əl-Arnavutun təhqiq etdiyi «Zadul-Məad», əsərinə 2/273. [Şeyx əl-Albani bu hədisi "zəif" hesab etmişdir. Bax: «Daif Əbu Davud», 4/322.]

«Axşama çıxdıq, hökm də aləmlərin Rəbbi Allahın olaraq axşama çıxdı. Allahım! Səndən bu gecənin xeyrini – qələbəsini, zəfərini, nurunu, bərəkətini və hidayətini diləyirəm. Ondakı şərdən və ondan sonrakı şərdən Sənə sığınıram!»

٩٠ – ((أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلاَمِ، وَعَلَى كَلِمَةِ الْإِخْلاَصِ، وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه وسلم)، وَعَلَى مِلَّةِ أَبِينَا إِبْرَاهِيمَ، حَنِيفاً مُسْلِماً وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ))

90. [Əsbəhnə alə fitratil-islami, və alə kəlimətil-ixlasi, və alə dini nəbiyyinə Muhəmmədin (səllallahu aleyhi və səlləm) və alə milləti əbinə İbrahimə hənifən muslimən və mə kənə minəl-muşrikin]

90. «İslam fitrətində, ixlas kəlməsində, Peyğəmbərimiz Muhəmmədin ﷺ dinində, hənif [ixlasla Allaha ibadət edən], müsəlman olan və müşriklərdən olmayan atamız İbrahimin millətində olaraq səhərə çıxdıq!»[1]

Axşam isə belə deyilməlidir:

[Əmsəynə alə fitratil-islami, və alə kəlimətil-ixlasi, və alə dini nəbiyyinə Muhəmmədin (səllallahu aleyhi və səlləm) və alə milləti əbinə İbrahimə hənifən muslimən və mə kənə minəl-muşrikin]

«İslam fitrətində, ixlas kəlməsində, Peyğəmbərimiz Muhəmmədin ﷺ dinində, hənif [ixlasla Allaha ibadət edən], müsəlman olan və müşriklərdən ol-

[1] Əhməd, 3/406, 407 və 5/123; İbn əs-Sunni, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № 34. Bax: «Səhihul-Cami», 4/209.

mayan atamız İbrahimin millətində olaraq axşama çıxdıq!»

٩١ – ((سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ))

91. [Subhanəllahi və bihəmdihi]

91. «Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun!» (yüz dəfə)[1]

٩٢ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

92. [Lə ilahə illəllah vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir]

92. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O

---

[1] Kim bunu səhər və axşam yüz dəfə deyərsə Qiyamət günü heç kəs onun gətirdiyindən əfzəl heç bir şey gətirə bilməz. Yalnız o şəxsdən başqa ki, o bunu onun kimi və ya ondan çox demişdir. Muslim, 4/2071.

hər şeyə Qadirdir!» (on dəfə)[1] yaxud (tənbəllik üz verdikdə bir dəfə)[2]

٩٣ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

93. [Lə ilahə illəllah vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir]

93. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!» (səhər yüz dəfə)[3]

---

[1] Ən-Nəsai «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № 24. Bax: «Səhihut-Tərğib vət-Tərhib», 1/272; Abdurəziz İbn Bazın «Tuhfətul-Əxyar» əsəri səh. 44. Bunun fəziləti barəsində isə bax: səh. 146, № 255.

[2] Əbu Davud 4/319; İbn Macə və Əhməd 4/60. Bax: «Səhihut-Tərğib vət-Tərhib», 1/270; «Səhih Əbu Davud» 3/957; «Səhih İbn Macə» 2/331; «Zadul-Məad» 2/377.

[3] Kim bunları bir gündə yüz dəfə desə, bu onun üçün on qulu azad etməyə bərabər olar, ona yüz savab yazılar, onun yüz günahı silinər, axşamadək də şeytandan qorunmuş olar və [Qiyamət günü]

٩٤ – ((سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ: عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزِنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ))

94. [Subhənəllahi və bihəmdihi, adədə xalqihi, və rıda nəfsihi, və zinətə arşihi, və midadə kəlimətihi]

94. «Yaratdıqlarının sayı, Özündən razı olduğu, Ərşinin ağırlığı və kəlmələrinin çoxluğu qədər həmd edərək Allaha təriflər deyirik!» (səhər üç dəfə)[1]

٩٥ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْماً نَافِعاً، وَرِزْقاً طَيِّباً، وَعَمَلاً مُتَقَبَّلاً))

95. [Allahummə, inni əs'əlukə ilmən nafiən və rizqan tayyibən və amələn mutəqabbələn]

---

heç kəs onun gətirdiyindən əfzəl heç bir şey gətirə bilməz. Yalnız o şəxsdən başqa ki, o bunu ondan çox etmişdir. əl-Buxari, 4/95. Muslim, 4/2071.

[1] Muslim, 4/2090.

95. «Allahım! Səndən faydalı elm, təmiz ruzi və məqbul əməl diləyirəm!» (hər səhər)[1]

٩٦ – ((أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ))

96. [Əstəğfirullahə və ətubu ileyhi]

96. «Allahdan bağışlanma diləyirəm və Ona tövbə edirəm!» (gün ərzində yüz dəfə)[2]

٩٧ – ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ))

97. [Əuzu bikəlimətilləhit-təmməti min şərri mə xaləq]

---

[1] İbn əs-Sunni, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», №54; İbn Macə №925. Şueyb əl-Arnavut və Abdulqadir əl-Arnavut bu hədisin isnadını «Zadul-Məad» əsərinin təhqiqində (2/375) «həsən» hesab etmişlər.

[2] «Fəthul-Bari», 11/101; Muslim, 4/2075.

97. «Yaratdıqlarının şərindən Allahın tam kəlmələrinə sığınıram!» (axşam üç dəfə)[1]

٩٨ – ((اللَّهُمَّ صَلِّ وَ سَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ))

98. [Allahummə, salli və səllim alə nəbiyyinə Muhəmməd]

98. «Allahım! Peyğəmbərimiz Muhəmmədə salavat və salam yetir!» (on dəfə)[2]

[1] Kim bunu axşam üç dəfə deyərsə, həmin gecə ona qızdırma toxunmaz. Bu hədisi Əhməd 2/290; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», №590; İbn əs-Sunni, №68 rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/187; «Səhih İbn Macə» 2/266; «Tuhfətul-Əxyar» səh. 45. Hədisin əsli Muslimdədir, 4/2080.

[2] «Kim səhər on dəfə, axşam da on dəfə mənə salavat gətirsə, Qiyamət günü şəfaətim ona çatar». Bu hədisi ət-Təbərani iki isnadla rəvayət etmişdir. Bu isnadlardan biri "ceyyid"dir. Bax: «Məcməuz-Zəvaid» 10/120; «Səhihut-Tərğib vət-Tərhib», 1/273.

(28) Yatağa girərkən oxunan zikrlər

99. «Peyğəmbər ﷺ hər gecə yatağına uzandıqda əllərini cütləşdirib onların içinə üfürər, sonra ora:

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

﴿قُلْ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ ۝١ ٱللَّهُ ٱلصَّمَدُ ۝٢ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝٣ وَلَمْ يَكُن لَّهُۥ كُفُوًا أَحَدٌۢ ۝٤﴾

[Bismilləhir-Rəhmanir-Rəhim. Qul huvəllahu əhəd. Allahus-Samədd. Ləm yəlid vələm yuləd, vələm yəkul-ləhu kufuvən əhəd.]

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «O Allah Təkdir! Allah [heç kəsə, heç nəyə] Möhtac deyildir [əksinə, hər bir məxluq Ona möhtacdır]. O, nə doğub, nə də doğulubdur. Və Onun heç bir tayı-bərabəri də yoxdur!»

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلْفَلَقِ ١ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ ٢
وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ٣ وَمِن شَرِّ ٱلنَّفَّٰثَٰتِ
فِى ٱلْعُقَدِ ٤ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ٥﴾

[Bismilləhir-Rəhmanir-Rəhim. Qul əuzu birabbil-fələq. Min şərri mə xələq. Və min şərri ğasiqin izə vəqab. Və min şərrin-nəffəsəti fil uqad. Və min şərri həsidin izə həsəd.]

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınıram sübhün Rəbbinə! Yaratdıqlarının şərindən, çökməkdə olan zülmətin [gecənin] şərindən, düyünlərə yüngülvari tüpürən [cadugər] qadınların şərindən və paxıllıq edərkən paxılın şərindən!»

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ ٱلنَّاسِ ﴿٢﴾
إِلَٰهِ ٱلنَّاسِ ﴿٣﴾ مِن شَرِّ ٱلْوَسْوَاسِ ٱلْخَنَّاسِ ﴿٤﴾
ٱلَّذِى يُوَسْوِسُ فِى صُدُورِ ٱلنَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ ٱلْجِنَّةِ
وَٱلنَّاسِ ﴿٦﴾﴾

[Bismilləhir-Rəhmanir-Rəhim. Qul əuzu birabbinnəs. Məlikinnəs. İlahinnəs. Min şərril-vəsvasil-xannəs. Əlləzi yuvəsvisu fi sudurinnəs. Minəl-cinnəti vənnəs.]

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınıram insanların Rəbbinə, insanların Hökmdarına, insanların Tanrısına! Vəsvəsə verənin, [Allahın adı çəkiləndə isə] geri çəkilənin [şeytanın] şərindən. Hansı ki, insanların kökslərinə vəsvəsə salır, cinlərdən də [olur], insanlardan da!» surələrini oxuyar, daha

sonra isə əllərini baş və üz nahiyəsindən başlayaraq bacardığı qədər bədəninin hər yerinə sürtərdi. Beləcə, o, bunu üç dəfə təkrar edərdi».[1]

100. Yatağa uzananda Kursi ayəsini oxumaq»[2]

١٠٠ – ﴿ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡحَيُّ ٱلۡقَيُّومُۚ لَا تَأۡخُذُهُۥ سِنَةٞ وَلَا
نَوۡمٞۚ لَّهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ مَن ذَا ٱلَّذِي يَشۡفَعُ عِندَهُۥٓ
إِلَّا بِإِذۡنِهِۦۚ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡۖ وَلَا يُحِيطُونَ
بِشَيۡءٖ مِّنۡ عِلۡمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَۚ وَسِعَ كُرۡسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَۖ
وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفۡظُهُمَاۚ وَهُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ ﴾

[Allahu lə ilahə illə huvəl-həyyulqəyyum. Lə tə'xuzuhu sinətun vələ

[1] «Fəthul-Bari», 9/62; Muslim, 4/1723.

[2] Kim onu yerinə uzananda oxusa, Allahın göndərdiyi mühafizəçi səhərədək onu qoruyar və şeytan səhərədək ona yaxınlaşmaz. «Fəthul-Bari», 4/487.

novm. Ləhu mə fis-səmavati və mə fil-ard. Mən zəlləzi yəşfə'u indəhu illə bi iznihi, yə'ləmu mə beynə əydihim və mə xəlfəhum. Və lə yuhiytunə bişeyin min ilmihi illə bimə şəə. Vəsiə kursiy-yuhus-səmavati vəl-ard. Və lə yəuduhu hifzuhumə, və huvəl-aliyyul-azim.]

«Allah! Ondan başqa [ibadətə layiq olan] tanrı yoxdur, [əbədi] Yaşayandır, Qəyyumdur [kainatı yaradan və onu idarə edəndir, bəndələrinin işlərini yoluna qoyan və onları qoruyandır]. Onu nə mürgü tutar, nə də yuxu. Göylərdə və yerdə nə varsa, Onundur. Onun izni olmadan Onun yanında kim havadarlıq edər? O, onların [yaranmışların] önlərində və arxalarında olanı [nə olub, nə olur və nə olacağını] bilir. Onlar Onun elmindən Onun istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər. Onun Kürsüsü göyləri və

yeri əhatə edir. Bunları qoruyub saxlamaq Ona ağır gəlmir. O, Ucadır, Böyükdür!»

١٠١ – ﴿ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ مِن رَّبِّهِۦ
وَٱلۡمُؤۡمِنُونَۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَـٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ
بَيۡنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِۦۚ وَقَالُواْ سَمِعۡنَا وَأَطَعۡنَاۖ غُفۡرَانَكَ
رَبَّنَا وَإِلَيۡكَ ٱلۡمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفۡسًا إِلَّا وُسۡعَهَاۚ

لَهَا مَا كَسَبَتۡ وَعَلَيۡهَا مَا ٱكۡتَسَبَتۡۗ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذۡنَآ إِن
نَّسِينَآ أَوۡ أَخۡطَأۡنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تَحۡمِلۡ عَلَيۡنَآ إِصۡرًا كَمَا
حَمَلۡتَهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلۡنَا مَا لَا طَاقَةَ
لَنَا بِهِۦۖ وَٱعۡفُ عَنَّا وَٱغۡفِرۡ لَنَا وَٱرۡحَمۡنَآۚ أَنتَ مَوۡلَىٰنَا فَٱنصُرۡنَا
عَلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡكَـٰفِرِينَ ﴿٢٨٦﴾﴾

101. [Amənər-rəsulu bimə unzilə ileyhi mir-rabbihi vəl-muminun. Kullun amənə billəhi və məlaikətihi və

kutubihi və rusulih. Lə nufərriqu bəynə əhədin mir-rusulih. Və qalu səmi'nə və əta'nə. Ğufranəkə rabbənə və ileykəl-məsir. Lə yukəllifullahu nəfsən illə vusahə, ləhə mə kəsəbət və aleyhə məktəsəbət. Rabbənə lə tuaxiznə in nəsiynə əu əxta'nə. Rabbənə və lə təhmil aleynə isran kəmə həməltəhu alələzinə min qablinə. Rabbənə və lə tuhəmmilnə mə lə taqatə lənə bihi, və'fu annə vəğfir lənə, vərhəmnə. Əntə məulanə, fənsurnə aləl-qaumil-kəfirin]

101. «[Allahın göndərdiyi] Elçi öz Rəbbindən ona nazil edilənə [Qurana] iman gətirdi, möminlər də [buna iman gətirdilər]. Hamısı Allaha, Onun mələklərinə, Onun kitablarına və Onun elçilərinə iman gətirdilər. [Onlar dedilər]: «Biz Onun elçiləri arasında fərq qoymuruq!» Onlar dedilər: «Eşidirik və itaət edirik! Ey Rəbbimiz Səndən

bağışlanma diləyirik və dönüş Sənədir!» Allah hər kəsi yalnız onun qüvvəsi çatdığı qədər yükləyər. [Hər kəsin] qazandığı [xeyir yalnız] onun özünə, qazandığı [şər də yalnız] onun əleyhinədir. «Ey Rəbbimiz, unutsaq və ya xəta etsək bizi cəzalandırma! Ey Rəbbimiz, bizdən əvvəlkilərə yüklədiyin kimi, bizə də ağır yük yükləmə! Ey Rəbbimiz, gücümüz çatmayanı da bizə yükləmə! Bizi əfv et, bizi bağışla və bizə rəhm et! Sən bizim Hamimizsən! Kafir camaata qələbə çalmaqda bizə yardım et!» əl-Bəqərə surəsi (285-286)[1]

١٠٢ – ((باسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي، وَبكَ أَرْفَعُهُ، فَإِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِي فَارْحَمْهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ))

---

[1] Kim gecə bu ayələri oxusa, ona kifayət edər. «Fəthul-Bari», 9/94; Muslim, 1/554.

102. [Bismikə rabbi vəda'tu cənbi və bikə ərfəuhu. Fəin əmsəktə nəfsi fərhəmhə və in ərsəltəhə fəhfəzhə bimə təhfəzu bihi ibadəkəs-salihin]

102. «Ey Rəbbim! Sənin adınla[1] böyrümü yerə qoydum, Sənin sayəndə də qaldıraram. Ruhumu tutub saxlasan, ona rəhm et! Onu buraxsan, əməlisaleh qullarını qoruduğun kimi onu da qoru!»[2]

١٠٣ – ((اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا، لَكَ مَمَاتُهَا وَمَحْيَاهَا، إِنْ أَحْيَيْتَهَا فَاحْفَظْهَا، وَإِنْ أَمَتَّهَا فَاغْفِرْ لَهَا. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ))

103. [Allahummə, innəkə xaləqtə nəfsi, və əntə təvaffahə, ləkə məmatu-

---

[1] «Kim gecə yatağından qalxıb sonra ora qayıtsa, paltarının ətəyi ilə oranı üç dəfə çırpıb təmizləsin. Ona görə ki, o, özündən sonra yatağa nəyin girdiyini bilmir. Uzandıqda isə desin...»

[2] əl-Buxari, 11/126; Muslim, 4/2084.

hə və məhyahə, in əhyəytəhə fəhfəzhə, və in əməttəhə fəğfir ləhə. Allahummə, inni əs'əlukəl-afiyətə]

103. «Allahım! Canımı Sən yaratdın, Sən də onu alacaqsan. Onu öldürmək də, diriltmək də Sənə məxsusdur. Onu diriltsən, qoru, öldürsən, bağışla! Allahım! Səndən salamatlıq diləyirəm!»[1]

١٠٤ – ((اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ))

104. [Allahummə, qıni əzabəkə yəumə təb'asu ibadəkə]

104. «Allahım![2] Bəndələrini diriltdəcəyin gün məni Öz əzabından qoru!»[3]

---

[1] Muslim, 4/2083. Əhməd, 2/79. Bu onun mətnidir. İbn əs-Sunni, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № 721.

[2] «Peyğəmbər ﷺ yatağa uzanmaq istəyəndə sağ əlini yanağının altına qoyub üç dəfə belə deyərdi...»

[3] Əbu Davud, 4/311. Bu onun mətnidir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/143.

١٠٥ – ((بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا))

105. [Bismikə Allahummə əmutu və əhya]

105. «Allahım! Sənin adınla ölür və dirilirəm!»[1]

106. Otuz üç dəfə təsbih (Subhanəllah!) otuz üç dəfə təhmid (əlhəmdulilləh!) otuz dörd dəfə təkbir (Allahu Əkbər) demək.[2]

١٠٧ – ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، وَمُنْزِلَ التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ، وَالْفُرْقَانِ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ،

---

[1] əl-Buxari, 11/113; Muslim, 4/2083.

[2] «Kim bunları yatağına uzanarkən desə, onun üçün xidmətçidən daha xeyirli olar». «Fəthul-Bari», 7/71; Muslim, 4/2091.

وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، اقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ))

107. [Allahummə, rabbəs-səmavatis-səb'i və rabbəl-arşil-azim. Rabbənə və rabbə kulli şeyin, faliqal-həbbi vənnəva, munzilət-təurati vəl-incili vəl-furqan. Əuzu bikə min şərri kulli şeyin əntə axizun binasiyətihi. Allahummə, əntəl-əvvəlu fəleysə qabləkə şeyun, və əntəl-axiru fəleysə bə'dəkə şeyun, və əntəz-zahiru fəleysə fəuqakə şeyun, və əntəl-batinu fəleysə dunəkə şeyun, iqdi annəd-deynə və əğninə minəl-fəqri]

107. «Allahım! Yeddi qat səmanın Rəbbi, böyük Ərşin Rəbbi, bizim Rəbbimiz və hər bir şeyin Rəbbi! Toxumu və çəyirdəyi cücərdib çatladan, Tövratı, İncili və Furqanı nazil edən! Kəkilindən tutduğun (idarə etdiyin) hər bir şeyin şərindən Sənə sığınıram. Allahım! Sən

Əvvəlsən, Səndən əvvəl heç nə yoxdur. Sən Axırsan, Səndən sonra heç nə yoxdur. Sən Zahirsən, Səndən üstə heç nə yoxdur. Sən Batinsən, Səndən iç üzdə heç nə yoxdur! Borcumuzu ödə, bizi yoxsulluqdan qurtar!»[1]

١٠٨ – ((الْحَمْدُ لله الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا، وَكَفَانَا، وَآوَانَا، فَكَمْ مِمَّنْ لاَ كَافِيَ لَهُ وَلاَ مُؤْوِيَ))

108. [Əlhəmdulilləhil-ləzi ət'amənə və səqanə və kəfanə və əvanə, fəkəm mimmən lə kafiyə ləhu və lə mu'viyə]

108. «Bizi yedirdən, içirdən, qoruyan və bizə sığınacaq verən Allaha həmd olsun! Neçə-neçə şəxslər vardır ki, onların nə bir qoruyanı, nə də bir sığınacaq verəni var!»[2]

[1] Muslim 4/2084.
[2] Muslim 4/2085.

١٠٩ – ((اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ، وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أَجُرَّهُ إِلَى مُسْلِمٍ))

109. [Allahummə, aliməl-ğaybi vəş-şəhadəti, fatirəs-səmavati vəl-ard. Rabbə kulli şeyin və məlikəhu. Əşhədu ən lə ilahə illə ənt. Əuzu bikə min şərri nəfsi və min şərriş-şeytani və şirkihi, və ən əqtərifə alə nəfsi suən əu əcurrahu ilə muslimin]

109. «Göyləri və yeri yaradan, qeybdə və aşkarda olanı Bilən Allahım! Hər şeyin Rəbbi və Hökmdarı! Şahidlik edirəm ki, Səndən başqa məbud yoxdur. Nəfsimin şərindən, şeytanın şərindən və şirkindən, özümə pislik et-

məkdən yaxud onu bir müsəlmana yetirməkdən Sənə sığınıram!»[1]

110. Peyğəmbər ﷺ “əs-Səcdə” və “əl-Mulk” surələrini oxumadan yatmazdı.[2]

١١١ – ((اللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لاَ مَلْجَأَ وَلاَ مَنْجَا مِنْكَ إِلاَّ إِلَيْكَ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ))

111. [Allahummə, əsləmtu nəfsi ileykə, və fəvvədtu əmri ileykə, və vəccəhtu vachi ileykə, və əlcə'tu zahri ileykə, rağbətən və rahmətən ileyk. Lə məlcə və lə məncəə minkə illə ileyk. Aməntu bikitabikəl-ləzi ənzəltə və binəbiyyikəl-ləzi ərsəltə]

[1] Əbu Davud, 4/317. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/142.

[2] ət-Tirmizi, ən-Nəsai. Bax: «Səhihul Cami», 4/255.

111. «Allahım![1] Sənə ümid edərək və Səndən qorxaraq canımı Sənə təslim etdim, işimi Sənə həvalə etdim, üzümü Sənə çevirdim, küräyimi Sənə etibar etdim. Sığınacaq və Səndən (əzabından) xilas olmaq üçün nicat yeri yalnız Sənə yönəlməkdir. Sənin nazil etdiyin Kitaba və göndərdiyin Peyğəmbərə iman gətirdim!»[2]

(29) Gecə yatarkən bir tərəfdən digər tərəfə çevrildikdə edilən dua

١١٢ - ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ))

---

[1] «Yatağa uzandıqda namaz üçün dəstəmaz aldığın kimi dəstəmaz al, sonra sağ tərəfin üstə uzanıb de…»

[2] Reyğəmbər ﷺ demişdir: «Əgər bunu deyib ölsən, fitrət üzərində (heç bir günahı olmadan, anadan doğulmuş uşaq kimi) ölmüş olarsan». «Fəthul-Bari» 11/113; Muslim 4/2081.

112. [Lə ilahə illəllahul-vahidul-qahhar, Rabbus-səmavati vəl-ard və mə bəynəhuməl-azizul-ğaffər]

112. «(Hər şeyə) Qalib gələn, Tək Allahdan başqa məbud yoxdur! (O,) göylərin, yerin və onların arasında olanların Qüdrətli və Bağışlayan Rəbbidir!»[1]

(30) Yuxuda həyəcan və qorxu keçirən, dəhşətə gələn və (başqa bu kimi) hallarda oxunan dua

١١٣ – ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ، وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ))

[1] «Bunu gecə yatarkən bir tərəfdən digər tərəfə çevrildikdə deyir...» Bu hədisi Hakim rəvayət etmiş və onu "səhih" hesab etmişdir. əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, 1/540. ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl»; İbn əs-Sunni. Bax: «Səhihul-Cami», 4/213.

113. [Əuzu bi kəlimətilləhit-təmməti min ğadabihi və iqabihi, və şərri ibədihi, və min həməzatiş-şəyatin və ən yəhduruni]

113. «Qəzəbindən və cəzasından, qullarının şərindən, şeytanların vəsvəsələrindən və mənə yaxın gəlmələrindən Allahın tam kəlmələrinə sığınıram!»[1]

(31) Pis yuxu görən nə etməlidir

114. «Üç dəfə sol tərəfinə tüpürməli».[2]

«Üç dəfə şeytandan və gördüyünün şərindən Allaha sığınmalı».[3]

«Onu heç kəsə danışmamalı».[4]

«Digər böyrü üstə çevrilməli».[5]

---

[1] Əbu Davud, 4/12. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/171.
[2] Muslim, 4/1772;
[3] Muslim, 4/1772 və 1773.
[4] Muslim, 4/1772;
[5] Muslim, 4/1773;

115. «Əgər istəsə, qalxıb namaz qılsın».[1]

(32) Vitr namazında edilən qunut duası

١١٦ – ((اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ، وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ، وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلاَ يُقْضَى عَلَيْكَ، إِنَّهُ لاَ يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ، [وَلاَ يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ،] تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ))

116. [Allahummə-hdini fimən hədeytə, və afini fimən afeytə, və təvalləni fimən təvalleytə, və barik li fimə ə'teytə, və qıni şərra mə qadeytə, fəinnəkə təqdi və lə yuqda aleykə, innəhu lə yəzillu mən valeytə, [və lə yə'izzu mən adeytə] təbarəktə Rabbənə və təaleytə]

116. «Allahım! Hidayət verdiyin kimsələr arasında mənə də hidayət

[1] Muslim, 4/1773;

ver! Salamatlıq bəxş etdiyin kimsələr arasında mənə də salamatlıq bəxş et! Dost qəbul etdiyin kimsələr arasında məni də dost qəbul et! Mənə verdiklərini bərəkətli et! Qərar verdiyin şeylərin şərindən məni qoru! (Hər şeyə) Sən qərar verirsən, Sənin üçün isə qərar verilməz. Dost qəbul etdiyin kimsə zəlil olmaz. [Düşmənçilik etdiyin kəs isə qüdrətli olmaz.] Ey Rəbbimiz! Sən xeyirxahsan və ucasan!»[1]

١١٧ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لاَ أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ))

[1] Bu hədisi «Sünən» əsərlərinin müəllifləri, Əhməd, əd-Darimi, əl-Hakim, əl-Beyhəqi rəvayət etmişlər. Mötərizədəki sözlər əl-Beyhəqinindir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/144; «Səhih ibn Macə», 1/194; əl-Albaninin «İrvaul-Ğəlil», 2/172;

117. [Allahummə inni əuzu birıdakə min səxatikə, və bimuafatikə min uqubətikə, və əuzu bikə minkə, lə uhsi sənaən aleykə, əntə kəmə əsneytə alə nəfsikə]

117. «Allahım! Sənin qəzəbindən razılığına, cəzandan əfvinə sığınıram. Səndən Sənə pənah aparıram. Mən Səni (layiqincə) tərif edə bilmərəm. Sən Özün Özünü tərif etdiyin kimisən!»[1]

١١٨ – ((اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ، وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ، وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ، نَرْجُو رَحْمَتَكَ، وَنَخْشَى عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَافِرِينَ مُلْحَقٌ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ، وَنَسْتَغْفِرُكَ، وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ، وَلاَ نَكْفُرُكَ، وَنُؤْمِنُ بِكَ، وَنَخْضَعُ لَكَ، وَنَخْلَعُ مَنْ يَكْفُرُكَ))

---

[1] Bu hədisi «Sünən» əsərlərinin müəllifləri və Əhməd rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/180; «Səhih ibn Macə», 1/194; əl-Albaninin «İrvaul-Ğəlil», 2/175;

118. [Allahummə iyyəkə nə'budu, və ləkə nusalli və nəscudu, və ileykə nəs'a və nəhfidu, nərcu rahmətəkə və nəxşə əzabəkə, inna əzabəkə bil-kafirinə mulhəq. Allahummə inna nəstə'inukə və nəstəğfirukə və nusni aleykəl-xayra və lə nəkfurukə, və nu'minu bikə və nəxdau ləkə və nəxləu mən yəkfurukə]

118. «Allahım! Biz yalnız Sənə ibadət edirik! Sənin üçün namaz qılır və Sənə səcdə edirik. Sənə doğru can atır və qulluq etməyə tələsirik. Sənin mərhəmətini diləyir və Sənin əzabından qorxuruq. Əlbəttə, əzabın kafirlərə yetişəcək. Allahım! Səndən kömək istəyir və Səndən bağışlanma diləyirik. Xeyri (Sənə) aid edib Sənə tərif deyirik və Sənə qarşı küfr etmirik. Sənə iman gə-

tirir və Sənə boyun əyirik. Sənə qarşı küfr edənləri tərk edirik!»[1]

(33) Vitr namazının salamından sonra edilən zikr

119. Üç dəfə:

((سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ))

[Subhanəl-Məlikil-Quddus]

«Müqəddəs Hökmdar pak və nöqsansızdır!» deyir və üçüncüsünü deyəndə səsini qaldırıb uzadır. Sonra da:

((رَبِّ الْمَلاَئِكَةِ وَالرُّوحِ))

[Rabbil-məlaikəti və-r-Ruh]

[1] Bu hədisi əl-Beyhəqi «Sünənul-Kubra», əsərində 2/211 rəvayət etmiş və onu "səhih" hesab etmişdir. əl-Albani «İrvaul-Ğəlil»də, 2/170 demişdir: «Bu isnad "səhih" dir və Ömərə ﷺ qədər bir-birinə bağlıdır "məuquf"dur!»

[«...Mələklərin və Ruhun Rəbbi!»] deyir.[1]

(34) Üzüntü və kədər anında oxunan dua

١٢٠ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، ابْنُ عَبْدِكَ، ابْنُ أَمَتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ، مَاضٍ فِيَّ حُكْمُكَ، عَدْلٌ فِيَّ قَضَاؤُكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوِ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَنُورَ صَدْرِي، وَجَلاَءَ حُزْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي))

120. [Allahummə inni abdukə, ibnu abdikə, ibnu əmətikə, nasıyəti bi-

[1] ən-Nəsai, 3/244; əd-Daraqutni, 2/31 və başqaları rəvayət etmişlər. Bax: Səhih Əbu Davud, 1/268. İkinci dua əd-Daraqutninin əlavəsidir. Bu hədisin isnadı "səhih"dir. Şueyb əl-Arnavut və Abdulqadir əl-Arnavutun təhqiq etdiyi «Zadul-Məad», əsərinə 1/337 bax.

yədikə, madın fiyyə hukmukə, adlun fiyyə qadaukə, əs'əlukə bikulli ismin huvə ləkə, səmmeytə bihi nəfsəkə, əu ənzəltəhu fi kitəbikə, əu alləmtəhu əhədən min xalqikə, əu istə'sərtə bihi fi ilmil-ğaybi indəkə, ən təc'aləl-Qur'anə rəbia qalbi, və nura sadri, və cəlaə huzni, və zəhabə həmmi]

120. «Allahım! Mən Sənin qulunam, qulunun oğluyam, kənizinin oğluyam! Kəkilim (məni idarə etmək) Sənin əlindədir. Barəmdə verdiyin hökm yerinə yetəndir. Mənə yazdığın tale ədalətlidir. Sənə, Özünə verdiyin və ya Kitabında nazil etdiyin yaxud yaratdıqlarından kiməsə öyrətdiyin yaxud da Öz yanında olan qeyb elmində saxladığın Özünə aid olan hər bir adla yalvarıram ki, Quranı qəlbimin baharı və köksümün nuru et, üzüntümün ara-

dan qalxması və kədərimin getməsi (üçün səbəb) et!»[1]

١٢١ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ))

121. [Allahummə inni əuzu bikə minəl-həmmi vəl-həzəni, vəl-aczi vəl-kəsəli, vəl-buxli vəl-cubni, və daləid-deyni və ğaləbətir-ricali]

121. «Allahım! Üzüntü və kədərdən, acizlik və tənbəllikdən, xəsislik və qorxaqlıqdan, borc altında qalmaqdan və insanların (məni) sıxışdırmasından Sənə sığınıram!»[2]

---

[1] Əhməd, 1/391. əl-Albani bunu "səhih" hesab etmişdir.

[2] əl-Buxari, 7/158. Rəsulullah ﷺ bu duanı çox edərdi. Bax: «Fəthul-Bari», 11/173.

(35) Sıxıntı anında oxunan dua

١٢٢ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمُ))

122. [Lə ilahə illəllahul-azimul-həlim lə ilahə illəllahu Rabbul-arşil-azim, lə ilahə illəllahu Rabbus-səməvati və Rabbul-ardı və Rabbul-arşil-kərim]

122. «Əzəmətli, Həlim olan Allahdan başqa məbud yoxdur! Ərşin Əzəmətli Rəbbi olan Allahdan başqa məbud yoxdur! Göylərin, Rəbbi, yerin Rəbbi və Ərşin Səxavətli Rəbbi olan Allahdan başqa məbud yoxdur!»[1]

١٢٣ – ((اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو، فَلاَ تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ))

---

[1] əl-Buxari, 7/154 və Muslim, 4/2092.

123. [Allahummə rahmətəkə ərcu, fələ təkilni ilə nəfsi tarfətə aynin, və əslih li şə'ni kulləhu, lə ilahə illə ənt]

123. «Allahım! Sənin mərhəmətini diləyirəm! Məni bir göz qırpımı belə başlı-başına buraxma! Bütün işlərimi yoluna qoy! Səndən başqa məbud yoxdur!»[1]

١٢٤ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ))

124. [Lə ilahə illə əntə. Subhanəkə, inni kuntu minə-z-zalimin]

124. «Səndən başqa məbud yoxdur. Sən pak və müqəddəssən! Həqiqətən, mən zalımlardan olmuşam!»[2]

---

[1] Əbu Davud, 4/324; Əhməd, 5/42. əl-Albani bu hədisi "həsən" hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» 3/959.

[2] ət-Tirmizi, 5/529. Hakim bu hədisi "səhih" hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir, 1/505. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/168.

١٢٥ – ((اللهُ اللهُ رَبِّي لاَ أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا))

125. [Allahu, Allahu Rabbi! Lə uşriku bihi şeyən]

125. «Allahdır, Allahdır mənim Rəbbim! Mən heç bir şeyi ona şərik qoşmuram!»[1]

(36) Düşmən və ixtiyar sahibi ilə rastlaşarkən edilən dua

١٢٦ – ((اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ))

126. [Allahummə inna nəc'alukə fi nuhurihim və nəuzu bikə min şururihim]

126. «Allahım! Onların yaxasını Sənə tapşırırıq və onların şərindən Sənə sığınırıq!»[2]

---

[1] Əbu Davud, 2/87. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/335.

[2] Əbu Davud, 2/89. Hakim bu hədisi "səhih" hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir 2/142. [Səhih Əbu Davud, 1/286.]

١٢٧ – ((اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضُدِي، وَأَنْتَ نَصِيرِي، بِكَ أَجُولُ، وَبِكَ أَصُولُ، وَبِكَ أُقَاتِلُ))

127. [Allahummə əntə adudi və əntə nəsıri, bikə əculu və bikə əsulu və bikə uqatilu]

127. «Allahım! Dayağım Sənsən, köməyim Sənsən. Sənin sayəndə hərəkət edir, Sənin sayəndə (düşmənin üstünə) atılır və Sənin sayəndə vuruşuram!»[1]

١٢٨ – ((حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ))

128. [Həsbunəllahu və ni'məl-vəkil]

128. «Allah bizə bəs edər. O nə gözəl Vəkildir!»[2]

---

[1] Əbu Davud, 3/42; ət-Tirmizi, 5/572. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/183.

[2] əl-Buxari, 5/172.

(37) Rəhbərin zülmündən qorxan kimsənin etdiyi dua

١٢٩ – ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، كُنْ لِي جَاراً مِنْ فُلاَنِ بْنِ فُلاَنٍ، وَ أَحْزَابِهِ مِنْ خَلاَئِقِكَ ؛ أَنْ يَفْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَوْ يُطْغَى، عَزَّ جَارُكَ، وَ جَلَّ ثَنَاؤُكَ، وَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ))

129. [Allahummə Rabbəs-səmavatis-səb'i və Rabbəl-arşil-azim kun li cəran min fulən ibni fulənin[1] və əhzabihi min xaləiqikə, ən yəfruta aleyyə əhədun minhum, əu yətğa, azzə carukə və cəllə sənaukə və lə ilahə illə ənt]

129. «Allahım! Yeddi qat səmanın Rəbbi, böyük Ərşin Rəbbi! Filankəs oğlu filankəsdən *(həmin şəxsin adı deyilir)* və yaratdıqlarından olan onun köməkçilərindən mənim üçün himayəçi

[1] Onun adını demək.

ol ki, onlardan heç biri mənə zərər verməsin və ya (mənə qarşı) azğınlaşaraq həddini aşmasın. Sənin himayə etdiyin kimsə qüdrətlidir. Uca təriflər Sənədir. Və Səndən başqa məbud yoxdur!»[1]

١٣٠ – ((اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعاً، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَ أَحْذَرُ، أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ، الْمُمْسِكِ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ أَنْ يَقَعْنَ عَلَى الأَرْضِ إِلاَّ بِإِذْنِهِ، مِنْ شَرِّ عَبْدِكَ فُلاَنٍ، وَ جُنُودِهِ وَ أَتْبَاعِهِ وَ أَشْيَاعِهِ، مِنَ الْجِنِّ وَ الإِنْسِ، اللَّهُمَّ كُنْ لِي جَاراً مِنْ شَرِّهِمْ، جَلَّ ثَنَاؤُكَ وَ عَزَّ جَارُكَ، وَ تَبَارَكَ اسْمُكَ، وَ لاَ إِلَهَ غَيْرُكَ))

130. [Allahu əkbər, Allahu ə'azzu min xalqihi cəmian, Allahu ə'azzu mim-

[1] əl-Buxari «Ədəbil-Mufrad» № 707. əl-Albani bunu «səhih» hesab etmişdir. Bax: «Səhihul-Ədəbul-Mufrad» № 545. [Şeyx əl-Albani: "Məuquf olaraq isnadı səhihdir" demişdir. Bax: Səhihut-Tərğib vət-Tərhib, 2/267.]

mə əxafu və əhzəru, əuzu billəhil-ləzi lə ilahə illə huvə, əlmumsikis-səməvatis-səb'i ən yəqa'nə aləl-ardı illə bi iznihi, min şərri abdikə fulənin,[1] və cunudihi və ətbaihi və əşyaihi minəl-cinni vəl-insi, Allahummə kun li cəran min şərrihim, cəllə sənaukə və azzə cərukə və təbarəkəsmukə və lə ilahə ğayrukə]

130. «Allah ən Böyükdür! Allah bütün yaratdıqlarından qüdrətlidir. Allah qorxduğum və həzər etdiyim hər şeydən qüdrətlidir. (Allahım!) Sənin filan qulunun şərindən, onun cinlərdən və insanlardan olan qoşunundan, köməkçilərindən və tərəfdarlarından, Özündən başqa məbud olmayan, Öz izni olmadan yerin üzərinə düşməsin deyə yeddi göyü saxlayan, Allaha sığınıram. Allahım! Onların şərindən məni

[1] Onun adını deməк.

himayə et. Uca təriflər Sənədir. Sənin himayə etdiyin kimsə qüdrətldir. Sənin adın mübarəkdir və Səndən başqa məbud yoxdur!»[1]

(38) Düşmənə qarşı edilən dua

١٣١ – ((اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ، سَرِيعَ الْحِسَابِ، اهْزِمِ الأَحْزَابَ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَ زَلْزِلْهُمْ))

131. [Allahummə munziləl-kitəbi, sərial-hisabi ihzimil-əhzabə, Allahummə-hzimhum və zəlzilhum]

131. «Kitabı nazil edən, haqq-hesabı tez çəkən Allahım! (Düşmənlərdən olan) dəstələri darmadağın et! Allahım, onları darmadağın et və onları sarsıt!»[2]

---

[1] əl-Buxari «Ədəbil-Mufrad» №708. əl-Albani bunu «səhih» hesab etmişdir. Bax: «Səhihul-Ədəbul-Mufrad» №546. [Şeyx əl-Albani: "Məuquf olaraq isnadı səhihdir" demişdir. Bax: Səhihut-Tərğib vət-Tərhib, 2/267.]

[2] Muslim, 3/1362.

(39) Hər hansı bir camaatdan qorxan kimsənin etdiyi dua

١٣٢ – ((اللَّهُمَّ اكْفِنِيهِمْ بِمَا شِئْتَ))

132. [Allahummək-finihim bimə şi'tə]

132. «Allahım, istədiyin kimi məni onlardan qoru!»[1]

(40) İmanda şəkkə düşənin duası

133. «(O kəs) Allaha sığınmalı»[2]; «Şəkk etdiyi şeyi tərk etməli».[3]

١٣٤ – ((آمَنْتُ بِاللهِ وَرُسُلِهِ))

134. [Amәntu billəhi və rusulihi!]

134. «Allaha və Onun elçilərinə iman gətirdim!» deməli.[4]

---

[1] Muslim, 4/2300.

[2] «Fəthul-Bari», 6/336; Muslim, 1/120.

[3] «Fəthul-Bari», 6/336; Muslim, 1/120.

[4] Muslim, 1/119-120.

135. Uca Allahın bu kəlamını oxumalıdır:

١٣٥ - ﴿ هُوَ ٱلْأَوَّلُ وَٱلْءَاخِرُ وَٱلظَّٰهِرُ وَٱلْبَاطِنُ ۖ وَهُوَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣﴾ ﴾

135. [Huvəl-Əvvəlu vəl-Axiru vəz-Zahiru vəl-Batinu və huvə bikulli şeyin alim]

«Əvvəl də, Axır da, Zahir də, Batin də Odur. O hər şeyi Biləndir!»[1]

(41) Borcdan qurtarmaq üçün edilən dua

١٣٦ - ((اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلاَلِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَ أَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ))

[1] «əl-Hədid» surəsi, 3-cü ayə. Əbu Davud, 4/329. əl-Albani və Abdulqadir əl-Arnavut bu hədisi "həsən" hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», 3/962.

136. [Allahumməkfini bihəlalikə an həramikə və əğnini bifadlikə ammən sivakə]

136. «Allahım! Məni Öz halalınla kifayətləndirib haramına möhtac etmə! Məni Öz lütfünlə Özündən başqasına möhtac etmə!»[1]

١٣٧ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ))

137. [Allahummə inni əuzu bikə minəl-həmmi vəl-həzəni, vəl-aczi vəlkəsəli, vəl-buxli vəl-cubni, və dələid-deyni və ğaləbətir-ricali]

137. «Allahım! Üzüntü və kədərdən, acizlik və tənbəllikdən, xəsislik və qorxaqlıqdan, borc altında qalmaqdan və

[1] ət-Tirmizi, 5/560. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/180.

insanların (məni) sıxışdırmasından Sənə sığınıram!»[1]

(42) Namaz qılarkən, yaxud Quran oxuyarkən gələn vəsvəsəyə qarşı edilən dua

١٣٨ – ((أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))

138. [Əuzu billəhi minəş-şeytanir-racim]

138. «Lənətlənmiş şeytandan Allaha sığınıram!» de və sol tərəfinə üç dəfə yüngülvari tüpür.[2]

(43) Bir iş ağır gəldikdə edilən dua

١٣٩ – ((اللَّهُمَّ لاَسَهْلَ إِلاَّ مَا جَعَلْتَهُ سَهْلاً وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلاً))

[1] əl-Buxari, 7/158.

[2] Muslim, 4/1729. Osman ibnul-As ﷺ demişdir: «Mən belə etdim və Allah da onu məndən uzaqlaşdırdı».

139. [Allahummə lə səhlə illə mə cə'altəhu səhlən və əntə təc'alul-həznə izə şi'tə səhlən]

139. «Allahım! Sənin asanlaşdırdığından başqa asan olan bir şey yoxdur. Sən istəsən, çətin işi asanlaşdırarsan!»[1]

(44) Günah edən kəs nə deməli və nə etməlidir

140. «Günah edən bir bəndə gözəl tərzdə dəstəmaz alsa, sonra qalxıb iki rükət namaz qılsa, sonra da Allahdan bağışlanma diləsə, Allah onu mütləq bağışlayar».[2]

[1] İbn Hibban, «Səhih», № 2427; İbn əs-Sunni, № 351. İbn Həcər deyir ki, bu hədis "səhih"dir. Abdulqadir əl-Arnaut bu hədisi "səhih" hesab etmişdir. Bax: ən-Nəvəvi «əl-Əzkar», səh. 106.

[2] Əbu Davud, 2/86; ət-Tirmizi, 2/257. əl-Albani bu hədisi "səhih" hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», 1/283.

(45) Şeytanı və onun vəsvəsələrini uzaqlaşdıran dua

141. «Ondan Allaha sığınmaq».[1]
142. «Azan vermək».[2]
143. «Şəriətə müvafiq zikrlər etmək və Quran oxumaq».[3]

[1] Əbu Davud, 1/206; ət-Tirmizi. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/77 və «əl-Muminun», 98-99.

[2] Muslim, 1/291; əl-Buxari, 1/151.

[3] Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Evlərinizi qəbiristanlığa çevirməyin. Şübhəsiz ki, şeytan "əl-Bəqərə" surəsi oxunan evdən qaçar!» Muslim rəvayət etmişdir, 1/539. Həmçinin səhər və axşam zikrləri, yuxudan oyanarkən və yatağa girərkən oxunan zikrlər, evə girərkən və evdən çıxarkən edilən zikrlər, məscidə girərkən və məsciddən çıxarkən edilən zikrlər və başqa bu kimi şəriətə uyğun zikrlər, habelə yatmazdan əvvəl Kursi ayəsini və əl-Bəqərə surəsinin axır iki ayəsini oxumaq, yüz dəfə "Lə ilahə illəllah vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir!" demək, – onun üçün gün ərzində şeytandan qoruyucu olar – azan vermək şeytanı uzaqlaşdırar.

(46) Xoşa gəlməyən bir hadisə baş verdikdə, yaxud istədiyi bir iş baş tutmadıqda edilən dua

١٤٤ – ((قَدَرُ اللهِ وَمَا شَاءَ فَعَلَ))

144. [Qadərullahi və mə şaə fəalə!]

144. «Allahın qədəridir. O, istədiyini edir!».[1]

(47) Övladı olanı təbrik etmək və bunun qarşılıqlı cavabı

١٤٥ – ((بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ لَكَ، وَشَكَرْتَ الْوَاهِبَ، وَبَلَغَ أَشُدَّهُ، وَرُزِقْتَ بِرَّهُ))

---

[1] Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Allah üçün güclü mömin zəif mömindən daha yaxşı və daha sevimlidir. Onların hər ikisində xeyir var. Sənə fayda verən şeyi götür, (yalnız) Allahdan kömək dilə və aciz olma! Sənə bir hadisə üz versə, demə ki, kaş belə edəydim. Əksinə, de: «Allahın qədəridir. O istədiyini edir. Çünki "əgər" şeytana qapı açır». Muslim, 4/2052.

145. [Bərakəllahu ləkə fil-məuhubi ləkə və şəkərtəl-vahibə və bələğa əşuddəhu və ruziqtə birrahu]

145. «Allah sənə (əvəssiz olaraq) verdiyi (bu uşağı) sənin üçün mübarək etsin! (Onu sənə) verənə şükr edəsən. (Övladın) gəncliyin ən yetkin çağına yetişssin və onun yaxşılıqlarını dadasan!» Təbrik edilən adam onu təbrik edənə cavab verərək deyir:

((بَارَكَ اللّٰهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَزَاكَ اللّٰهُ خَيْرًا، وَرَزَقَكَ اللّٰهُ مِثْلَهُ، وَأَجْزَلَ ثَوَابَكَ))

[Barakəllahu ləkə və barakə aleykə və cəzakəllahu xayran və razəqakəllahu misləhu və əczələ səvabəkə]

«Allah mübarək eləsin, sənin üçün bərəkətli etsin! Allah səni xeyirlə mü-

kafatlandırsın! Allah sənə də beləsini bəxş etsin və savabını da artırsın!»[1]

(48) Uşaqları qorumaq üçün oxunan dua

146. Peyğəmbər ﷺ Həsən və Hüseyni رضي الله عنهما qorumaq üçün belə dua edərdi:

١٤٦ – ((أُعِيذُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ))

146. [Uiyzukumə bikəlimətilləhittəmməti min kulli şəytanin və hammətin və min kulli aynin ləmmətin]

«Hər bir şeytandan, zərərli həşəratdan və hər pis gözdən qorumaq üçün sizi Allahın tam kəlmələrinə həvalə edirəm».[2]

---

[1] ən-Nəvəvi «əl-Əzkar», səh. 349; Səlim əl-Hilali «Səhihul-Əzkar», 2/713.

[2] əl-Buxari, 4/119. İbn Abbasın رضي الله عنهما rəvayətindən.

(49) Xəstəni ziyarət edərkən onun üçün edilən dua

١٤٧ – ((لاَ بَأْسَ، طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللهُ))

147. [Lə bə'sə tahurun inşə Allah]

147. «Eybi yoxdur, inşallah (günahların) təmizlənir!»[1]

١٤٨ – ((أَسْأَلُ اللهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيَكَ))

148. [Əs'əlullahəl-azimə Rabbəl-arşil-azimi ən yəşfiyəkə]

148. «Böyük Ərşin Rəbbi olan Əzəmətli Allahdan diləyirəm ki, sənə şəfa versin!» (yeddi dəfə)[2]

---

[1] «Fəthul-Bari», 10/118 [Səhih əl-Buxari, 5/2143.]

[2] «Müsəlman bəndə əcəli çatmamış xəstəni ziyarət edib yeddi dəfə bu duanı desə, xəstə sağalar». ət-Tirmizi və Əbu Davud. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/210 və «Səhihul Cami», 5/180.

(50) Xəstəni ziyarət etməyin fəziləti

149. Əli ibn Əbi Talib ﷺ rəvayət edir ki, Rəsulullahın ﷺ belə dediyini eşitdim: «Müsəlman qardaşını ziyarət edən adam (onun yanına gəlib) oturanadək Cənnət bağından keçir. Oturduqda isə onu mərhəmət bürüyər. Səhər olsa, axşamadək yetmiş min mələk onun üçün xeyir-dua edər, axşam olsa, səhərədək yetmiş min mələk onun üçün xeyir-dua edər».[1]

(51) Həyatından əlini üzmüş xəstənin duası

١٥٠ – ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَ أَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الأَعْلَى))

[1] ət-Tirmizi, İbn Macə və Əhməd. Bax: «Səhih İbn Macə», 1/244 və «Səhihu-t-Tirmizi», 1/286. Həmçinin Əhməd Şakir də bunu səhih hesab etmişdir.

150. [Allahummə-ğfir li vərhəmni və əlhiqni birrafiqil-a'lə]

150. «Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni Uca Dosta qovuşdur!»[1]

151. Peyğəmbər ﷺ ölümündən əvvəl əllərini suya salıb üzünə sürtər və deyərdi:

١٥١ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، إِنَّ لِلْمَوْتِ سَكَرَاتٌ))

151. [Lə ilahə illəllahu, innə lilməuti səkərat]

«Allahdan başqa məbud yoxdur. Həqiqətən, ölümün öz bihuşluğu var».[2]

١٥٢ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ))

---

[1] əl-Buxari, 7/10 və Muslim, 4/1893.

[2] «Fəthul-Bari», 8/144. [Səhih əl-Buxari, 4/1616.]

152. [Lə ilahə illəllahu və Allahu əkbər, lə ilahə illəllahu vəhdəhu, lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu, lə ilahə illəllahu ləhul-mulku və ləhul-həmdu, lə ilahə illəllahu və lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

152. «Allahdan başqa məbud yoxdur. Allah ən Böyükdür. Tək Allahdan başqa məbud yoxdur. Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Allahdan başqa məbud yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır. Allahdan başqa məbud yoxdur. Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»[1]

(52) Can verənə təlqin edilən dua

153. «Kimin son sözü:

[1] Bu hədisi ət-Tirmizi, İbn Macə rəvayət etmiş və əl-Albani onu "səhih" hesab etmişdir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/152 və «Səhih İbn Macə», 2/317.

١٥٣ - ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ))

153. [Lə ilahə illəllah!]
«Allahdan başqa məbud yoxdur!» olsa, Cənnətə daxil olar.[1]

(53) Başına müsibət gələnin duası

١٥٤ - ((إِنَّا لله وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ اللَّهُمَّ أْجُرْنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْراً مِنْهَا))

154. [İnnə lilləhi və innə ileyhi raciun, Allahummə'curni fi musibəti və əxlif li xayran minhə]

154. «Biz, Allaha məxsusuq və Ona da qayıdacağıq! Allahım! Başıma gələn müsibət sayəsində məni mükafatlandır və əvəzinə ondan da xeyirlisini ver!»[2]

---

[1] Əbu Davud, 3/190. Bax: «Səhihul-Cami», 5/342
[2] Muslim, 2/632.

(54) Meyitin gözlərini qapayarkən edilən dua

١٥٥ – ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلاَنٍ (باسمه) وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ، وَاخْلُفْهُ فِي عَقِبِهِ فِي الْغَابرينَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَنَوِّرْ لَهُ فِيهِ))

155. [Allahummə-ğfir <u>lifulənin</u> (ölənin adı çəkilir) vərfa' dəracətəhu filməhdiyyinə vəxlufhu fi aqıbihi fil-ğabirinə vəğfir lənə və ləhu yə Rabbəl-aləmin vəfsəh ləhu fi qabrihi və nəvvir ləhu fihi]

155. «Allahım! Filankəsi (ölənin adını çəkməli) bağışla, doğru yolda olanlar arasında onun dərəcəsini yüksəlt, geridə qalanlara (onun yaxınlarına) vəkil ol. Ey aləmlərin Rəbbi! Bizi də, onu da bağışla! Onun qəbrini geniş et və oranı onun üçün nurlandır!»[1]

[1] Muslim, 2/634.

(55) Cənazə namazında meyit üçün oxunan dua

١٥٦ – ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ، وَاغسِلْهُ بالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلاً خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ [وَعَذَابِ النَّارِ]))

156. [Allahummə-ğfir ləhu vərhəmhu və afihi va'fu anhu və əkrim nuzuləhu və vəssi' mudxaləhu vəğsilhu bilməi vəs-səlci vəl-bəradi və nəqqıhi minəl-xətayə kəmə nəqqaytəs-səubəl-əbyəda minəd-dənəsi, və əbdilhu dəran xayran min dərihi, və əhlən xayran min əhlihi, və zəucən xayran min zəucihi və ədxilhul-cənnətə və əizhu min əzabil-qabri [və əzabin-nəri]]

156. «Allahım! Onu bağışla, ona rəhm et, ona salamatlıq ver, onu əfv et, onu gözəl tərzdə qarşıla, onun yerini geniş et! Onu su, qar və dolu ilə yu! Ağ paltarı kirdən təmizlədiyin kimi onu da günahlardan təmizlə! Ona evinin əvəzinə daha xeyirli ev, ailəsinin əvəzinə daha xeyirli ailə, zövcəsinin əvəzinə daha xeyirli zövcə ver! Onu Cənnətə daxil et! Onu qəbir əzabından (və Cəhənnəm əzabından) qoru!»[1]

١٥٧ – ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا، وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا، وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا، وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا. اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى ٱلإِسْلاَمِ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى ٱلإِيْمَانِ. اللَّهُمَّ لاَ تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلاَ تُضِلَّنَا بَعْدَهُ))

157. [Allahummə-ğfir lihəyyinə və məyyitinə və şahidinə və ğaibinə və sağirinə və kəbirinə və zəkərinə və un-

[1] Muslim, 2/663.

sanə. Allahummə mən əhyəytəhu minnə fə əhyihi aləl-isləm və mən təvaffəytəhu minnə fətəvaffəhu aləl-imən. Allahummə lə təhrimnə əcrahu və lə tudillənə bə'dəhu]

157. «Allahım! Dirimizi və ölümüzü, burada olanımızı və olmayanımızı, kiçiyimizi və böyüyümüzü, kişimizi və qadınımızı bağışla! Allahım! Bizdən kimi yaşatsan müsəlman kimi yaşat! Bizdən kimi öldürsən mömin kimi öldür! Allahım! Onun əcrindən bizi məhrum etmə və ondan sonra bizi azdırma!»[1]

١٥٨ – ((اللَّهُمَّ إِنَّ فُلانَ ابْنَ فُلانٍ فِي ذِمَّتِكَ، وَحَبْلِ جِوَارِكَ، فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَأَنْتَ أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ. فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ))

[1] İbn Macə 1/480; Əhməd, 2/368. Bax: «Səhih İbn Macə», 1/251.

158. [Allahummə innə fulənə-bnə fulənin *(vəfat etmiş kəsin adı deyilir)* fi zimmətikə, və həbli civarikə, fəqihi min fitnətil-qabri və əzabin-nəri, və əntə əhlul-vəfai vəl-həqqi. Fəğfir ləhu vər-həmhu innəkə əntəl-ğafurur-rahim]

158. «Allahım filankəs oğlu filankəs *(vəfat etmiş kəsin adı deyilir)* Sənin himayəndədir, (aqibəti) Səndən asılıdır. Onu qəbir fitnəsindən və Cəhənnəm əzabından qoru! Sən vəfa və haqq sahibisən! Onu bağışla, ona rəhm et! Həqiqətən, Sən Bağışlayansan, Rəhmlisən!»[1]

١٥٩ – ((اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أَمَتِكَ احْتَاجَ إِلَى رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَذَابِهِ، إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ))

[1] Əbu Davud, 3/211; İbn Macə. Bax: «Səhih İbn Macə», 1/251.

159. [Allahummə abdukə vəbnu əmətikə-htacə ilə rahmətikə və əntə ğaniyyun an əzabihi, in kənə muhsinən fəzid fi həsənatihi və in kənə musiən fətəcavəz anhu]

159. «Allahım! Sənin qulun, Sənin kənizinin oğlu Sənin mərhəmətinə möhtacdır. Sənin ona əzab verməyə ehtiyacın yoxdur. Əgər o, yaxşı əməl sahibidirsə, savabını artır! Yox əgər pis əməl sahibidirsə, günahından keç!»[1]

(56) Həddi-büluğa çatmamış uşağın cənazə namazında oxunulan dua

١٦٠ – ((اللَّهُمَّ أَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ))

160. [Allahummə, əizhu min əzabil-qabri]

---

[1] Bu hədisi əl-Hakim rəvayət etmiş və “səhih” saymış, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir 1/359. Bax: əl-Albani, «Əhkamul-Cənaiz», səh. 125.

160. «Allahım! Onu qəbir əzabından qoru!»[1]

Sonra:

((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطًا وذُخْرًا لِوَالِدَيْهِ، وَشَفِيعًا مُجَابًا. اللَّهُمَّ ثَقِّلْ بِهِ مَوَازِينَهُمَا وَأَعْظِمْ بِهِ أُجُورَهُمَا، وَ أَلْحِقْهُ بِصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كَفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ، وَقِهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلاً خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لأَسْلاَفِنَا، وَ أَفْرَاطِنَا، وَ مَنْ سَبَقَنَا بِالْإِيْمَانِ))

[Allahummə-c'alhu fəratan və zuxran livalidəyhi və şəfian mucəbən.

[1] Səid ibn Museyyib rəvayət edir ki, «Mən Əbu Hureyranın arxasında heç bir günah görməyən körpə bir uşağın cənazə namazını qılarkən onun bu cür dua etdiyini eşitdim». Bu hədisi Malik «əl-Muvatta» əsərində 1/288; İbn Əbi Şeybə «əl-Musannaf» əsərində 3/217; Beyhaqi «Sünən» əsərində 4/9 rəvayət etmişlər. Şueyb əl-Arnaut Bəğavinin «Şərhu-s-Sunnə» əsərinin təhqiqində 5/357 bu hədisin isnadının «səhih» olduğunu söyləmişdir. [Hədsi səhihdir: «Mişkatul-Məsabih», 1/380.]

Allahummə səqqil bihi məvazinəhumə və ə'zim bihi ucurahumə və əlhiqhu bisalihil-mu'mininə vəc'alhu fi kəfaləti İbrahim və qıhi birahmətikə əzabəl-cəhim, və əbdilhu dəran xayran min dərihi, və əhlən xayran min əhlihi, Allahummə-ğfir liəsləfinə və əfratinə və mən səbəqanə bil-imən]

«Allahım! Onu valideynləri üçün (cənnətə girməkdə onları) qabaqlayan, saxlanılan bir nemət və duası qəbul olunan bir şəfaətçi et! Allahım! Onun sayəsində onların (yaxşı əməl) tərəzilərini ağır et və onların mükafatlarını böyük et! Onu əməlisaleh möminlərə qovuşdur və İbrahimin himayəsinə götür. Öz mərhəmətinlə onu Cəhənnəm əzabından qoru! Ona evinin əvəzinə daha xeyirli ev, ailəsinin əvəzinə daha xeyirli ailə ver! Allahım! Bizim

sələflərimizi,[1] uşaqlarımızı və bizdən əvvəl iman gətirmiş kimsələri bağışla!» – desə yaxşı olar.[2]

١٦١ – ((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا، وَسَلَفًا، وَأَجْرًا))

161. [Allahummə-c'alhu lənə fəratan və sələfən və əcran!]

161. «Allahım! Onu bizim üçün (cənnətə girməkdə bizi) qabaqlayan, sələf və mükafat et!»[3]

---

[1] Keçmiş nəslimizi.

[2] Bax: ibn Qudəmənin, «əl-Muğni», 3/416; Şeyx Əbdüləziz ibn Abdullah ibn Baz, «əd-Durusul-Muhimmə li Ammətul-Ummə», səh. 15.

[3] «əl-Həsən uşaq üçün cənazə namazı qıldıqda Kitabı açan (əl-Fatihə) surəsini oxuyar və [bu duanı] deyərdi....» əl-Bəğavi, «Şərhu-s-Sunnə», 5/357. Abdurrazzaq № 6588. Buxari bu hədisi «əl-Cənaiz» fəslinin «əl-Fatihəni cənazə namazında oxumaq» qismində 2/113 «mualləq» olaraq rəvayət etmişdir.

(57) Təziyə[1] duası

١٦٢ - ((إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ، وَلَهُ مَا أَعْطَى وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُسَمًّى ... فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ))

162. [İnnə lillahi mə əxazə və ləhu mə ə'ta və kullu şey'in indəhu biəcəlin musəmmə... fəl-təsbir vəl-təhtəsib]

162. «Şübhəsiz ki, Allahın aldığı da, verdiyi də Özünə aiddir. Onun yanında hər şeyin öz müəyyən əcəli var... Səbr et və (bunun əvəzinə Allah yanında mükafat qazanacağına) ümid bağla!»[2] Sonra:

((أَعْظَمَ اللهُ أَجْرَكَ، وَأَحْسَنَ عَزَاءَكَ وَغَفَرَ لِمَيِّتِكَ))

[Ə'zəməllahu əcrakə və əhsənə azaəkə və ğafəra liməyyitikə]

---

[1] [Yaxın adamı ölmüş bir şəxsə və ya ailəyə təsəlli verməl.]

[2] əl-Buxari, 2/80; Muslim, 2/636.

«Allah sənin mükafatını böyük etsin, sənə gözəl təskinlik versin və ölmüş adamını bağışlasın!» – desə yaxşı olar.[1]

(58) Cənazəni qəbrə qoyarkən edilən dua

١٦٣ – ((بِسْمِ اللهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللهِ))

163. [Bismillahi və alə sunnəti Rasulilləhi]

163. «Allahın adı ilə və Rəsulullahın Sünnəsi üzrə!»[2]

(59) Cənazəni dəfn etdikdən sonra edilən dua

١٦٤ – ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ))

[1] ən-Nəvəvi, «əl-Əzkar», səh. 126.

[2] Əbu Davud, 3/314 isnadı "səhih"dir. [Səhih Əbu Davud, 2/619.] Əhməd isə bu hədisi belə rəvayət etmişdir: «Allahın adı ilə və Rəsulullahın milləti (dini) üzrə!» İsnadı "səhih"dir. [Səhih ibn Macə, 1/259.]

164. [Allahummə-ğfir ləhu. Allahummə səbbithu.]

164. «Allahım, onu bağışla! Allahım, onu səbatlı et!»[1]

(60) Qəbirləri ziyarət edərkən oxunan dua

١٦٥ – ((السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللهُ بِكُمْ لاَحِقُونَ [وَيَرْحَمُ اللهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ] أَسْأَلُ اللهَ لَنَا وَلَكُمُ الْعَافِيَةَ))

165. [Əs-sələmu aleykum əhləd-diyəri minəl-mu'mininə vəl-muslimin və innə inşə Allahu bikum ləhiqunə [və

[1] Peyğəmbər ﷺ cənazəni dəfn etdikdən sonra onun qəbri üstündə durub deyərdi: «(Allahdan) qardaşınız üçün bağışlanma diləyin və onun sabit olmasını istəyin. Çünki onu, indi sorğu-sual edirlər». Əbu Davud, 3/315. Hakim onu "səhih" hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, 1/370. [Səhih Əbu Davud, 2/620.]

yərhəmullahul-mustəqdiminə minnə vəl-mustə'xirinə]. Əs'əlullahə lənə və ləkumul-afiyətə]

165. «Ey (bu) diyarın mömin və müsəlman sakinləri! Sizə salam olsun! Allah istəsə biz də sizə qovuşacağıq. [Allah bizdən əvvəl gedənlərə və qalanlara rəhmət etsin!] Allahdan özümüzə və sizə salamatlıq diləyirəm!»[1]

(61) Külək əsərkən edilən dua

١٦٦ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا))

166. [Allahummə inni əs'əlukə xayrahə və əuzu bikə min şərrihə]

[1] Muslim, 2/671. Bu hədisin mətni İbn Macənin «Sünən» əsərində (1/494) Bureydadan ﷺ rəvayət etdiyi hədisdən götürülmüşdür. Mötərizə içində olanlar isə Muslimin Aişədən ﷺ rəvayət etdiyi hədisdən götürülüb 2/671.

166. «Allahım! Səndən onun (küləyin) xeyrini diləyirəm və onun şərindən Sənə sığınıram!»[1]

١٦٧ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ))

167. [Allahummə inni əs'ələukə xayrahə və xayra mə fihə və xayra mə ursilət bihi, və əuzu bikə min şərrihə və şərri mə fihə və şərri mə ursilət bihi]

167. «Allahım! Səndən onun (küləyin) xeyrini, onda olanın xeyrini və onunla birlikdə göndərilənin xeyrini diləyirəm! Onun şərindən, onda olanın şərindən və onunla birlikdə göndərilənin şərindən Sənə sığınıram!»[2]

---

[1] Əbu Davud 4/326; ibn Macə, 2/1228. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/305.

[2] Muslim, 2/616; əl-Buxari, 4/76.

(62) Göy guruldayarkən edilən dua

١٦٨ – ((سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلاَئِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ))

168. [Subhanəl-ləzi yusəbbihur-ra'-du bihəmdihi vəl-mələikətu min xifətihi]

168. «Göy gurultusunun həmd edərək, mələklərin isə qorxusundan şəninə təriflər dediyi (Allah) pak və müqəddəsdir!»[1]

(63) Yağışın yağması üçün edilən bəzi dualar

١٦٩ – ((اللَّهُمَّ أَسْقِنَا غَيْثًا مُغِيثًا مَرِيئًا مَرِيعًا، نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلاً غَيْرَ آجِلٍ))

[1] «Abdullah ibn əz-Zubeyr ﷺ göy gurultusu eşidəndə sözünü yarımçıq qoyub [bu duanı] deyərdi...» «əl-Muvatta», 2/992. əl-Albani: "Məuquf olaraq isnadı səhihdir" demişdir. [əl-Kəlimut-Teyyib, səh: 135.]

169. [Allahummə əsqinə ğaysən muğisən, məriən, mərian, nafian ğayra darrin, acilən ğayra əcilin]

169. «Allahım! Bizə imdadımıza çatan, xoş, bərəkətli, faydalı, zərəri olmayan, həmən, gecikdirmədən yağmur endir!»[1]

١٧٠ – ((اللَّهُمَّ أَغِثْنَا، اللَّهُمَّ أَغِثْنَا، اللَّهُمَّ أَغِثْنَا))

170. [Allahummə əğisnə, Allahummə əğisnə, Allahummə əğisnə]

170. «Allahım, bizə yağmur endir! Allahım, bizə yağmur endir! Allahım, bizə yağmur endir!»[2]

١٧١ – ((اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ، وَبَهَائِمَكَ، وَانْشُرْ رَحْمَتَكَ، وَأَحْيِي بَلَدَكَ الْمَيِّتَ))

---

[1] Əbu Davud, 1/303. əl-Albani bu hədisi "səhih" hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» 1/216.

[2] əl-Buxari, 1/224; Muslim, 2/613.

171. [Allahummə-sqi ibadəkə və bəhaiməkə, vənşur rahmətəkə və əhyi bələdəkəl-məyyitə]

171. «Allahım! Qullarına və heyvanlarına su ver! Mərhəmətini yay və ölü məmləkətini dirilt!»[1]

(64) Yağış yağanda edilən dua

١٧٢ – ((اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا))

172. [Allahummə sayyibən nafian]

172. «Allahım, bu yağışı faydalı et!»[2]

(65) Yağış yağandan sonra edilən zikr

١٧٣ – ((مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللهِ وَرَحْمَتِهِ))

173. [Mutirnə bi fadlilləhi və rahmətihi]

[1] Əbu Davud, 1/305. əl-Albani bu hədisi "həsən" hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» 1/218.

[2] «Fəthul-Bari», 2/518. [Mişkatul-Məsabih, 1/338.]

173. «Allahın lütfü və mərhəməti ilə bizə yağmur endirildi».[1]

(66) Havanın açılması üçün edilən dua

١٧٤ – ((اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلاَ عَلَيْنَا. اللَّهُمَّ عَلَى الْآكَامِ وَالظِّرَابِ، وَبُطُونِ الْأَوْدِيَةِ، وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ))

174. [Allahummə həvaleynə və lə aleynə. Allahummə aləl-akəmi vəz-zırabi və butunil-audiyəti və mənabitiş-şəcəri]

174. «Allahım! Üzərimizə deyil, ətrafımıza (yağdır). Allahım! Təpələrə, dağlara, vadilərə və ağac bitən yerlərə (yağdır)!»[2]

---

[1] əl-Buxari, 1/205; Muslim, 1/83.
[2] əl-Buxari, 1/224; Muslim, 2/614.

(67) Hilal[1] görünərkən edilən dua

١٧٥ – ((اللهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهِلَّهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيْمَانِ، وَالسَّلاَمَةِ وَ الْإِسْلاَمِ، وَالتَّوْفِيقِ لِمَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى، رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللهُ))

175. [Allahu əkbər, Allahummə əhilləhu aleynə bil-əmni, vəl-iməni, vəssələməti, vəl-isləmi, vət-təufiqi limə tuhibbu Rabbənə və tərda. Rabbunə və Rabbukə-llahu]

175. «Allah ən Böyükdür! Allahım! Onu əmin-amanlıqla, imanla, salamatlıqla, islamla və ey Rəbbimiz, sevdiyin və razı qaldığın işlərə müvəffəqiyyət verməklə başımız üzərinə çıxart! (Ey hilal!) Bizim də Rəbbimiz, sənin də Rəbbin Allahdır!»[2]

---

[1] [Təzə ay.]

[2] ət-Tirmizi, 5/504; əd-Darimi, 1/336. Mətn əd-Dariminindir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/157.

(68) Oruc tutan iftarını açarkən etdiyi dua

١٧٦ - ((ذَهَبَ الظَّمَأُ، وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ، وَثَبَتَ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللهُ))

176. [Zəhəbəz-zəməu, vəbtəllətil-uruq, və səbətəl-əcru inşə Allah]

176. «Susuzluq getdi və damarlar islandı. Allah istəsə, savab yazıldı!»[1]

١٧٧ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي))

177. [Allahummə inni əs'əlukə bi-rahmətikəl-ləti vasi'at kullə şey'in ən təğfira li]

[1] Əbu Davud, 2/306 və başqaları rəvayət etmiş-lər. Bax: «Səhihul Cami», 4/209.

177. «Allahım! Səndən hər şeyi əhatə edən mərhəmətinlə məni bağışlamanı diləyirəm!»[1]

(69) Yeməyə başlayarkən edilən dua

178. «Sizlərdən biri yemək yeməyə başlayarkən:

١٧٨ – ((بِسْمِ اللهِ))

[Bismilləh]

«Allahın adı ilə!» desin. Əgər əvvəldə bunu unutsa, onda:

((بِسْمِ اللهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ))

[Bismilləhi fi əvvəlihi və axirihi]

«Əvvəlində də, axırında da Allahın adı ilə!» desin.[2]

[1] Abdullah ibn Amr ibnul-Asın ﵄ rəvayətindən. İbn Macə, 1/557 rəvayət etmiş və İbn Həcər onu "həsən" hesab etmişdir. Bax: «Şərhul-Əzkar», 4/342. [əl-Albani bu hədisi "zəif" hesab etmişdir; Daif ibn Macə, 1/135.]

[2] Əbu Davud, 3/347; ət-Tirmizi, 4/288. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/167.

179. Qoy Allahın yemək verdiyi kimsə [belə] desin:

١٧٩ – ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ))

[Allahummə bərik lənə fihi və ət'imnə xayran minhu]

«Allahım! Bunu bizim üçün bərəkətli et və bizə bundan daha xeyirlisini nəsib eylə!»

Allahın süd nəsib etdiyi kimsə isə [belə] desin:

((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ))

[Allahummə bərik lənə fihi və zidnə minhu]

«Allahım! Bunu bizim üçün bərəkətli et və bundan bizə çox nəsib eylə!»[1]

[1] ət-Tirmizi, 5/506. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/158.

(70) Yeməkdən sonra edilən dua

١٨٠ – ((الْحَمْدُ للهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلاَ قُوَّةٍ))

180. [Əlhəmdu lilləhil-ləzi ət'aməni həzə və razəqanihi min ğayri həulin minni və lə quvvətin]

180. «Bunu mənə yedirdən və özüm heç bir qüdrət və güc sərf etmədən onu mənə bəxş edən Allaha həmd olsun!»[1]

١٨١ – ((الْحَمْدُ للهِ حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ، غَيْرَ [مَكْفِيٍّ وَلاَ] مُوَدَّعٍ، وَلاَ مُسْتَغْنًى عَنْهُ رَبَّنَا))

181. [Əlhəmdu lilləhi həmdən kəsiran tayyibən mubarakan fihi ğayra [məkfiyyin və lə] muvəddəin və lə mustəğnən anhu Rabbənə]

[1] ən-Nəsai istisna olmaqla «Sünən» əsərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/159.

181. «Rəbbimiz Allaha həmd olsun! (Özü də) çoxlu, xoş, mübarək, [sonsuz], ardı-arası kəsilməyən, onsuz keçinmək mümkün olmayan bir həmd!»[1]

(71) Qonağın ona yemək verən üçün etdiyi dua

١٨٢ – ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيمَا رَزَقْتَهُمْ، وَاغْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ))

182. [Allahummə bərik ləhum fimə razəqtəhum vəğfir ləhum vərhəmhum]

182. «Allahım! Onlara verdiyin ruzini bərəkətli et, onları bağışla və onlara rəhm et!»[2]

---

[1] əl-Buxari, 6/214; ət-Tirmizi, 5/507. Mətn ət-Tirmizinindir.

[2] Muslim, 3/1615.

(72) Su verən yaxud vermək istəyən şəxs üçün edilən dua

١٨٣ – ((اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمَنِي وَاسْقِ مَنْ سَقَانِي))

183. [Allahummə ət'im mən ət'aməni və-sqi mən səqani]

183. «Allahım! Mənə yemək verənə yemək ver, su verənə su ver!»[1]

(73) (Başqa evdə) orucunu açan şəxsin ev əhli üçün etdiyi dua

١٨٤ – ((أَفْطَرَ عِنْدَكُمُ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمُ الأَبْرَارُ، وَصَلَّتْ عَلَيْكُمُ الْمَلاَئِكَةُ))

184. [Əftəra indəkumus-saimunə və əkələ təaməkumul-əbraru və sallət aleykumul-məlaikətu]

[1] Muslim, 3/126.

184. «Oruc tutanlar sizdə iftar açsın, yeməyinizi yaxşı adamlar yesin, mələklər də sizin üçün dua etsin!»[1]

(74) Oruc tutan şəxsin yemək süfrəsi açıldığı zaman orucunu[2] pozmaq istəmədikdə etdiyi dua

185. «Sizlərdən birini qonaq çağırsalar, getsin! Oruc tutubsa, dua etsin, tutmayıbsa, yeməkdən yesin!»[3]

(75) Oruc tutan onu söyən adama nə deməlidir

١٨٦ – ((إِنِّي صَائِمٌ، إِنِّي صَائِمٌ))

[1] «Sünən Əbu Davud», 3/367; İbn Macə 1/556. ən-Nəsai «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl» əsərində (№296-298) rəvayət etmişdir ki, Peyğəmbər ﷺ bu duanı hər hansı bir evdə iftar yeməyi yedikdə edərdi. Bu hədisi əl-Albani "səhih" hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» 2/730.

[2] [Burada vacib orucdan başqa tutulan oruclar qəsd edilir.]

[3] Muslim, 2/1054.

186. [İnni saimun, inni saimun]
186. «Mən orucam, mən orucam!»[1]

(76) Novbar meyvə görərkən edilən dua

١٨٧ – ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مُدِّنَا))

187. [Allahummə bərik lənə fi səmərinə və bərik lənə fi mədinətinə və bərik lənə fi sainə və bərik lənə fi muddinə]

187. «Allahım! Məhsulumuzu bizim üçün bərəkətli et, şəhərimizi bizim üçün bərəkətli et, saamızı[2] bizim üçün bərəkətli et və muddumuzu[3] bizim üçün bərəkətli et!»[4]

---

[1] «Fəthul-Bari» 4/103; Muslim 2/806.
[2] [Dörd ovuca bərabər ölçü vahididir.]
[3] [Bir ovuca bərabər ölçü vahididir.]
[4] Muslim, 2/1000.

(77) Asqırdıqda edilən dua

188. «Sizlərdən biri asqırsa,

١٨٨ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ))

[Əlhəmdulilləh]

«Həmd olsun Allaha!» desin. Qardaşı və ya dostu isə ona:

((يَرْحَمُكَ اللهُ))

[Yərhəmukəllah]

«Allah sənə rəhm etsin!» desin. O da «Allah sənə rəhm etsin!» deyənə:

((يَهْدِيْكُمُ اللهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ))

[Yəhdikumullahu və yuslihu bələkum]

«Allah sizi doğru yola yönəltsin və işinizi avand etsin!» desin.[1]

[1] əl-Buxari, 7/125.

(78) Kafir asqırıb əlhəmdulilləh desə, ona nə deyilir

١٨٩ – ((يَهْدِيْكُمُ اللهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ))

189. [Yəhdikumullahu və yuslihu bələkum]

189. «Allah sizi doğru yola yönəltsin və işinizi avand etsin!»[1]

(79) Evlənən üçün edilən dua

١٩٠ – ((بَارَكَ اللهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ؛ وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ))

190. [Bərakəllahu ləkə və bərakə aleykə və cəməa bəynəkumə fi xayrin]

190. «Allah mübarək eləsin, sənin üçün bərəkətli etsin, hər ikinizi xeyir üzərində birləşdirsin!»[2]

---

[1] ət-Tirmizi, 5/82; Əhməd, 4/400; Əbu Davud, 4/308. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/354.

[2] ən-Nəsai istisna olmaqla «Sünən» əsərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/316.

(80) Evlənən şəxsin özü üçün etdiyi dua və minik heyvanı alanın edəcəyi dua

191. Sizdən biriniz bir qadınla evləndikdə və ya bir xidmətçi (satın) aldıqda belə desin:

١٩١ – ((اللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ))

[Allahummə inni əs'əlukə xayrahə və xayra mə cəbəltəhə aleyhi, və əuzu bikə min şərrihə və şərri mə cəbəltəhə aleyhi]

«Allahım! Şübhəsiz ki, mən Səndən həm onun xeyrini, həm də ona verdiyin xilqətin xeyrini diləyirəm. Onun şərindən və ona verdiyin xilqətin şərindən Sənə sığınıram!» Dəvə aldıqda da, onun hörgücünün başından tutub eyni ilə bu duanı desin.[1]

---

[1] Əbu Davud, 2/248; İbn Macə, 1/617. Bax: «Səhih İbn Macə», 1/324.

(81) Həyat yoldaşı ilə cinsi əlaqəyə girməmişdən əvvəl edilən dua

١٩٢ – ((بِسْمِ اللهِ. اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا))

192. [Bismilləh. Allahummə cənnibnəş-şeytanə, və cənnibiş-şeytanə mə razəqtənə]

192. «Allahın adı ilə! Allahım! Bizi şeytandan uzaqlaşdır, şeytanı da bizə bəxş etdiyin şeydən uzaqlaşdır!»[1]

(82) Qəzəblənərkən edilən dua

١٩٣ – ((أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))

193. [Əuzu billəhi minəş-şeytanir-racim]

193. «Lənətlənmiş şeytandan Allaha sığınıram!»[2]

---

[1] əl-Buxari, 6/141; Muslim, 2/1028.
[2] əl-Buxari, 7/99; Muslim, 4/2015.

(83) Müsibətə düçar olmuş kimsəni görərkən edilən dua

١٩٤ – ((الْحمْدُ لله الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلاَكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلاً))

194. [Əlhəmdu lilləhi-lləzi afəni mimməbtəlakə bihi və fəddaləni alə kəsirin mimmən xaləqa təfdilən]

194. «Sənə üz vermiş müsibətdən məni salamat edən və məni yaratdıqlarının çoxundan fəzilətli edərək üstün tutan Allaha həmd olsun!»[1]

(84) Məclisdə nə deyilir

195. İbn Ömər ﷸ rəvayət edir ki, Peyğəmbərin ﷺ bir məclisdə qalxmazdan öncə yüz dəfə:

[1] ət-Tirmizi, 5/493-494. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/153.

١٩٥ – ((رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْغَفُورُ))

195. [Rabbiğfir li və tub aleyyə. İnnəkə əntət-təvvabul-ğafur]

«Ey Rəbbim! Məni bağışla, mənim tövbəmi qəbul et! Şübhəsiz ki, Sən Tövbələri qəbul edənsən, Bağışlayansan!» – dediyi sayılardı.[1]

(85) Məclisin kəffarəsi[2]

١٩٦ – ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))

196. [Subhanəkə Allahummə və bihəmdik, əşhədu ən lə ilahə illə ənt, əstəğfirukə və ətubu ileyk]

---

[1] Hədisi ət-Tirmizi və başqaları rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/153; «Səhih İbn Macə», 2/321. Hədisin mətni ət-Tirmizinindir.

[2] [Günahların bağışlanılması üçün şəriətin buyurduğu qaydada deyilən söz yaxud verilən sədəqə.]

196. «Allahım! Sən pak və müqəddəssən! Sənə həmd olsun! Mən şahidlik edirəm ki, Səndən başqa məbud yoxdur. Səndən bağışlanma diləyir və Sənə tövbə edirəm!»[1]

(86) «Allah səni bağışlasın!» deyən üçün edilən dua

١٩٧ - ((وَلَكَ))

197. [Və ləkə]
197. «Səni də!»[2]

---

[1] «Sünən» əsərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/153. Aişə ﵂ rəvayət edir ki, Peyğəmbər ﷺ hər bir məclisin sonunda, habelə Quran oxuduqdan və namaz qıldıqdan sonra bu kəlmələri deyərdi....» ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», №308; Əhməd, «Müsnəd», 6/77. Doktor Faruq Həmadə bu hədisi ən-Nəsainin «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl» əsərinin təhqiqində (səh. 273) "səhih" hesab etmişdir.

[2] Əhməd, 5/82; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl» doktor Faruq Həmadənin təhqiqi səh.218, №421. [Hədis səhihdir: Müxtəsər əş-Şəmail, 1/33.]

(87) Sənə yaxşılıq edən şəxs üçün edəcəyin dua

١٩٨ – ((جَزَاكَ اللهُ خَيْراً))

198. [Cəzakəllahu xayran]

198. «Allah səni xeyirlə mükafatlandırsın!» desə, gözəl tərzdə təşəkkür etmiş olar.[1]

(88) O zikr ki, Allah onun sayəsində Dəccaldan qoruyar

199. «Kim "əl-Kəhf" surəsinin ilk on ayəsini əzbərləsə, Dəccaldan qorunar!»[2] Həmçinin, hər namazda axırıncı təşəhhüddən sonra onun fitnəsindən Allaha sığınmaq lazımdır.[3]

---

[1] ət-Tirmizi, №2035. Bax: «Səhihul-Cami», 6244; «Səhihu-t-Tirmizi», 2/200.

[2] Muslim, 1/555. Başqa bir rəvayətdə də deyilir ki, «son on ayəsini ...» 1/556.

[3] Bu kitabdakı 55 və 56-cı dualara bax.

(89) «Səni Allah xatirinə sevirəm» deyən üçün edilən dua

٢٠٠ – ((أَحَبَّكَ الَّذِي أَحْبَبْتَنِي لَهُ))

200. [Əhəbbəkəl-ləzi əhbəbtəni ləhu]

200. «Məni xatirinə sevdiyin (Allah) səni də sevsin!»[1]

(90) Malını sənə təklif edən kimsə üçün edilən dua

٢٠١ – ((بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ))

201. [Bərakəllahu ləkə fi əhlikə və məlikə]

201. «Allah sənin üçün ailəni və malını bərəkətli etsin!»[2]

---

[1] Əbu Davud, 4/333. əl-Albani bu hədisi «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» 3/965.

[2] «Fəthul-Bari», 4/88. [Səhih əl-Buxari, 2/722.]

(91) Borcu qaytararkən onu verən şəxs üçün edilən dua

٢٠٢ – ((بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ، إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلَفِ الْحَمْدُ وَالأَدَاءُ))

202. [Bərakəllahu ləkə fi əhlikə və məlikə, innəmə cəzəus-sələfil-həmdu vələdau]

202. «Allah sənin üçün ailəni və malını bərəkətli etsin! Həqiqətən borcun qarşılığı təşəkkür etmək və (onu) ödəməkdir».[1]

(92) Allaha şərik qoşmaqdan qorxanın edəcəyi dua

٢٠٣ – ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لاَ أَعْلَمُ))

[1] ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», səh. 300; İbn Macə, 2/809. Bax: «Səhih İbn Macə», 2/55.

203. [Allahummə inni əuzu bikə ən uşrikə bikə və ənə ə'ləmu, və əstəğfirukə limə lə ə'ləmu]

203. «Allahım! Bilə-bilə Sənə şərik qoşmaqdan Sənə sığınıram və bilmədiklərimə görə də Səndən bağışlanma diləyirəm!»[1]

(93) Allah sənə bərəkət versin deyən adama nə deyilir

٢٠٤ – ((وَ فِيكَ بَارَكَ اللّٰهُ))

204. [Və fikə bərakəllahu]

204. «Allah sənə də bərəkət versin!»[2]

---

[1] Əhməd 4/403 və başqaları rəvayət etmişlər. Bax: əl-Albani «Səhihul-Cami», 3/233; «Səhihut-Tərğib vət-Tərhib», 1/19.

[2] İbn əs-Sunni səh. 138, № 278. Bax: Bəşir Muhəmməd Uyunun təhqiq etdiyi İbn əl-Qayyimin «Əl-Vabilus-Sayb» əsərinə səh. 304.

(94) Bəd əlamətə[1] qarşı edilən dua

٢٠٥ – ((اللَّهُمَّ لاَ طَيْرَ إِلاَّ طَيْرُكَ، وَلاَ خَيْرَ إِلاَّ خَيْرُكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ))

205. [Allahummə lə tayra illə tayrukə, və lə xayra illə xayrukə, və lə ilahə ğayrukə]

205. «Allahım! Sənin (izninlə göydə uçan) quşundan başqa heç bir quş yoxdur,[2] Sənin verdiyin xeyirdən baş-

[1] [Hər hansı bir şey gördükdə yaxud eşitdikdə və ya bir hadisə baş verdikdə bunu uğursuzluğa yozmaq.]

[2] [Cahiliyyə dövründə ərəblər səfərə çıxmaq istədikdə onun uğurlu və ya uğursuz olacağını bilmək üçün göyə quş uçurdardılar. Onlar fikirləşirdilər ki, quş sağ tərəfə uçsa səfər uğurlu, sol tərəfə uçsa uğursuz olacaq. Belə ki, onlar səfərin uğurlu və ya uğursuz olacağını quşun sağ və ya sol tərəfə uçması ilə əlaqələndirirdilər. Lakin Peyğəmbər ﷺ onlara bildirdi ki, quşlar göydə yalnız Allahın izni ilə uçurlar və onların bu əməli batildir. (Bax: "əl-Mulk", 19; "ən-Nəhl", 79)]

qa xeyir yoxdur və Səndən başqa məbud yoxdur!»[1]

(95) Minik vasitəsinə minərkən edilən dua

٢٠٦ – ((بِسْمِ اللهِ، الْحَمْدُ للهِ ﴿ سُبْحَٰنَ ٱلَّذِى سَخَّرَ لَنَا هَٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُۥ مُقْرِنِينَ وَإِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنقَلِبُونَ ﴾ الْحَمْدُ للهِ، الْحَمْدُ للهِ، الْحَمْدُ للهِ، اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ))

[1] Əhməd, 2/220 və İbn əs-Sunni №292. Bu hədisi əl-Albani "səhih" hesab etmiçdir. Bax: «Silsilətul-Əhadisi-s-Səhihə», 3/54, №1065. O ki qaldı xoş əlamətə, bu, Peyğəmbərin ﷺ xoşuna gələrdi. Elə buna görə də, bir kişinin yaxşı söz söylədiyini eşidib onu bəyəndi və dedi: "Ağzından çıxan xoş əlaməti bəyəndik!" Əhməd, Əbu Davud; Bu hədisi əl-Albani "səhih" hesab etmiçdir. Bax: «Silsilətul-Əhadisi-s-Səhihə», 2/363. Həmçinin Əbuş-Şeyx "Əxlaqun-Nəbiyyi ﷺ" səh. 270.

206. [Bismilləh. Əlhəmdulilləh. Subhanəl-ləzi səxxara lənə həzə və mə kunnə ləhu muqrinin. Və innə ilə Rabbinə ləmunqalibun. Əlhəmdulilləh, əlhəmdulilləh, əlhəmdulilləh. Allahu əkbər, Allahu əkbər, Allahu əkbər. Subhanəkə Allahummə inni zaləmtu nəfsi fəğfir li, fəinnəhu lə yəğfiruz-zunubə illə ənt]

206. «Allahın adı ilə! Allaha həmd olsun! «Bunu bizə tabe edən [Allah] pak və müqəddəsdir. [Yoxsa] bizim ona gücümüz çatmazdı. Şübhəsiz ki, biz Rəbbimizə qayıdacağıq». Allaha həmd olsun! Allaha həmd olsun! Allaha həmd olsun! Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür. Allahım, Sən pak və müqəddəssən! Mən özümə zülm etdim. Məni bağışla! Şübhəsiz ki, günahları ancaq Sən bağışlayırsan».[1]

[1] Əbu Davud, 3/34; ət-Tirmizi, 5/501. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/156.

(96) Səfər duası

٢٠٧ – ((اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ، ﴿ سُبْحَٰنَ ٱلَّذِى سَخَّرَ لَنَا هَٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُۥ مُقْرِنِينَ وَإِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنقَلِبُونَ ﴾ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ، وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالأَهْلِ))

207. [Allahu əkbər, Allahu əkbər, Allahu əkbər. Subhanəl-ləzi səxxara lənə həzə və mə kunnə ləhu muqrinin. Və innə ilə Rabbinə ləmunqalibun. Allahummə innə nəs'əlukə fi səfərinə həzə əl-birra vət-təqva, və minəl aməli mə tərda. Allahummə həvvin aleynə səfəranə həzə vətvi annə bu'dəhu. Allahummə əntəs-sahibu fis-səfəri vəl-xalifətu fil-əhli. Allahummə

inni əuzu bikə min və'sais-səfəri və kəabətil-mənzari və suil-munqaləbi fil-mali vəl-əhl]

207. «Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür. «Bunu bizə tabe edən [Allah] pak və müqəddəsdir. [Yoxsa] bizim ona gücümüz çatmazdı. Şübhəsiz ki, biz Rəbbimizə qayıdacağıq». Allahım! Bu səfərimizdə Səndən yaxşılıq, Allah qorxusu və razı qalacağın əməl diləyirik. Allahım! Bu səfərimizi bizim üçün rahat et və onun uzaqlığını bizə yaxın et. Allahım! Səfərdə dost və ailəmiz üçün hami Sənsən. Allahım! Səfərin ağırlığından, məyus edən mənzərədən, malda və ailədə xoşagəlməz dəyişiklikdən Sənə pənah aparıram».

Səfərdən qayıdanda isə həmin duanı oxuyub aşağıdakı sözləri də buna əlavə etmək lazımdır:

((آيِبُونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ))

[Ayibunə, taibunə, abidunə, li Rabbinə hamidun]

«(Biz) geri dönənlər, tövbə edənlər, ibadət edənlər, Rəbbimizə həmd edənlərik!»[1]

(97) Kəndə yaxud şəhərə daxil olarkən edilən dua

٢٠٨ – ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ، وَرَبَّ الأَرَضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضْلَلْنَ، وَرَبَّ الرِّيَاحِ وَمَا ذَرَينَ. أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ أَهْلِهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا))

208. [Allahummə Rabbəs-səmavətis-səb'i və mə əzlələnə, və Rabbəl-əra-

---

[1] Muslim, 2/998.

dinəs-səb'i və mə əqləlnə, və Rabbəş-şəyatini və mə ədləlnə, və Rabbər-riyəhi və mə zəraynə. Əs'əlukə xayra həzihil-qaryəti və xayra əhlihə, və xayra mə fihə, və əuzu bikə min şərrihə, və şərri əhlihə, və şərri mə fihə]

208. «Allahım! Yeddi qat səmanın və kölgələndirdiklərinin Rəbbi! Yeddi qat yerin və daşıdıqlarının Rəbbi! Şeytanların və azdırdıqlarının Rəbbi! Küləklərin və sovurub apardıqlarının Rəbbi! Səndən bu kəndin xeyrini, onun əhalisinin xeyrini, orada olanların xeyrini diləyirəm! Onun şərindən, onun əhalisinin şərindən, orada olanların şərindən Sənə sığınıram!»[1]

---

[1] əl-Hakim. O, bu hədisi "səhih" hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir. 2/100; İbn əs-Sunni № 524; İbn Həcər onu "həsən" hesab etmişdir, «Əzkar», 5/154. İbn Baz demişdir: «ən-Nəsai bunu "həsən" isnadla rəvayət etmişdir». Bax: «Tuhvətul-Əxyar», səh. 37. [Hədis səhihdir: əl-Kəlimut-Teyyib, səh: 147.]

(98) Bazara girərkən edilən dua

٢٠٩ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لاَ يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

209. [Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu, yuhyi və yumitu və huvə həyyun lə yəmutu, biyədihil-xayru və huvə alə kulli şeyin qadir]

209. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! Dirildir və öldürür. O, diridir və ölməzdir. Xeyir onun əlindədir və O hər şeyə Qadirdir!»[1]

[1] ət-Tirmizi, 5/291; əl-Hakim, 1/538. əl-Albani bu hədisi «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Səhih İbn Macə» 2/21; «Səhihu-t-Tirmizi» 2/152.

(99) Minik vasitəsi büdrədikdə (ilişib qaldıqda) edilən dua

٢١٠ – ((بِسْمِ اللهِ))

210. [Bismilləh]
210. «Allahın adı ilə!»[1]

(100) [Vidalaşdıqda] müsafirin sakinlər üçün etdiyi dua

٢١١ – ((أَسْتَوْدِعُكُمُ اللهَ الَّذِي لاَ تَضِيعُ وَدَائِعُهُ))

211. [Əstəudiukumu-llahəl-ləzi lə tədiu vədaiuhu]

211. «Sizi (Özünə həvalə edilmiş) əmanətləri itməyən Allaha əmanət edirəm!»[2]

---

[1] Əbu Davud, 4/296. əl-Albani bu hədisi «səhih» hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» 3/941.

[2] Əhməd 2/403; İbn Macə, 2/943. Bax: «Səhih İbn Macə», 2/133.

(101) [Vidalaşdıqda] sakinlərin müsafir üçün etdiyi dua

٢١٢ – ((أَسْتَوْدِعُ اللهَ دِينَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ))

212. [Əstəudiu-llahə dinəkə və əmanətəkə və xavatimə aməlikə]

212. «Sənin dinini, sədaqətini və əməllərinin aqibətini Allaha əmanət edirəm!»[1]

٢١٣ – ((زَوَّدَكَ اللهُ التَّقْوَى، وَغَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسَّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ))

213. [Zəvvadəkə-llahut-təqva, və ğafəra zənbəkə, və yəssəra ləkəl-xayra həysu mə kuntə]

---

[1] Əhməd, 2/7; ət-Tirmizi, 5/499. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/155.

213. «Allah sənə təqva[1] nəsib etsin, günahını bağışlasın və harada olsan xeyirli olanı sənin üçün asanlaşdırsın!»[2]

(102) Səfərdə yol gedərkən təkbir və təsbih

214. Cabir ﵁ demişdir: «Biz yüksəyə qalxanda təkbir edər ["Allahu Əkbər" deyər], aşağı enəndə isə təsbih edərdik ["Subhanəllah" deyərdik]!»[3]

(103) Müsafirin səhərə yaxın etdiyi dua

٢١٥ – ((سَمَّعَ سَامِعٌ بِحَمْدِ اللهِ، وَحُسْنِ بَلاَئِهِ عَلَيْنَا. رَبَّنَا صَاحِبْنَا، وَأَفْضِلْ عَلَيْنَا عَائِذًا بِاللهِ مِنَ النَّارِ))

215. [Səmmə'a (səmmi'a) samiun bihəmdilləhi, və husni bəlaihi aleynə.

---

1 [Allah qorxusu.]

2 ət-Tirmizi. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/155.

3 «Fəthul-Bari», 6/135. [Səhih əl-Buxari, 3/1091.]

Rabbənə sahibnə və afdıl aleynə aizən billəhi minən-nər]

215. «Üzərimizə olan gözəl sınağından dolayı Allaha etdiyimiz həmdi eşidən eşitdi [və ya eşitdirdi]. Oddan Allaha sığınaraq (deyirəm:) Ey Rəbbimiz! Bizə yoldaş ol və bizə mərhəmət et!»[1]

(104) Səfərdə və ya başqa vaxtlarda mənzil başına çatdıqda edilən dua

٢١٦ – ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ))

[1] Muslim, 4/2086. Hədisdəki «eşidən eşitdi», yəni «Allahın (bizə verdiyi) nemətlərinə və lütfünə görə Ona etdiyimiz həmdə şahid olan şahid oldu». «Eşidən eşitdirdi» sözünün mənası da odur ki, «Mənim bu sözlərimi eşidən, onları başqalarına çatdırdı və o da eyni ilə həmin sözləri dedi». Bu, səhər-səhər zikr və dua etməyə daha çox diqqət yetirmək üçündür. «Ey Rəbbimiz! Bizə yoldaş ol və bizə mərhəmət et!» yəni «bizi hifz et, bizi qoru, bizə nəzarət et, bol-bol nemətlərinlə bizə lütf et və xoşagəlməyən bütün şeyləri bizdən uzaqlaşdır!» ən-Nəvəvi «Şərh Səhih Muslim» 17/39.

216. [Əuzu bikəlimətilləhit-təmməti min şərri mə xaləq]

216. «Yaratdıqlarının şərindən Allahın tam kəlmələrinə sığınıram!»[1]

(105) Səfərdən qayıdarkən edilən zikr

217. Hər təpənin üstündə üç dəfə təkbir edib ["Allahu Əkbər" deyib] sonra deyir:

٢١٧ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيِبُونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللهُ وَعْدَهُ، وَنَصرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الأَحْزَابَ وَحْدَهُ))

217. [Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir. Ayibunə, taibunə, abidunə, li Rabbinə ha-

[1] Muslim, 4/2080.

midun. Sadəqallahu va'dəhu, və nəsara abdəhu və həzəməl-əhzabə vəhdəhu]

«Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir. (Biz) geri dönənlər, tövbə edənlər, ibadət edənlər, Rəbbimizə həmd edənlərik! Allah vədinə sadiq oldu, quluna kömək etdi və (düşmənlərdən olan) dəstələri tək Özü məğlub etdi!»[1]

(106) Sevindirici yaxud xoşagəlməyən hadisə ilə rastlaşan adam nə deməlidir

218. Peyğəmbəri ﷺ sevindirən bir hadisə baş verdikdə deyərdi:

٢١٨ – ((الْحَمْدُ للهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ))

---

[1] Peyğəmbər ﷺ döyüşdən yaxud həcdən qayıdarkən belə edərdi. əl-Buxari, 7/163; Muslim, 2/980.

[Əlhəmdu-lilləhil-ləzi bini'mətihi tətimmus-salihat]

«Neməti sayəsində yaxşı işlər tamamlanan Allaha həmd olsun!». Xoşuna gəlmədiyi bir hadisə baş verdikdə isə deyərdi:

((الْحَمْدُ للهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ))

[Əlhəmdulilləhi alə kulli hal]
«Hər bir halda Allaha həmd olsun!»[1]

(107) Peyğəmbərə ﷺ salavat gətirməyin fəziləti

219. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Kim mənim üçün bir dəfə salavat gətirsə, Allah bunun sayəsində ona on dəfə salavat gətirər!»[2]

[1] Hədisi İbn əs-Sunni «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», əsərində nəql etmişdir; əl-Hakim də rəvayət etmiş və onu "səhih" saymışdır. 1/499; əl-Albani də onu "səhih" hesab etmişdir. «Səhihul-Cami», 4/201.

[2] Muslim, 1/288.

220. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Qəbrimi bayram yerinə çevirməyin! Mənə salavat gətirin. Əlbəttə, harada olsanız salavatınız mənə çatar!»[1]

221. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Xəsis o kəsdir ki, yanında xatırlandığım zaman mənə salavat gətirmir!»[2]

222. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Doğrudan da, Allahın yer üzünü gəzib-dolaşan mələkləri vardır ki, ümmətimdən mənə salam çatdırırlar!»[3]

223. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Kim mənə salam versə, salamını almaq üçün Allah ruhumu mənə qaytarar!»[4]

---

[1] Əbu Davud, 2/218; Əhməd, 2/367; əl-Albani onu “səhih” hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», 2/383.

[2] ət-Tirmizi, 5/551 və başqaları. Bax: «Səhihul-Cami», 3/25; «Səhihu-t-Tirmizi», 3/177.

[3] ən-Nəsai; əl-Hakim, 2/421. əl-Albani onu “səhih” hesab etmişdir, «Səhihu-n-Nəsai», 1/274.

[4] Əbu Davud, № 2041. əl-Albani onu “həsən” hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», 1/383.

(108) Salamı yaymaq

224. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «İman gətirməyincə Cənnətə daxil olmazsınız. Bir-birinizi sevməyincə də iman gətirmiş olmazsınız. Sizi elə bir şeyə yönəldimmi ki, onu etdikdə bir-birinizi sevəsiniz? Aranızda salamı yayın!»[1]

225. «Üç şey vardır ki, onları [özündə] cəm edən şəxs, imanı [özündə] cəm etmiş olar: özünə qarşı insafla rəftar etmək, hər kəsə salam vermək və kasıb ola-ola (malından başqalarına) xərcləmək».[2]

226. Abdullah ibn Ömər رضي الله عنه rəvayət edir ki, bir kişi Peyğəmbərdən ﷺ soruşdu: «İslamın hansı [əməli] daha

---

[1] Muslim, 1/74 və başqaları.

[2] «Fəthul-Bari», 1/82. Əmmardan رضي الله عنه məuquf, muəlləq isnadla. [Səhih əl-Buxari, 1/18.]

xeyirlidir?» O dedi: «Yemək yedizdirmək, tanıdığına və tanımadığına salam vermək!»[1]

(109) Salam verən kafirin salamı necə alınmalıdır.

227. «Kitab əhli sizə salam versə, deyin: [və aleykum] (və sizin üzərinizə də)!»[2]

(110) Xoruz banlayarkən və ya uzunqulaq anqırarkən edilən dua

228. «Xoruzun banlamasını eşitsəniz, Allahdan Onun lütfünü diləyin. Çünki o (xoruz), mələk görmüşdür. Uzunqulağın anqırmasını eşitsəniz, şeytandan Allaha sığının. Çünki o (uzunqulaq), şeytan görmüşdür».[3]

---

[1] «Fəthul-Bari», 1/55; Muslim, 1/65.
[2] «Fəthul-Bari», 11/42; Muslim, 4/1705.
[3] «Fəthul-Bari», 6/350; Muslim, 4/2092.

(111) Gecə itlərin hürməsini eşidərkən edilən dua

229. «Gecə itlərin hürməsini və uzunqulaqların anqırmasını eşitsəniz, onlardan Allaha sığının. Çünki onlar sizin görmədiklərinizi görürlər!»[1]

(112) Söydüyün adam üçün edəcəyin dua

230. Peyğəmbər ﷺ demişdir:

٢٣٠ – ((اللَّهُمَّ فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَبْتُهُ فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))

[Allahummə fə əyyumə mu'minin səbəbtuhu fəc'al zəlikə ləhu qurbətən ileykə yəuməl-qiyaməti]

---

[1] Əbu Davud, 4/327; Əhməd, 3/306. əl-Albani onu "səhih" hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», 3/961.

«Allahım! Hansı mömini söymüşəmsə, Qiyamət günü bunu onun üçün Sənə yaxınlaşdıran bir vasitə et!»[1]

(113) Müsəlman müsəlmanı tərifləyəndə nə deməlidir

231. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Birinizə öz dostunu tərifləmək labüddürsə, desin:

٢٣١ – ((أَحْسِبُ فُلاَناً وَاللهُ حَسِيبُهُ وَلاَ أُزَكِّي عَلَى اللهِ أَحَداً))

231. [Əhsibu fulənən vəllahu həsibuhu və lə uzəkki aləllahi əhədən]

Mən filankəsi (yaxşı adam) hesab edirəm. Onu hesaba çəkən isə Allah olacaq. Mən heç kəsi Allah yanında təmizə çıxartmıram!» Əgər [həmin

[1] «Fəthul-Bari» 11/171; Muslim 4/2007. Onun mətnində isə: «...bunu onun üçün təmizlik və mərhəmət et!» – deyilir.

şəxsi həqiqətən] o cür olduğunu bilirsə, «Mən onun bu cür və bu cür olduğunu hesab edirəm» – desin».[1]

(114) Təriflənən müsəlman nə deməlidir

٢٣٢ – ((اللَّهُمَّ لاَ تُؤَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ، وَاغْفِرْ لِي مَا لاَ يَعْلَمُونَ [وَاجْعَلْنِي خَيْراً مِمَّا يَظُنُّونَ]))

232. [Allahummə lə tuaxizni biməyəqulunə, vəğfir li mə lə yə'ləmunə [vəc'alni xayran mimmə yəzunnunə]]

232. «Allahım! Onların söylədiklərinə görə məni qınama, bilmədikləri şeyləri (onlardan gizli qalan günahlarımı) mənə bağışla [və məni zənn etdiklərindən daha xeyirli et]!»[2]

---

[1] Muslim, 4/2296.

[2] əl-Buxari, «Ədəbul-Mufrad», №761; əl-Albani bu hədisin isnadını "səhih" hesab etmişdir, «Səhih Ədəbul-Mufrad», №585; Mötərizədəki sözlər əl-Beyhəqinin əlavəsidir, «Şuəbul-İman», 4/228.

(115) Həcc və ya ümrə ziyarəti əsnasında ihramda olan şəxs[1] necə təlbiyə[2] etməlidir

٢٣٣ – ((لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ، وَالنِّعْمَةَ، لَكَ وَ الْمُلْكَ، لاَ شَرِيكَ لَكَ))

233. [Ləbbeykəllahummə ləbbeyk, ləbbeykə lə şəriykə ləkə ləbbeyk, innəl-həmdə vən-ni'mətə, ləkə vəl-mulkə, lə şərikə lək]

233. «Hüzurundayam, Allahım hüzurundayam! Hüzurundayam, Sənin şərikin yoxdur, hüzurundayam! Həmd Sənədir. Nemət və mülk Sənə məxsusdur. Sənin şərikin yoxdur!»[3]

---

[1] [İhram paltarında olan kəs.]

[2] [Allahın əmrinə müntəzir olduğunu bildirmək.]

[3] «Fəthul-Bari», 3/408; Muslim, 2/841.

(116) Qara daş yerləşən küncə gəlib çatdıqda təkbir gətirmək

234. «Peyğəmbər ﷺ Kəbəni dəvənin üstündə təvaf etdi. O, hər dəfə (qara daş yerləşən) küncə gəlib çatanda özündəki bir şeylə ona tərəf işarə etdi və təkbir gətirdi ["Allahu Əkbər" dedi]».[1]

(117) Yəmən küncü ilə qara daş arasında edilən dua[2]

٢٣٥ – ﴿ رَبَّنَآ ءَاتِنَا فِى ٱلدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى ٱلْأَخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴾

235. [Rabbənə atinə fid-dunyə həsənətən və fil-axirati həsənətən və qınə azəbən-nər]

---

[1] [Səhih əl-Buxari, 2/583.] Bu hədisdə "bir şeylə" dedikdə "çomaq" nəzərdə tutulur. Bax: «Fəthul-Bari», 3/472.

[2] [Kəbəni təvaf edərkən qara daş olan künclə ondan əvvəlki künc arasında ediləcək dua.]

235. «Ey Rəbbimiz! Bizə dünyada da yaxşılıq [gözəl nemətlər] ver, axirətdə də yaxşılıq [Cənnət] ver və bizi Odun [Cəhənnəmin] əzabından qoru!»[1]

(118) Səfa və Mərvə dağları üzərində dayandıqda edilən dua

236. Peyğəmbər ﷺ Səfaya yaxınlaşanda:

٢٣٦ – ﴿ إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ ﴾ ((أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ))

[İnnəs-səfa vəl-mərvatə min şəairilləh. Əbdəu bimə bədə Allahu bihi]

«Həqiqətən, Səfa və Mərvə Allahın nişanələrindəndir!»[2] "Allah nə ilə baş-

[1] Əbu Davud, 2/179; Əhməd, 3/411; əl-Bəğəvi, «Şərhu-s-Sünnə», 7/128. əl-Albani bu hədisi "həsən" hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», 1/304. Bu əl-Bəqərə surəsinin 201-ci ayəsidir.

[2] [əl-Bəqərə, 158.]

lamışsa, mən də onunla başlayıram!" dedi. Sonra Səfadan başlayıb onun üstünə qalxdı, Kəbəni görəndə isə üzünü qibləyə tərəf tutub "Lə iləhə illəllah" [Allahdan başqa məbud yoxdur] və "Allahu Əkbər" [Allah ən Böyükdür] söylədi və dedi:

((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ، أَنْجزَ وَعْدَهُ، وَنَصرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الأَحْزَابَ وَحْدَهُ))

[Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir. Lə ilahə illəllahu vahdəhu, əncəzə va'dəhu, və nəsara abdəhu və həzəməl-əhzabə vəhdəhu]

«Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadir-

dir. Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir. Allah vədini yerinə yetirdi, quluna kömək etdi və (düşmənlərdən olan) dəstələri tək Özü məğlub etdi!»

Peyğəmbər ﷺ bu duanı üç dəfə təkrarladı və hər birinin arasında da [Allaha] dua etdi. Hədisdə həmçinin deyilir ki, Peyğəmbər ﷺ Mərvada da eyni ilə Səfada etdiklərini etdi.[1]

(119) Ərafa günü[2] edilən dua

237. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Ən xeyirli dua, Ərafa günü edilən duadır. Mənim və məndən əvvəlki Peyğəmbərlərin söylədiklərinin ən xeyirlisi budur:

٢٣٧ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

[1] Muslim, 2/888.

[2] [Zil-Hiccə ayının doqquzu.]

237. [Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir]

«Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!»[1]

(120) Məş'ərülhəramda[2] edilən zikr

238. «Peyğəmbər ﷺ Qəsvayə[3] minib Məş'ərülhərama gəldi, üzünü qibləyə çevirdi, (Allaha dua etdi, Onun ən Böyük olduğunu, Ondan başqa məbud olmadığını və Onun Tək olduğunu söylədi)[4]. O, hava işıqlanana qədər

---

[1] ət-Tirmizi; əl-Albani bu hədisi "həsən" hesab etmişdir, «Səhihu-t-Tirmizi», 3/184 və «Silsilətul-Əhadisu-s-Səhihə», 4/6.

[2] [Müzdəlifə vadisi.]

[3] [Dəvəsinin adıdır.]

[4] ["Allahu Əkbər" və "Lə iləhə illəllah" dedi.]

ayaq üstə dayanıb [bu cür dua etməkdə] davam etdi və günəş çıxmazdan əvvəl yola düşdü!»[1]

(121) Cəmərətdə[2] hər daşı atarkən təkbir etmək

239. «Cəmərələrin üçündə də hər bir daşı atarkən təkbir edir ("Allahu Əkbər" deyir), birinci və ikinci cəmərədə (daş atdıqdan) sonra irəli çıxıb dayanır, qibləyə üz tutaraq əllərini qaldırıb dua edir. Əqəbə cəmərəsində[3] də hər bir daşı atarkən təkbir edir, sonra isə orada dayanmadan çıxıb gedir».[4]

---

[1] Muslim, 2/891.

[2] [Şeytana daş atılan yerlər.]

[3] [Kəbəyə daha yaxın olan cəmərat.]

[4] Səhih əl-Buxari, 2/624. Bunu həmçinin Muslim də rəvayət etmişdir.

(122) Təəccüblənərkən və ya sevinərkən edilən dua

٢٤٠ – ((سُبْحَانَ اللهِ!))

240. [Subhanəllahi]
240. «Allah pak və müqəddəsdir!»[1]

٢٤١ – ((اللهُ أَكْبَرُ))

241. [Allahu Əkbər]
241. «Allah ən Böyükdür!»[2]

(123) Sevindirici hadisə ilə rastlaşan adam nə etməlidir

242. «Peyğəmbər ﷺ onu sevindirən yaxud sevindirici bir hadisə baş verəndə xeyirxah və uca Allaha şükür əlaməti olaraq səcdə edərdi».[3]

---

[1] «Fəthul-Bari», 1/210, 390, 414; Muslim, 4/1857.

[2] «Fəthul-Bari» 8/441; Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/103, 235; Əhməd, 5/218.

[3] ən-Nəsai istisna olmaqla «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhih ibn Macə», 1/233 və «İrvaul-Ğəlil», 2/226.

(124) Bədənində ağrı hiss edən nə deməlidir

243. «Əlini bədəninin ağrıyan yerinə qoyub üç dəfə ((بِسْمِ اللّٰهِ)) [Bismilləh!] «Allahın adı ilə!» de və yeddi dəfə də:

((أَعُوذُ بِاللّٰهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ))

[Əuzu billəhi və qudratihi min şərri mə əcidu və uhaziru]

«Duyduğum və həzər etdiyimin şərindən Allaha və Onun qüdrətinə sığınıram!»[1]

(125) Bir şeyi gözə gətirəcəyindən qorxan adamın etdiyi dua

244. «Biriniz qardaşında yaxud özündə yaxud da malında xoşuna gələn bir

[1] Muslim, 4/1728.

şey görsə, [onun üçün bərəkət diləsin[1]]! Çünki gözdəymə həqiqətdir!»[2]

(126) Qorxduqda nə deyilir

٢٤٥ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ!))

245. [Lə ilahə illəllah]

245. «Allahdan başqa məbud yoxdur!»[3]

(127) Qurban kəsərkən nə deyilir

٢٤٦ – ((بِسْمِ اللهِ وَاللهُ أَكْبَرُ [اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ] اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي))

246. [Bismilləhi, vallahu əkbər (Allahummə minkə və ləkə) Allahummə təqabbəl minni]

---

[1] [“Təbərakəllah” - desin.]

[2] Əhməd, 4/447; ibn Macə; Malik. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir, «Səhihul-Cami», 1/212. Bax. «Zadul-Məad», 4/170, əl-Arnavutun təhqiqi.

[3] «Fəthul-Bari», 6/181; Muslim, 4/2208.

246. «Allahın adı ilə, Allah ən Böyükdür! [Allahım! Sən vermisən, Sənin üçün də kəsirəm!] Allahım, məndən qəbul et!»[1]

(128) Üsyankar şeytanların hiyləsini dəf etmək üçün nə deyilir

٢٤٧ - ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لاَ يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلاَ فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، وَبَرَأَ وَذَرَأَ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِيهَا، وَمِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ فِي الأَرْضِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا، وَمِنْ شَرِّ فِتَنِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلاَّ طَارِقاً يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ))

247. [Əuzu bikəlimətilləhit-təmmətilləti lə yucəvizuhunnə bərrun və lə faci-

[1] Muslim, 3/1557; əl-Beyhəqi 9/287 və başqaları. Mötərizədəki sözlər əl-Beyhəqinin əlavəsidir. Digərləri isə Muslimin rəvayət etdiyi hədisdən məna ilə götürülmüşdür.

run min şərri mə xaləqa, və bəraə və zəraə, və min şərri mə yənzilu minəs-səmai, və min şərri mə yə'rucu fihə, və min şərri mə zəraə fil-ardı, və min şərri mə yəxrucu minhə, və min şərri fitənil-leyli vən-nəhari, və min şərri kulli tariqin illə tariqan yətruqu bixayrin yə Rahmən]

247. «Yaratdıqlarının, düzəltdiklərinin və icad etdiklərinin şərindən, səmadan nazil olanların və orada yüksələnlərin şərindən, yerə əkdiklərinin və oradan çıxanların şərindən, gecənin və gündüzün fitnələrinin şərindən, – gecə xoş xəbərlə gələn müstəsna olmaqla – gecə gələnlərin hər birinin şərindən həm itaətkarın, həm də günahkarın möhtac olduğu Allahın tam kəlmələrinə sığınıram! Ey Rəhman!»[1]

[1] Əhməd, 3/419 "səhih" isnadla; İbn Sünni, №637. əl-Arnavut Təhavinin təhqiqində bu hədisin isnadını "səhih" hesab etmişdir, səh. 133. Bax: «Məcməu-z-Zəvaid», 10/127. [Silsilətul-Əhadisus-Səhihə, 2/339.]

(129) Bağışlanma diləmək və tövbə etmək

248. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Allaha and olsun ki, mən gündə yetmiş dəfədən artıq Allahdan bağışlanma diləyirəm və Ona tövbə edirəm!»[1]

249. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Ey insanlar! Allaha tövbə edin! Mən Ona gündə yüz dəfə tövbə edirəm!»[2]

250. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Kim,

٢٥٠ – ((أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ))

250. [Əstəğfiru-llahəl-aziməl-ləzi lə ilahə illə huvəl-həyyul-qayyum və ətubu ileyhi]

---

[1] «Fəthul-Bari», 11/101. [Səhih əl-Buxari, 5/2324.]

[2] Muslim, 4/2076.

«Özündən başqa məbud olmayan, Əzəmətli, Yaşayan, Qəyyum Allahdan bağışlanma diləyirəm və Ona tövbə edirəm!» – deyərsə, döyüş meydanından qaçsa belə Allah onu bağışlayar.[1]

251. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Rəbbin bəndəyə ən yaxın olduğu vaxt gecənin axırıdır. O saatda Allahı zikr edənlərdən ola bilirsənsə ol!»[2]

252. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Bəndənin Rəbbinə ən yaxın olduğu (hal) onun səcdə vəziyyətidir. Odur ki, (səcdədə) duaları artırın!»[3]

---

[1] Əbu Davud, 2/85; ət-Tirmizi, 5/569; əl-Hakim, 1/511, O, bu hədisi "səhih" saymış, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir. Həmçinin əl-Albani onu "səhih" hesab etmiş. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/182 və «Camiul-Usul li Əhadisir-Rəsul», 4/389-390, əl-Arnavutun təhqiqi.

[2] ət-Tirmizi, ən-Nəsai, 1/279, əl-Hakim. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/183 və «Camiul-Usul li Əhadisir-Rəsul», 4/144, əl-Arnavutun təhqiqi.

[3] Muslim, 1/350.

253. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Mənim də qəlbim tutulur və mən gündə yüz dəfə Allahdan bağışlanma diləyirəm!»[1]

(130) Təsbih, təhmid, təhlil və təkbirin fəziləti[2]

254. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Kim gündə yüz dəfə:

٢٥٤ – ((سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ))

[Subhanəllahi və bihəmdihi]

---

[1] Muslim, 4/2075. ibnul-Əsir deyir: «qəlbim tutulur», yəni örtülür, bürünür. Burada səhv qəsd edilir. Çünki Peyğəmbər ﷺ çoxlu zikr və ibadət edər, (Allaha) davamiyyətli şəkildə itaət edərdi. Hərdən nəyi isə unudur, yaxud səhv edirdisə, bunu özü üçün günah sayıb Allahdan bağışlanma diləyirdi». Bax: «Camiul-Usul», 4/386.

[2] Subhanəllah! Əlhəmdulilləh! Lə ilahə illəllah! Allahu Əkbər!

«Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun!» desə, günahları dəniz köpüyü qədər olsa belə silinər».[1]

255. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Kim gündə on dəfə:

٢٥٥ - ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

255. [Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir]

«Allahdan başqa məbud yoxdur, təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!» desə, sanki İsmayıl övladından dörd nəfəri azad etmiş olar».[2]

---

[1] əl-Buxari, 7/168; Muslim, 4/2071. Bu duanı səhər və axşam yüz dəfə deyənin fəzilətini bilmək üçün bu kitabdakı 91-ci duaya bax.

[2] əl-Buxari, 7/167; Muslim, 4/2071. Bu duanı səhər və axşam yüz dəfə deyənin fəzilətini bilmək üçün bu kitabdakı 93-cü duaya bax.

256. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Dilə yüngül gələn, çəkidə ağır gələn, ər-Rəhmana əziz olan iki kəlmə bunlardır:

٢٥٦ – ((سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيمِ))

256. [Subhanəllahi və bihəmdihi, subhanəllahil-azim]

«Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun! Böyük Allah pak və müqəddəsdir!» [1]

257. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Mənə:

٢٥٧ – ((سُبْحَانَ اللهِ، وَالْحَمْدُ للهِ، وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، وَاللهُ أَكْبَرُ))

257. [Subhanəllahi, vəlhəmdulilləhi, və lə ilahə illəllahu, vəllahu əkbər]

[1] əl-Buxari, 7/168; Muslim, 4/2072.

«Allah pak və müqəddəsdir! Həmd Allahadır! Allahdan başqa məbud yoxdur! Allah ən Böyükdür!» demək, üzərində günəş doğan hər bir şeydən əzizdir».[1]

258. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Sizlərdən hər gün min savab qazanmaqda aciz qalanı varmı?» Yanında oturanlardan biri soruşdu: «Bizlərdən biri min savabı necə qazana bilər?» O dedi: «Yüz dəfə təsbih etsə [“Subhanəllah” desə], ona min savab yazılar, yaxud min günahı silinər!»[2]

259. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Kim:

٢٥٩ - ((سُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ))

[Subhanəllahil-azimi və bihəmdihi]

[1] Muslim, 4/2072.
[2] Muslim, 4/2073.

«Böyük Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun!» desə, onun üçün Cənnətdə bir xurma ağacı əkilər».[1]

260. Peyğəmbər ﷺ dedi: «Ey Abdullah ibn Qeys! Sənə Cənnət xəzinələrindən birini göstərimmi?» Mən: «Bəli, ya Rəsulullah!» söylədikdə, o buyurdu: «De:

٢٦٠ – ((لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَ بِاللّٰهِ))

[Lə həulə və lə quvvətə illə billəh]
«Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»[2]

261. Peyğəmbər ﷺ demişdir: «Allaha ən sevimli olan kəlmələr dörddür:

٢٦١ – ((سُبْحَانَ اللّٰهِ، وَالْحَمْدُ للّٰهِ، وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ، وَاللّٰهُ أَكْبَرُ))

---

[1] ət-Tirmizi, 5/511; əl-Hakim1/501. Hakim bu hədisi "səhih" hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir. Bax: «Səhihul-Cami», 5/531 və «Səhihu-t-Tirmizi», 3/160.

[2] «Fəthyl-Bari», 11/213; Muslim, 4/2076.

261. [Subhanəllahi, vəlhəmdulilləhi və lə ilahə illəllahu, vəllahu əkbər]

«Allah pak və müqəddəsdir! Həmd Allahadır! Allahdan başqa məbud yoxdur! Allah ən Böyükdür!» Bunların hansından başlasan, zərəri olmaz».[1]

262. Bədəvi ərəb Peyğəmbərin ﷺ yanına gəlib dedi: «Mənə zikr edəcəyim kəlmələri öyrət!» O buyurdu: «De:

٢٦٢ – ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، اللهُ أَكْبَرُ كَبِيراً، وَالْحَمْدُ للهِ كَثِيراً، سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ))

262. [Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şərikə ləhu. Allahu əkbəru kəbiran, vəlhəmdulilləhi kəsiran, subhanəllahi rabbil-aləmin. Lə həulə və lə quvvətə illə billəhil-azizil-həkim]

[1] Muslim, 3/1685.

«Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Allah böyüklükdə ən Böyükdür! Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun! Aləmlərin Rəbbi olan Allah pak və müqəddəsdir! Qüdrət və güc yalnız Qüdrətli, Müdrik Allahdadır!» Bədəvi ərəb dedi: «Bunlar Rəbbim üçündür. Bəs mənim üçün?» O buyurdu: «De:

((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَارْزُقْنِي))

[Allahummə-ğfir li, vərhəmni, vəhdini, vərzuqni]

«Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni doğru yola yönəlt, mənə ruzi ver!»[1]

263. Bir kimsə İslamı qəbul etdikdə Peyğəmbər ﷺ ona namaz qılmağı öy-

---

[1] Muslim, 4/2072; Əbu Davudun əlavəsində: «Bədəvi ərəb gedəndə Peyğəmbər ﷺ dedi: «O, əllərini xeyirlə doldurdu!» 1/220.

rədər, sonra əmr edərdi ki, bu kəlmələrlə [Allaha] dua etsin:

٢٦٣ – ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، واهْدِنِي، وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي))

263. [Allahummə-ğfir li, vərhəmni, vəhdini, və afini, vərzuqni]

«Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni doğru yola yönəlt, mənə salamatlıq və ruzi ver!»[1]

264. «Ən fəzilətli dua «əlhəmdulilləh», ən fəzilətli zikr isə «lə ilahə illəllah»dır.[2]

265. «Əbədi qalacaq saleh əməllər (bunlardır):

[1] Muslim, 4/2073. Başqa rəvayətdə: «Bunlar sənin üçün dünyanı və axirətini cəm edər!»

[2] ət-Tirmizi, 5/462; ibn Macə, 2/1249; əl-Hakim, 1/503; Hakim bu hədisi "səhih" hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir. Bax: «Səhihul-Cami», 1/362.

٢٦٥ - ((سُبْحَانَ اللهِ، وَالْحَمْدُ للهِ، وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، وَاللهُ أَكْبَرُ، وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ))

265. [Subhanəllahi, vəlhəmdulilləhi və lə ilahə illəllahu, vəllahu əkbəru, və lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

«Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun! Allahdan başqa məbud yoxdur! Allah ən Böyükdür! Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»[1]

(131) Peyğəmbər ﷺ necə zikr edərdi

266. Abdullah ibn Amr ﵁ rəvayət edir ki, mən Peyğəmbəri ﷺ sağ əli ilə zikr edən gördüm.[2]

[1] Əhməd, (Əhməd Şakirin tərtibinə görə) №513; İsnadı "səhih"dir. Bax. «Məcməu-z-Zəvaid», 1/297. İbn Həcər «Buluğul-Məram» əsərində ən-Nəsainin bunu Əbu Səiddən ﵁ gələn isnadla rəvayət etdiyini söyləmiş və demişdir: «Bunu İbn Hibban və əl-Hakim səhih hesab etmişlər». [Səhihut-Tərğib vət-Tərhib, 2/112.]

[2] Əbu Davud, 2/81; ət-Tirmizi, 5/521; Mətn Əbu Davududundur. Bax: «Səhihul-Cami», 4/271, №4865.

(132) Bəzi xeyir növləri və ədəb qaydaları

267. «Gecənin bir aləmində, yaxud axşama çıxanda uşaqlarınızı (bayıra çıxmağa) qoymayın. Çünki həmin vaxt şeytanlar hər tərəfə yayılırlar. Gecədən bir müddət keçəndə onları sərbəst buraxın, Allahın adını zikr edərək qapıları bağlayın. Çünki şeytan bağlı qapını aça bilmir. Allahın adını zikr edərək tuluqlarınızın boğazını bağlayın. Allahın adını zikr edərək qablarınızın ağzını, hətta üstünə bir şey qoymalı olsanız belə, örtün və işıqlarınızı da söndürün!»[1]

Peyğəmbərimiz Muhəmmədə, onun ailəsinə və onun bütün əshabələrinə Allahın salavatı və salamı olsun, bərəkəti yetişsin!

---

[1] «Fəthul-Bari», 10/88; Muslim, 3/1595.

Mündəricat

Müqəddimə 3
Zikrin fəziləti 5
(1) Yuxudan oyanarkən edilən zikrlər 11
(2) Paltar geyinərkən edilən dua 18
(3) Təzə paltar geyinərkən edilən dua 18
(4) Təzə paltar geyinən üçün edilən dua 19
(5) Paltarı soyunarkən nə deyilir 20
(6) Ayaqyoluna girərkən edilən dua 20
(7) Ayaqyolundan çıxarkən edilən dua 21
(8) Dəstəmazdan əvvəl edilən zikr 21
(9) Dəstəmazdan sonra edilən zikr 22
(10) Evdən çıxarkən edilən zikr 23
(11) Evə girərkən edilən zikr 25
(12) Məscidə gedərkən edilən dua 25
(13) Məscidə girərkən edilən dua 28
(14) Məsciddən çıxarkən edilən dua 29
(15) Azan zikrləri 30
(16) [Namaza başlayarkən birinci təkbirdən sonra edilən] açılış duası ... 34
(17) Rükuda edilən dua 44
(18) Rükudan qalxarkən edilən dua 47
(19) Səcdədə edilən dua 49
(20) İki səcdə arasında oturduqda edilən dua 53
(21) Tilavət səcdəsində edilən dua 54
(22) Təşəhhüd 55
(23) Təşəhhüddən sonra Peyğəmbərə ﷺ oxunan salavat 56
(24) Axırıncı təşəhhüddən sonra, salamdan qabaq edilən dua ... 59
(25) Salam verib namazı bitirdikdən sonra edilən zikrlər 69

(26) İstixarə namazının duası....................................80
(27) Səhər və axşam zikrləri...83
(28) Yatağa girərkən oxunan zikrlər..........................113
(29) Gecə yatarkən bir tərəfdən digər tərəfə çevrildikdə edilən dua..128
(30) Yuxuda həyəcan və qorxu keçirən, dəhşətə gələn və (başqa bu kimi) hallarda oxunan dua........................129
(31) Pis yuxu görən nə etməlidir.................................130
(32) Vitr namazında edilən qunut duası......................131
(33) Vitr namazının salamından sonra edilən zikr 135
(34) Üzüntü və kədər anında oxunan dua 136
(35) Sıxıntı anında oxunan dua...................................139
(36) Düşmən və ixtiyar sahibi ilə rastlaşarkən edilən dua...141
(37) Rəhbərin zülmündən qorxan kimsənin etdiyi dua....143
(38) Düşmənə qarşı edilən dua 146
(39) Hər hansı bir camaatdan qorxan kimsənin etdiyi dua...147
(40) İmanda şəkkə düşənin duası...............................147
(41) Borcdan qurtarmaq üçün edilən dua...................148
(42) Namaz qılarkən yaxud Quran oxuyarkən gələn vəsvəsəyə qarşı edilən dua..150
(43) Bir iş ağır gəldikdə edilən dua............................150
(44) Günah edən kəs nə deməli və nə etməlidir.........151
(45) Şeytanı və onun vəsvəsələrini uzaqlaşdıran dua....152
(46) Xoşa gəlməyən bir hadisə baş verdikdə, yaxud istədiyi bir iş baş tutmadıqda edilən dua....................153
(47) Övladı olanı təbrik etmək və bunun qarşılıqlı cavabı ..153
(48) Uşaqları qorumaq üçün oxunan dua...................155
(49) Xəstəni ziyarət edərkən onun üçün edilən dua......156
(50) Xəstəni ziyarət etməyin fəziləti..........................157
(51) Həyatından əlini üzmüş xəstənin duası.................157
(52) Can verənə təlqin edilən dua 159
(53) Başına müsibət gələnin duası 160

(54) Meyitin gözlərini qapayarkən edilən dua 161
(55) Cənazə namazında meyit üçün oxunan dua......... 162
(56) Həddi-büluğa çatmamış uşağın cənazə namazında oxunulan dua 166
(57) Təziyə duası 170
(58) Cənazəni qəbrə qoyarkən edilən dua.......... 171
(59) Cənazəni dəfn etdikdən sonra edilən dua 171
(60) Qəbirləri ziyarət edərkən oxunan dua 172
(61) Külək əsərkən edilən dua.......... 173
(62) Göy guruldayarkən edilən dua 175
(63) Yağışın yağması üçün edilən bəzi dualar 175
(64) Yağış yağanda edilən dua 177
(65) Yağış yağandan sonra edilən zikr 177
(66) Havanın açılması üçün edilən dua 178
(67) Hilal görünərkən edilən dua.......... 179
(68) Oruc tutan iftarını açarkən etdiyi dua.......... 180
(69) Yeməyə başlayarkən edilən dua.......... 181
(70) Yeməkdən sonra edilən dua.......... 183
(71) Qonağın ona yemək verən üçün etdiyi dua 184
(72) Su verən yaxud vermək istəyən şəxs üçün edilən dua 185
(73) (Başqa evdə) orucunu açan şəxsin ev əhli üçün etdiyi dua 185
(74) Oruc tutan şəxsin yemək süfrəsi açıldığı zaman orucunu pozmaq istəmədikdə etdiyi dua 186
(75) Oruc tutan onu söyən adama nə deməlidir 186
(76) Novbar meyvə görərkən edilən dua 187
(77) Asqırdıqda edilən dua.......... 188
(78) Kafir asqırıb əlhəmdulilləh desə ona nə deyilir.. 189
(79) Evlənən üçün edilən dua.......... 189
(80) Evlənən şəxsin özü üçün etdiyi dua və minik heyvanı alanın edəcəyi dua 190
(81) Həyat yoldaşı ilə cinsi əlaqəyə girməmişdən əvvəl edilən dua 191

(82) Qəzəblənərkən edilən dua....................................191
(83) Müsibətə düçar olmuş kimsəni görərkən edilən dua...192
(84) Məclisdə nə deyilir...192
(85) Məclisin kəffarəsi 193
(86) «Allah səni bağışlasın!» deyən üçün edilən dua....194
(87) Sənə yaxşılıq edən şəxs üçün edəcəyin dua........195
(88) O zikr ki, Allah onun sayəsində Dəccaldan qoruyar 195
(89) «Səni Allah xatirinə sevirəm» deyən üçün edilən dua...196
(90) Malını sənə təklif edən kimsə üçün edilən dua 196
(91) Borcu qaytararkən onu verən şəxs üçün edilən dua 197
(92) Allaha şərik qoşmaqdan qorxanın edəcəyi dua...197
(93) Allah sənə bərəkət versin deyən adama nə deyilir ...198
(94) Bəd əlamətə qarşı edilən dua.............................199
(95) Minik vasitəsinə minərkən edilən dua...............200
(96) Səfər duası 202
(97) Kəndə yaxud şəhərə daxil olarkən edilən dua 204
(98) Bazara girərkən edilən dua..................................206
(99) Minik vasitəsi büdrədikdə (ilişib qaldıqda) edilən dua..207
(100) [Vidalaşdıqda] müsafirin sakinlər üçün etdiyi dua..207
(101) [Vidalaşdıqda] sakinlərin müsafir üçün etdiyi dua..208
(102) Səfərdə yol gedərkən təkbir və təsbih...............209
(103) Müsafirin səhərə yaxın etdiyi dua 209
(104) Səfərdə və ya başqa vaxtlarda mənzil başına çatdıqda edilən dua...210
(105) Səfərdən qayıdarkən edilən zikr.......................211
(106) Sevindirici yaxud xoşagəlməyən hadisə ilə rastlaşan adam nə deməlidir 212
(107) Peyğəmbərə ﷺ salavat gətirməyin fəziləti........213

(108) Salamı yaymaq 215
(109) Salam verən kafirin salamı necə alınmalıdır 216
(110) Xoruz banlayarkən və ya uzunqulaq anqırarkən edilən dua 216
(111) Gecə itlərin hürməsini eşidərkən edilən dua 217
(112) Söydüyün adam üçün edəcəyin dua 217
(113) Müsəlman müsəlmanı tərifləyəndə nə deməlidir 218
(114) Təriflənən müsəlman nə deməlidir 219
(115) Həcc və ya ümrə ziyarəti əsnasında ihramda olan şəxs necə təlbiyə etməlidir............................ 220
(116) Qara daş yerləşən küncə gəlib çatdıqda təkbir gətirmək 221
(117) Yəmən küncü ilə qara daş arasında edilən dua ... 221
(118) Səfa və Mərvə dağları üzərində dayandıqda edilən dua 222
(119) Ərafa günü edilən dua.................................... 224
(120) Məş'ərülhəramda edilən zikr........................... 225
(121) Cəməratda hər daşı atarkən təkbir etmək 226
(122) Təəccüblənərkən və ya sevinərkən edilən dua . 227
(123) Sevindirici hadisə ilə rastlaşan adam nə etməlidir 227
(124) Bədənində ağrı hiss edən nə deməlidir............ 228
(125) Bir şeyi gözə gətirəcəyindən qorxan adamın etdiyi dua 228
(126) Qorxduqda nə deyilir 229
(127) Qurban kəsərkən nə deyilir 229
(128) Üsyankar şeytanların hiyləsini dəf etmək üçün nə deyilir 230
(129) Bağışlanma diləmək və tövbə etmək................ 230
(130) Təsbih, təhmid, təhlil və təkbirin fəziləti 234
(131) Peyğəmbər ﷺ necə zikr edərdi 242
(132) Bəzi xeyir növləri və ədəb qaydaları................ 243